

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2025/3.

Mózes II. könyve

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2025

A tanulmányokat összeállította:

Egerváriné Árvai Márta (8.), Farkas Ádám (11., 13.), Fodor Albert (7.),
Kovács Zoltán (4., 5.), Ottóné Bartalos Zsuzsa (3.),
Somogyi Lehel (6.), Soós Attila (2.),
Vankó Zsuzsanna (1., 10.), Vigh Ágnes (9., 12.)

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Innovariant Nyomdaipari Kft., 6750 Algyő, Ipartelep 4.
www.innovariant.hu ■ Felelős vezető: Drágán György ügyvezető

ISBN 978-615-6599-12-4 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 5.	
Az izraeliták helyzete Egyiptomban József halála után – Mózes születése és a fáraó udvarába kerülése (1,1–2,10)	9
II. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 12.	
Mózes menekülése Egyiptomból, Midián földjén tartózkodása – Isten elhívja őt népe szabadítójául (2,11–4,17)	18
III. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 19.	
Mózes visszatérése Egyiptomba, megjelenése Áronnal együtt a fáraó előtt (4,18–5,23)	30
IV. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 26.	
Másodszor is kérelmezik a nép elbocsátását a fáraótól (6,1–7,13)	42
V. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 2.	
Az első hét csapás (7,14–9,35)	54
VI. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 9.	
A nyolcadik és kilencedik csapás, a tizedik csapás bejelentése – A nép felkészítése a kivonulásra, a páskabarány elrendelése (10,1–12,28)	67

VII. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 16.

A tizedik csapás, a nép kivonulása és szabadulása
a Vörös-tengernél (12,29–15,21) 84

VIII. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 23.

A pusztai vándorlás első szakasza,
Jethró látogatása és tanácsa (15,22–18,27) 99

IX. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 30.

Törvényadás és a szövetségkötés előkészítése
a Sínai-hegynél (19,1–20,21) 113

X. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 6.

További törvények
és a szövetség megkötése Isten és Izráel között
(20,22–24,11) 127

XI. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 13.

Mózes ismét felmegy a hegyre
– a szent sátor és szolgálatai
(24,12–31,18) 134

XII. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 20.

Bálványimádás a nép körében, Mózes közbenjárása
a népért – új törvénytáblák és a szövetség megújítása
(32,1–35,3) 148

XIII. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 27.

A szent hajlék felépítése és felszentelése
(35,4–40. fej.) 161

Igék minden napra

JÚLIUS 176
AUGUSZTUS 177
SZEPTEMBER 178

BEVEZETÉS

A harmadik negyedében Mózes II. könyve a szombatiskolai tanulmányok témája a nemzetközi adventista közösségben. Több okból is fontos és időszerű számunkra ennek a bibliai könyvnek a tanulmányozása.

Mindenekelőtt azért, mert Ábrahám és Jákób leszármazottainak kiszabadítása az egyiptomi rabszolgaságból előképe a megváltás nagy művének, amely embereket szabadít ki a bűn és a halál fogságából. Erre utal a következő ige: „Hálát adunk az Atyának, aki alkalmassá tett minket a szentek örökségében való részvételre a világosságban, aki megszabadított minket a sötétség hatalmából, és átvitt az ő szeretett Fiának országába.” (Kol 1,12–13) A későbbiekben ismét úgy emlékeztette Isten Izráel népét az Egyiptomból való szabadítás nagy tapasztalatára, hogy „hatalmas kézzel, kinyújtott karral” hozta ki őket onnan (lásd például 5Móz 4,34; Zsolt 136,12; Jer 32,21). Isteni hatalommal történik a mi kiszabadításunk is Sátán birodalmából, a bűn és a halál fogságából.

Ez a könyv szól a szövetség megkötéséről Isten és Izráel népe között, Egyiptomból való kivonulásuk után, a Sínai-hegynél. Ennek keretében történt a Tízparancsolat kinyilatkoztatása is, ami azután az ún. szövetséglárába került a pusztai sátor-templomban.

Igen sok tanulságot rejt számunkra Izráel népe értetlen, hálátlan, sokszor egyenesen lázadó magatartása Isten iránt. Elszomorító olvasni, mennyire nem működtek együtt a kegyelmes isteni szabadítással és gondviseléssel. Láthatjuk ebben a tükrökben Isten újszövetségi és mai népe tévelygéseit, és a saját, sokszor szintén méltatlan magatartásunkat Istennel szemben.

Csodálatos Isten meg-megújuló kegyelme, amelyet Izráel népe iránt tanúsított, amiképpen csodálatra méltó a jósága és türelme is.

Mózes személyét is e könyv által ismerjük meg közelebbről. Láthatjuk, miként teljesedett élete során, már születésétől fogva, az isteni gondviselés rá vonatkozó terve. Azt is megfigyelhetjük, hogyan nevelte, készítette fel őt Isten küldetése betöltésére. Isten azzal magasztalta fel az Ő szolgálatában és Izráel szolgálatában olyannyira hűséges Mózes, hogy rendkívüli kinyilatkoztatásokat közölt általa, egy messiási prófécia pedig Krisztus előképévé is teszi őt.

„Mózes hű volt az ő egész házában mint szolga...” (Zsid 3,5) „Nem találtatott többé Izráelben olyan próféta, mint Mózes, akit ismert volna az Úr színről színre. Mindazokban a jelekben és csodákban, amelyeket... véghez vitt Mózes az egész Izráel szeme előtt.” (5Móz 34,10–12; vö. 2Móz 33,18–23; 34,5–8)

Ezt az ígéretet közvetítette Mózes a népnek az ígéret földje határán: „Prófétát támaszt neked az Úr, a te Istened teközüled, a te atyádfiai közül, olyat, mint én, őt hallgassátok!” (5Móz 18,15) „Az emberek azért látva a jelt, amelyet Jézus tett, mondták: Bizonynal ez ama próféta, aki eljövendő volt a világra.” (Jn 6,14) „Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok!” (Mt 17,5)

A szombatiskolai tanítók figyelmébe

A tanulmány témája Mózes II. könyve egészében, amely 40 fejezetet foglal magába. Ebből adódik, hogy gyakran hosszabb igeszakaszokat találunk az egyes kérdések után. Ahol szokás, hogy az egyes kérdésekhez idézett ígéket teljes egészében felolvassák, ott most ezen kicsit módosítani kellene. A tanító arra kérje az első válaszadókat, hogy röviden foglalják össze az adott igeszakasz lényegét, és csak a legfontosabb részleteket idézzék belőle.

Az izraeliták helyzete Egyiptomban József halála után – Mózes születése és a fáraó udvarába kerülése

(1,1-2,10)

1 Hogyan került Jákób családja Egyiptomba, és milyen helyzetük volt ott egy ideig?

1Móz 47,1-12 ■ „Elment azért József és tudtára adta a fáraónak: Az én atyám és atyámfiai, juhaikkal, barmaikkal és mindenükkel, valamijük volt, idejöttek Kanaán földjéről, és most Gósen földjén vannak... Szólt a fáraó Józsefnek, mondván: A te atyád és a te atyádfiai jöttek tehozzád. Egyiptom földje íme előtted van, e föld legjobb részében telepítsd le a te atyádat és atyádfiait, lakozzanak a Gósen földjén. Ha pedig tudod, hogy vannak közöttük arra temett emberek, tedd azokat az én barmaim gondviselőivé... Megtelepítette tehát József az ő atyját és atyjafiait, adott nekik birtokot Egyiptom földjén, annak a földnek legjobb részében, a Ramszesz földjén, amint megparancsolta a fáraó. Ellátta József az ő atyját és atyjafiait, az ő atyjának egész házanépét kenyérrel, gyermekeik számához képest.”

Mózes első könyve 42–46. fejezete elbeszéli, miképpen került sor arra, hogy Jákóbb fiai Egyiptomba menjenek élelemért, a Közel-Keleten kialakult éhínség idején, továbbá hogyan ismertette meg magát velük végül József, aki ekkor már a fáraó főembere volt. Nagy érdeme volt a fáraó előtt, minthogy megmentette Egyiptomot az éhínségtől, és meggazdagította azáltal, hogy a bő esztendőekben felhalmozott gabonát árusította a környező területeken élők számára. Ezért készségesen befogadta József egész családját Egyiptom országába.

„[Jákób családja] Józsefnek az egyiptomi nemzetért végzett szolgálataiért, nem csak lakóhelyül kapták az ország egy részét, de adómentességet is élveztek, az éhínség idején pedig élelemmel is ellátták őket. A király nyíltan beismerte, hogy Egyiptom József Istenének jóvoltából bővelkedik gabonában, miközben más nemzetek éhen pusztulnak. Láta, hogy országa gazdagon gyarapodik József bölcs vezetése alatt, és hálából királyi kegyével vette körül Jákób családját.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

Gósen földje a Nílus deltavidéke volt, különösen termékeny terület. Ezenkívül itt a bálványimádó egyiptomiaktól elkülönülve élhettek. 1Móz 46,27 szerint „Jákób egész házanépe, amely Egyiptomba ment, hetven lélek”. Ez azonban csak a férfi leszármazottak száma, 1Móz 46,26 szerint. István vértanú 75 lelket említett beszédében (Ap csel 7,14), valószínűleg azért, mert József unokáit is hozzászámolta Jákób férfi leszármazottaihoz. A 70–75-ös számhoz hozzá kell adnunk a feleségeket, a lányunokákat, illetve azok férjeit és gyermekeit is, ha már megházasodtak. Valójában tehát népes, akár több száz fős csapat költözött Egyiptomba.

2 Mikor fordult helyzetük rosszra, miképpen vált egyre súlyosabbá?

2Móz 1,6–14 ■ „Meghalt József és minden testvére, az az egész nemzedék... Eközben új király támadt Egyiptomban, aki Józsefet nem ismerte. Mondta népének: Íme Izráel fiainak népe több, és hatalmasabb nálunk. Rendeltek azért följük robotmestereket, hogy nehéz munkákkal sanyargassák őket. Építettek a faraónak gabonartartó városokat, Pithomot és Ramszeszt... Kegyetlenül dolgoztatták az egyiptomiak Izráel fiait. Kemény munkával keserítették életüket, sárcsinálással, téglavetéssel és mindenféle mezei munkával...”

.....

.....

.....

József halálának időpontja a bibliai kronológia szerint i. e. 1589. Nem sok idővel ezután dinasztia váltás történt Egyiptomban: kiűzték az idegen származású hükszoszokat az országból, akik József idején Egyiptomot uralták, és visszavették a hatalmat az egyiptomiak. A 18. dinasztia foglalta el a trónt i. e. 1550-ben. Ez az új dinasztia gyűlölt mindent, ami a hükszoszokhoz kapcsolódott, az emlékét is el akarták törölni annak a korszaknak. Erre utal a Szentírás azzal a rövid mondattal, hogy „új király támadt Egyiptomban, aki nem ismerte Józsefet”, azaz nem akart tudni róla, nem akarta elismerni intézkedéseit.

„Izráel fiai sokasodtak, igen elhatalmasodtak, úgy, hogy megtelt velük az ország.» (2Móz 1,7) József atyai gondoskodása és a korábbi fáraó kedvezményei hozzájárultak fejlődésükhöz... Elkülönültségüket azonban mindig megtartot-

ták. Nem társultak az egyiptomiakhoz, nem vették fel szokásaikat, vallásukat, és gyors szaporodásuk félelmet váltott ki a királyból és a népből, nehogy háború esetén Egyiptom ellenségeihez csatlakozzanak. Az államérdek azonban megakadályozta kiűzésük végrehajtását. Sok rátermett, értelmes mesterember is volt köztük, akik nagyban hozzájárultak a nemzet gyarapodásához. A királynak is szüksége volt ilyen munkásokra fényes palotáinak és templomainak építéséhez. Ennek érdekében Izrael népét egyszerűen hozzászámlálták a robotmunkára kötelezett egyiptomiakhoz, akik korábban eladták vagyonukat a királynak. Hamarosan felügyelőket rendeltek föléjük, és ezzel rabszolgaságuk teljessé vált.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

3 Mire adott utasítást a fáraó az izraeli bábáknak (szülésszőknek)? Miképpen tettek bizonyosságot istenfélelmükről a bábák ?

2Móz 1,15–21 ■ „Szólt Egyiptom királya a héber bábáknak, akik közül egyiknek Sifra, a másiknak Puá volt a neve. Ezt mondta: Mikor héber asszonyok körül bábáskodtok, nézettek a szülőszékre: ha fiú az, öljétek meg, ha pedig leány, hadd éljen. De a bábák félték Istent, és nem cselekedtek úgy, amint Egyiptom királya parancsolta nekik, hanem életben hagyták a gyermekeket. Hívatta annakokáért Egyiptom királya a bábákat, és mondta nekik: Miért műveltétek azt, hogy életben hagytátok a gyermekeket? A bábák pedig mondták a fáraónak: Mert a héber asszonyok nem olyanok, mint az egyiptombeliek, mert életerősek, mielőtt a baba hozzájuk eljutna, már szültek. Ezért jót tett Isten a bábákkal, a nép pedig sokasodott és igen elhatalmasodott. Mivel a bábák félték Istent, megépítette házukat.”

Figyelemre méltó, hogy a Szentírás megörökítette a két bába nevét. Annak bizonyosága ez, hogy Isten mennyire értékeli a hitbeli hűséget, nehéz próbatételek idején. Csakis Istenbe vetett erős hit folytán szegülhettek ellene a fáraó parancsának. A hit-hősök sorába tartoznak ők is. Bizonyára a Szentlélek tette leleményessé őket, hogy mit válaszoljanak a fáraónak, amikor számon kérte őket, hogy ezáltal megmeneküljenek a halálbüntetéstől.

„A király és tanácsosai azt remélték, hogy kemény munkával leigázhatják az izraelitákat, megakadályozhatják nemzeti megerősödésüket, letörhetik független szellemiségüket. Miután szándékuk kudarcot vallott, még kegyetlenebb rendszabályokhoz folyamodtak. Rendeletet adtak ki a bábáknak, hogy minden fiúgyermeket már születéskor öljenek meg. Az értelmi szerző Sátán volt. Tudta, hogy a Szabadító Izráelből fog származni, és azt remélte, ha a királlyal elpusztíttatja a fiúgyermeket, megghiúsíthatja Isten szándékát. De a bábák félték Istent, és nem merték végrehajtani a király parancsát. Helytállásukért meg is áldotta őket Isten.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

4 Milyen kegyetlen népirtási parancsot adott ki ezután a fáraó? Hogyan próbálták megmenteni gyermeküket Mózes szülei?

2Móz 1,22; 2,1-4 ■ „Parancsot adott ki azért a fáraó egész népének...: Minden fiút, aki születik, vessetek a folyóvízbe, a leányokat pedig hagyjátok mind életben...”

Elment egy Lévi nemzetségéből való férfiú és Lévi leányt vett feleségül. Fogadott méhében az asszony és fiút szült. Láttá, hogy szép a gyermek, és rejtegette három hónapig. De amikor tovább nem rejtegethette, szerzett annak egy gyékényládácskát, bekente azt gyantával és szurokkal, majd beletette a gyermeket és letette a folyóvíz szélén a sás közé. A nővére pedig megállt a parton, hogy megtudja, mi történik vele...”

Zsid 11,23 ■ „Hit által rejtegették Mózeszt az ő szülei születése után három hónapig, mivel látták, hogy kellemes a gyermek, és nem féltek a király parancsától.”

.....

.....

.....

„Még érvényben volt a fáraó rendelete, amikor a Lévi nemzetségből származó istenfélő házaspárnak, Amrámnak és Jókébednek fiú gyermeke született (vö. 2Móz 6,16–20). A szülők... tudva..., hogy Isten szabadítót támaszt majd népének, elhatározták, hogy kicsinyüket nem hagyják elpusztítani. Istenbe vetett hitük megerősítette szívüket, »és nem féltek a király haragjától«.

Az anya... miután belátta, hogy nem tarthatja tovább titokban a gyermek létezését, gyékényből kosárkát font, amit szurokkal vízhatlanná tett, beletette a gyermeket, és a folyó partján a sás közé rejtette el.

Ő maga nem maradhatott a közelben, nehogy kockáztassa a saját életét és fia életét. De odaállította leányát, Miriámot, aki látszólag közönyösen állt a parton, de valójában éberén figyelt, hogy mi fog történni a sás között sírdogáló testvérével.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

5 Miként mutatkozott meg Isten gondviselése e veszélyes helyzetben?

2Móz 2,5-9 ■ „Aláment a fáraó leánya, hogy megfürödjék a folyóvízben, szolgálóleányai pedig járkáltak a víz partján. Meglátta a ládácskát a sás között. Elküldte szolgálóleányát, és kihozatta azt. Amint kinyitotta, látta, ímé egy síró fiú. Könnyörült rajta, és mondta: a héberetek gyermekei közül való ő. A nővére pedig mondta a fáraó leányának: Elmenjek-e, hívjak-e egy szoptatós asszonyt a héber asszonyok közül, hogy szoptassa neked a gyermeket? A fáraó leánya mondta neki: Eredj el! Elment azért a leány, és odahívta a gyermek anyját. Mondta neki a fáraó leánya: Vidd el ezt a gyermeket, és szoptasd, míg [felnő] nekem, és én megadom jutalmadat. Vette az asszony a gyermeket és szoptatta őt.”

„Az anya Isten gondviselésére bízta a gyermeket buzgó könnyörgéssel. Isten parancsára láthatatlan angyalok sokasága vette körül a fiúcska rejtékhelyét. Angyalok vezették oda a fáraó leányát is. A kis gyékénykosár felkeltette érdeklődését, és meglátva benne a gyönyörű gyermeket, rögtön megértette a történeteket. A gyermek könnyei részvétet ébresztettek benne, és meghatódva gondolt az ismeretlen anyára, aki így akarta gyermekét megmenteni, és elhatározta, hogy saját fiává fogadja a kisdedet. Miriám minden mozdulatot titokban figyelt, és látva, hogy a gyermek teljes biztonságban van, közelebb merészkedett. Feltette a kérdést: »Elmenjek-e, hívjak-e egy szoptatós asszonyt a héber asszonyok közül, hogy szoptassa neked a gyermeket?« A fáraó lánya megadta az engedélyt, és a lány futott anyjához az örömhírrrel... Isten

meghallgatta az anya imáit, hite jutalmat nyert. Mély hálával látott hozzá immár biztonságos és örömteli feladatához. Jókébed kihasználta az alkalmat, hogy fiát Istennek nevelje. Biztos volt benne, hogy az Úr valamilyen nagy feladatra szánja gyermekét, és tudta azt is, hogy nemsokára át kell adnia királyi anyjának, akinél az udvari környezet befolyása el akarja majd vonni gyermekét Istentől. Ez arra készítette, hogy fiát még nagyobb gonddal nevelje, mint többi gyermekét. Lankadatlan szorgalommal igyekezett belevésni elméjébe az istenfélelmet, az igazság és az igazságosság szeretetét, s állandóan azért imádkozott, hogy Isten angyalai őrizzék meg a romboló befolyások hatásától.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

6 Hogyan szól a Szentírás Mózes további életéről, azt követően, hogy a fáraó udvarába került?

2Móz 2,10 ■ „Felnővekedett a gyermek, és vitte őt [anyja] a fáraó leányához, és fia gyanánt lett neki. Nevezte nevét Mózesnek, mert – mint mondta – a vízből húztam ki őt.”

Ap csel 7,21–22 ■ „A fáraó leánya... felnevelte őt a saját fia gyanánt. Mózes taníttatott az egyiptombeliek minden bölcsességére. Hatalmas volt előttük beszédben és cselekedetben.”

Zsid 11,24–26 ■ „Hit által tiltakozott Mózes, midőn felnővekedett, hogy a fáraó leánya fiának mondják. Inkább választotta az Isten népével való együttnyomorgást, mint a bűn ideig-óráig való gyönyörűségét, mert Egyiptom kincseinél nagyobb gazdagságnak tartotta Krisztus gyalázását, mert a megjutalmazásra tekintett.”

„Mózes a fáraó udvarában a legmagasabb állami és katonai kiképzésben részesült... Katonai és szervezőképessége miatt a hadsereg csakhamar megkedvelte, mindenki kimagasló jellemnek tartotta. Sátán terve tehát kudarcot vallott. Az általa sugalmazott rendeletet, mely szerint a héber fiúgyermekeket el kellett volna pusztítani, Isten jóra fordította, hogy népe jövőendő vezetőjének megfelelő felkészülést biztosítson... Egyiptom törvényei szerint a trón örökösének be kellett volna lépni a papi rendbe, így őt is mint a trón várományosát beavatták a nemzeti vallás titkaiba... Mégsem tudták rávenni, hogy bálványaik előtt meghajoljon... Figyelmeztették, hogy ha továbbra is vonakodik, elveszti jogát a trónra, sőt ha a héberek hitéhez vonzódik, a fáraó leánya ki fogja tagadni. Ő azonban rendületlenül kitartott elhatározása mellett, hogy egyedül a menny Istenét, ég és föld Teremtőjét imádja... Egyelőre eltűrték ezt, magas rangja, illetve a nép és a király előtti népszerűsége miatt...

Mózes a föld nagyjai között is kimagasló egyéniség volt... Egyedülálló történetíró, bölcsész, költő, hadvezér és törvényadó. Övé lehetett volna az egész világ, mégis volt erkölcsi ereje ahhoz, hogy minden földi méltóságot és hatalmat elutasítson... A pompás palotán és az uralkodói címen túl tekintete arra a nagy méltóságra irányult, amelyet a magaságos egék szentjei nyernek majd el abban az országban, melyet a bűn nem rontott meg... Hite és meggyőződése indította arra, hogy hátat fordítson a világ nyújtotta nagyságnak, és vállalja a közösséget Isten megvetett, szegény népével.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. feje.)

Az e heti adomány a szociális osztályt támogatja. – A közösség szociális osztálya a rászorulókat anyagi vagy természetbeni támogatásban részesíti, a szükségleteknek megfelelően és a lehetőségekhez mérten.

Mózes menekülése Egyiptomból, Midián földjén tartózkodása – Isten elhívja őt népe szabadítójául (2,11–4,17)

1 Milyen jellemhiba ütközött ki Mózesnél egy adott esetben, amikor még a fáraó udvarában volt? Hogyan építi be Isten a megváltási tervébe azt, hogy emberi eszközeit „alkalmas edénnyé” formálja (2Tim 2,19–21)?

2Móz 11,11–15 ■ „Mózes... kiment az ő atyjafiaihoz, és látta nehéz munkájukat. Látta, hogy egy egyiptomi férfi ütlegel egy héber férfit az ő atyjafiai közül. Mikor ide-oda tekintett, és látta, hogy senki sincs, agyonütötte az egyiptomit, és elrejtette a homokba. Másnap is kiment, és íme két héber férfi veszekedett. Mondta annak, aki bűnös volt: Miért vered a te atyádfiát? Az pedig mondta: Kicsoda tett téged főemberré és bíróvá mirajtunk? Talán engem is meg akarsz ölni, mint megölted az egyiptomit? Mózes ekkor megfélemllett és mondta: Bizony kitudódott a dolog. A fáraó is meghallotta azt a dolgot, és halálra kerestette Mózeszt, de ő elfutott a fáraó elől, és Midián földén lakozott.”

.....

.....

.....

„Mózes negyvenéves koráig maradt a királyi udvarban. Ezalatt gondolatai sokszor időztek népe nyomorult állapotánál. Gyakran meglátogatta testvéreit szolgásgukban, és azzal a bizonyossággal bátorította őket, hogy Isten munkálkodik szabadításukért. Gyakran gerjedt haragra, amikor azt látta, hogy az egyiptomiak igazságtalanul bának népével, és kegyetlenül elnyomják őket. Ilyenkor égett a vágytól, hogy megtorolja gonoszságukat. Egy nap, amikor éppen kint járt a mezőn, meglátta, hogy egy egyiptomi robotmester ütlegel egy héber férfit, odaugrott és agyonütötte az egyiptomit...

Az egész ügy gyorsan ismertté lett az egyiptomiak előtt is, és felnagyítva eljutott a fáraó fülébe is... Igen nagy jelentőségű ügynek tüntették fel a fáraó előtt ezt az esetet. Azt mondták neki, hogy Mózes az egyiptomiak ellen szándékozik vezetni népét. Meg akarja dönteni a kormányt, és maga akar a trónra ülni, a királyság nincs biztonságban addig, amíg Mózes él.

Az uralkodó azonnal úgy döntött, hogy Mózesnek meg kell halnia. Mózes tudomást szerzett erről, megszökött Egyiptomból és Arábia felé menekült...

Mózes az egyiptomi megölésével ugyanabba a hibába esett, amit atyái is gyakran elkövettek: saját kezébe vette az ügyet, amelyre vonatkozóan Isten ígéretet adott, hogy elvégzi.

Isten nem harccal akarta megszabadítani Izráelt, ahogy azt Mózes gondolta, hanem saját hatalmas ereje által... De még ez az elhamarkodott cselekedet is tervének megvalósulását szolgálta. Mózes nem volt még felkészülve nagy feladatára. Neki is meg kellett tanulnia a hitnek ugyanazt a leckéjét, amelyet Ábrahám és Jákób is elsajátított, hogy ne bízson emberi erőben vagy bölcsességben, hanem Isten hatalmától várja az ígérek teljesülését.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

2 Miképpen vezette az isteni gondviselés Mózeset Midián pusztájába, Jethró házához? Mit kellett Mózesnek megtanulnia a negyven év alatt, amíg Midián földjén tartózkodott, mit akart Isten a szívébe vésni?

2Móz 2,16–22 ■ „[Mózes] leült egy kútnál... Midián papjának pedig hét leánya volt, és odamentek, vizet húztak, hogy telemerjék a vályukat, és megittassák atyjuk juhait. A pásztorok is odamentek és elűzték őket. Mózes azonban felkelt és segítségül lett a lányoknak, hogy megittassák juhait. Mikor atyjukhoz, Réhuelhez mentek, kérdezte őket: Mi az oka, hogy ma ilyen hamar megjöttetek? Ők pedig mondták: Egy egyiptomi férfi oltalmazott minket a pásztorok ellen, vizet is húzott nekünk a kútból, és megittatta a juhokat. Mondta ekkor leányainak: És hol van ő, miért hagytátok ott azt a férfit? Hívjátok el, hogy egyék kenyeret velünk. Tetszett Mózesnek, hogy ott maradjon e férfiúnál, aki feleségül adta Mózesnek az ő leányát, Cipporát. Fiút szült neki, és nevezte nevét Mózes Gersomnak, mert ezt mondta: Jövevény voltam az idegen földön.”

.....

.....

.....

Réhuel Jethró másik neve volt. A név jelentése: Isten barátja. A midianiták Ábrahám második felesége, Keturah leszármazottai voltak (1Móz 25,1), és egy ideig az igaz Isten imádói maradtak. Jethró az igaz Isten papja volt.

„Jethrót választotta ki Isten arra, hogy a pogány világ sötétségében a menny alapelveit képviselje.” (Ellen G. White, 190. levél, 1905)

A *Gersom* név jelentése: száműzetés. Mózes bizonyára mélyen megbánta meggondolatlan tettét, ami miatt menekülnie kellett Egyiptomból. Istennek fokozatosan kellett átformálnia egész jellemét. Apósa juhái gondozása, terelgetése közben a természet magányában bőséges alkalma volt Mózesnek az Istennel való kapcsolat elmélyítésére, gondolatai, jelleme formálódására, mígnem „minden embernél szelídebbé nem vált az egész föld színén” (4Móz 12,3) Nem tudjuk, mennyire hamar értette meg Mózes, hogy a pásztorkodás az idegen földön nem valami végleges „pályamódosítást” jelent meggondolatlan tette miatt, az egyiptomi udvarban előtte álló fényes jövő után, hanem egy hatalmas isteni küldetés elvégzésére való felkészítés „tanuló-éveit” tölti.

„Mózes sok olyat tanult Egyiptomban, amit el kellett fejtenie. Azok a befolyások, amelyek körülvették őt – nevelő-anya szeretete, magas rangja, amelyet a király unokájaként töltött be... a hamis vallás miszticizmusa, a bálványtisztletek pompája, az építészet és a szobrászat ünnepélyes magasztossága –, mély benyomást hagytak fejlődő elméjében, és bizonyos mértékben formálták szokásait és jellemét. Ezeket a benyomásokat csak az idő, környezetének változása és az Istennel való közösség tudta eltávolítani. Mózesnek egy életen át tartó küzdelmet jelentett a tévelygések megtagadása és az igazság elfogadása, de Isten mindig megsegítette, amikor a küzdelemhez kevés volt az ereje...

Mózesnek a hegyek magányában, az önmegtagadás és a viszontagságok iskolájában kellett megtanulnia a türelmet és indulatai megfékezését. Mielőtt bölcsen tudna kormányozni, uralkodni, meg kell tanulnia az engedelmességet. Saját szívének teljes összhangban kellett lennie Isten akaratával, mielőtt a népet tanítaná meg Isten akaratának ismeretére. Saját tapasztalatai alapján fel kellett készülnie az atyai gondoskodás gyakorlására mindenki iránt, akinek

csak szüksége lehet segítségére... Az ember eltekintett volna a hiábavalónak látszó fáradság és bizonytalanság ilyen hosszú időszakától, felesleges idővesztéségnak tekintette volna. A végtelen Bölcsesség azonban arra hívta el Mózeszt – akinek népe vezetőjévé kellett válnia –, hogy negyven esztendeig a juhásztor alázatos munkáját végezze. A másokról való gondoskodás és az önzetlenség szokása, a rábízott nyáj feltő ápolása... képessé tette őt arra, hogy egykor majd együttérző, türelmes pásztora legyen Isten népének.

Így készítette fel Isten arra, hogy könyörületes és türelmes pásztorává legyen Izráelnek. Ezeket a tapasztalatokat nem adhatta meg, nem pótolhatta semmiféle emberi nevelés vagy kultúra.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

3 Mikor, hogyan szólította meg Isten Mózeszt Midián pusztájában? Miként avatta be szolgáját szabadító tervébe, milyen küldetéssel bízta meg?

2Móz 2,23–33 ■ „Ama hosszú idő alatt meghalt Egyiptom királya. Izráel fiai pedig fohászkodtak, kiáltottak a szolgaság miatt, és feljutt a szolgaság miatti kiáltásuk Istenhez...

Mózes pedig őrizte az ő apósának, Jethrónak, Midián papjának juhait. Hajtotta a juhokat a pusztán túl, és jutott Isten hegyéhez, Hórebhez. Megjelent neki az Úr angyala tűznek lángjában egy csipkebokor közepéből. Látta, hogy íme egy csipkebokor ég, de meg nem emésztetik... Mondta Mózes: Odamegyek, hogy lássam e nagy csodát, miért nem ég el a csipkebokor... Szólította őt Isten a csipkebokorból, mondván: Mózes, Mózes. Ő pedig mondta: Ímhol vagyok. Mondta neki: Ne jöjj ide közel, oldd le a te sarui-

dat lábaidról, mert a hely, amelyen állsz, szent föld. És mondta: Én vagyok a te atyád Istene, Ábrahám, Izsák és Jákób Istene. Mózes pedig elrejtette arcát, mert félt Istenre tekinteni.

Az Úr pedig mondta: Látván láttam az én népem nyomorúságát ...Egyiptomban..., meghallottam a sanyargatóik miatti kiáltásukat... Alá is szállok, hogy megszabadítsam őt az egyiptomiak kezéből, és felvigyem őt... jó és tágas földre, tejjel és mézzel folyó földre, a kananeusok, khitteusok, emoreusok, perizeusok, khivveusok és jebuzeusok lakóhelyére...

Most azért menj, elküldlek téged a fáraóhoz, és hozd ki az én népemet, Izráel fiait Egyiptomból. Mózes pedig mondta Istennek: Kicsoda vagyok én, hogy elmenjek a fáraóhoz és kihozzam Izráel fiait Egyiptomból? Felelt neki Isten: Én veled leszek! Ez lesz a jele, hogy én küldtelek téged, hogy mikor kihozod a népet Egyiptomból, ezen a hegyen fogtok szolgálni Istennek. Mózes pedig mondta Istennek: Íme én elmegyek az Izráel fiaihoz, és ezt mondom nekik: A ti atyáitok Istene küldött engem hozzátok, ők pedig ezt mondják nekem: mi a neve, mit mondjak nekik? Mondta Isten Mózesnek: VAGYOK, AKI VAGYOK. Így szólj Izráel fiaihoz: a VAGYOK küldött engem hozzátok.”

.....

.....

.....

A bibliai kronológia szerint i. e. 1446/45-ben, II. Amenhotep uralkodása idején történt Mózes elhívása és a kivonulás.

Milyen jó olvasni, hogy Isten – bár megenged súlyos próbákat népe és gyermekei életében – meghallja kitartó könyörgé-

seiket, buzgó imáikat, és a megfelelő időben cselekszik. A mindenható Isten meghallotta az izraeliták fohászkodását, kijelentette, hogy ismeri szenvedéseiket és megszabadítja őket a nyomorgatótól.

Szabadításához gyakran emberi eszközöket használ fel.

Mózes egy percig sem kételkedett, hogy Isten szólította meg, és hogy Ő akarja megbízni ezzel a hatalmas feladattal. Csupán a maga gyengeségét, alkalmatlan voltát hozta fel ellenérvként. Isten azonban állandó jelenlétéről és támogatásáról biztosította, Mózesnek ezután már csak egy kérdése maradt: mit mondjon népének, ki küldte őt?

A *VAGYOK* név (héberül: *EHJE*) a „lenni, létezni” jelentésű héber igéből származik, csakúgy, mint a *JAHVE* (jelentése: Örökkévaló) név.

„A Vagyok örökkévaló jelenlétet jelent. A múlt, a jelen, a jövő egy és ugyanaz Isten számára. Az Úr olyan valóságosan látja maga előtt az elmúlt történelem legtávolabbi eseményeit is, mint mi ma az előttünk lepergő eseményeket. Mi nem tudjuk, mi van előttünk, és ha tudnánk, nem szolgálná örök javunkat. Isten azonban tudja és alkalmat ad nekünk, hogy a hitet gyakoroljuk, hogy bízunk a nagy Vagyokban.” (Ellen G. White, 5/a kézirat, 1895)

Azért használta Jézus gyakran a *Vagyok* nevet, hogy kijelentsen: Ő ugyanaz a Vagyok, aki megjelent Mózesnek is az égő csipkebokorban. János evangéliumában olvashatjuk: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” (Jn 8,58)

De ebben az evangéliumban ismételten találkozunk „én vagyok” kijelentésekkel: én vagyok az élet kenyere, a világ világossága, a jó pásztor, az ajtó, az út, az igazság, az élet, a feltámadás és az élet és az igazi szőlőtő.

Ez a nagy Vagyok volt az, akit az írástudók és a nép többsége elvetett, akire „Feszítsd meg!”-et kiáltottak.

4 Milyen további fontos tanácsokkal, utasításokkal látta el Isten Mózeset népe kiszabadítását illetően?

2Móz 3,15–20 ■ „Mondta Isten Mózesnek: Így szólj Izráel fiaihoz: Az Úr, a ti atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób Istene küldött engem hozzátok... Menj el, gyűjtsd egybe Izráel véneit, és mondd ezt nekik: ...Megemlékeztem rólatok és arról, amit elkövettek rajtatok Egyiptomban... Kiviszlek titeket az egyiptomi nyomorúságból a kananeusok, khitteusok, emoreusok, perizeusok, khivveusok és jebuzeusok földjére, tejjel és mézzel folyó földre.

Ha hallgatnak szavadra, akkor elmész te és Izráel vénei Egyiptom királyához, és így szóltok neki: Az Úr, a héberrek Istene megjelent nekünk, most azért hadd menjünk három napi útra a pusztába, hogy áldozzunk az Úrnak, a mi Istenünknek.

Én pedig tudom, hogy az egyiptomi király nem engedi meg nektek, hogy elmenjete, még erőhatalomra sem. Kinyújtom azért kezemet és megverem Egyiptomot mindenféle csodáimmal, melyeket véghezviszek, azután elbocsát titeket.”

Isten további tanácsokkal látta el Mózeset, biztatva őt. A fáraó nem fog elengedni benneteket – mondta Isten –, ennek ellenére én „kiviszlek titeket a nyomorúságból... a tejjel és mézzel folyó földre” (17. vers). De csak akkor teljesedhetnek ígéreteim – mondta az Úr –, „ha hallgatnak szavadra” (18. vers).

A történet későbbi részéből is láthatjuk, hogy egyedül Isten hatalmának volt köszönhető, hogy az egyiptomi szolgaságból való szabadulás valóra válhatott, és úgyszintén a Vörös-tengeren

való átkelés száraz lábbal. Nem véletlen, hogy a bűn szolgaságából való szabadulással kapcsolatban is ismételten erre a történetre irányítja figyelmünket Isten (vö. Kol 1,13). Amilyen lehetetlennek tűnt a zsidó nép egyiptomi szolgaságból való szabadulása, sokszor ilyen lehetetlennek tűnik számunkra a bűn megköztözöttségéből való szabadulás, mert bennünket is, a fáraóhoz hasonlóan, erősen fogva tart „fogvatartónk” (Lk 11, 21). Isten azonban nekünk is ígéri, „kiviszlek titeket a nyomorúságból”. Jézus kijelentette: „ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek” (Jn 8, 36).

5 Milyen aggodalmairól szólt Mózes küldetése eredményességét illetően? Milyen jeleket bízott rá Isten, hogy ezekkel eloszlassa aggodalmait?

2Móz 4,1-9 ■ „Felelt Mózes és mondta: De ők nem hisznek nekem s nem hallgatnak szavamra, sőt azt mondják: nem jelent meg neked az Úr. Az Úr pedig monda neki: Mi az a kezedben? És ő mondta: vessző. Vesd azt a földre – mondta neki. A földre vetette, és kígyóvá lett, úgy, hogy Mózes elfutott előle. Mondta az Úr Mózesnek: Nyújtsd ki kezedet, és fogd meg a farkát! Kinyújtotta kezét, megragadta azt, és vesszővé lett kezében... Ismét mondta neki az Úr: Dugd kebledbe kezedet! Keblébe dugta kezét, és kihúzta: íme keze poklos volt, olyan, mint a hó. Ekkor mondta neki: Dugd vissza kebledbe kezéd! Visszadugta kezét keblébe és kivette, és íme ismét olyanná lett, mint a teste. Ha úgy lenne, hogy nem hisznek neked, nem hallgatnak az első jelre, hisznek majd a második jelre. Ha úgy lenne, hogy ennek a két jelnek sem hisznek, és nem hallgatnak szavadra, akkor meríts vizet a folyóvízből, öntsd a szárazra! És íme a víz, amit a folyóvízből merítettél, vérré lesz a szárazon.”

Mózes emberi nézőpontból reálisan felmérte, hogy miként fognak viszonyulni az izraeliták kijelentéseihez, pontosabban Isten üzenetéhez. Itt azt láthatjuk, hogy mennyire hajlamosak vagyunk mi emberek a körülményekre, illetve a „józan eszünk-re” hivatkozni, amikor Isten valaminek a megtételére kér bennünket. Az Úr azonban arról biztosította Mózeset, hogy csodatévő hatalma fogja kísérni küldetését.

Azok a jelek, amelyeket Isten Mózesre bízott, számunkra is tanúsítják, hogy Isten hatalma korlátlan. A teremtmény Isten méltán neveztetik Mindenhatónak.

6 Milyen újabb „kifogással” állt elő Mózes, hogy kitérjen küldetése elől? Hogyan válaszolt Isten az emberi gyengeség megnyilatkozására?

2Móz 4,10–18 ■ „Mondta Mózes az Úrnak: Kérlek, Uram, nem vagyok én ékesen szóló sem tegnaptól, sem tegnap előttől fogva, sem azóta, hogy szóltál a te szolgáddal; mert én nehéz ajkú és nehéz nyelvű vagyok. Az Úr pedig monda neki: Ki adott száját az embernek? Avagy ki tesz némává vagy siketté, látóvá vagy vakká? Nemde én, az Úr? Most hát eredj el, és én leszek a te száddal, és megtanítlak téged arra, amit beszélned kell.

Ő pedig mondta: Kérlek, Uram, küldd, akit küldeni akarsz. Ekkor felgerjedt az Úr haragja Mózes ellen és mondta: Nemde atyádfia neked a Lévi nemzetségből való Áron? Tudom, hogy ő ékesszóló, és íme ő jön ki elődbe, s mihelyt meglát, örvendezni fog szívében. Beszélj azért vele, és add szájába a beszédeket, és én leszek a te száddal és

az ő szájával... Ő beszél majd helyetted a néphez, ő lesz neked száj gyanánt, te pedig leszel neki Isten gyanánt... Mózes visszatért apósához, Jethróhoz és mondta neki: Hadd menjek el, hadd térjek vissza az én atyámfiaihoz Egyiptomba, hogy meglássam, élnek-e még? Mondta Jethró Mózesnek: Menj el békességgel.”

.....

.....

.....

Mózes újabb ellenvetésében a tipikus emberi magatartásra ismerhetünk. Amikor Isten elhív egy emberileg nehéznek tűnő megbízatás teljesítésére, az ember először a külső körülményekre, akadályokra tekint, majd önmagára, képességei hiányosságaira, és kivitelezhetetlennek látja Isten parancsának teljesítését. Az előző párbeszédből kitűnik, hogy Isten megértően „szóba áll” az emberi kifogásokkal, és minden segítséget felkínál az embernek akarata megvalósításához. De a vonakodás ezen túl is, már bántó bizalmatlanságról tesz tanúságot.

„[Mózes] még mindig nyomasztotta a különleges és csodálatos feladat gondolata... Azt mondta, hogy Isten alkalmasabb személyt is választhatna erre a feladatra. Mentségeit mindeddig önbizalom hiányában, alázatosságból tárta az Úr elé, de miután Isten megígérte, hogy minden nehézséget elhárít útjából és végső győzelemre segíti, minden további vonakodás és alkalmatlanságára való hivatkozás Isten iránti bizalmatlanságáról tanúskodott. Félelmet árult el, mintha Isten nem tudná képessé tenni a nagy feladatra, amelyre elhívta, vagy pedig tévedett volna személye kiválasztásában.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

Joggal váltotta ki Isten neheztelését, hogy az eddig adott biztosítékok után Mózes még mindig aggódott, félt vállalni a küldetést. A kegyelmes Isten azonban további segítséget ígért neki, testvérét, Áront rendelte mellé társul.

„[Ezek után] Mózes elfogadta a megbízást, és egész szívvel belevetette magát a munkába, teljesen az Úrban bízott. Küldetésének nagysága megmozgatta értelmi képességeinek legjobb erőit. Isten megáldotta készséges engedelmes-ségét..., és alkalmassá lett a legnagyobb szolgálatra, amelyet Isten valaha is emberre bízott.

Tanulság számunkra, hogy Isten mit tehet azok jellemének megerősítése érdekében, akik teljesen bíznak benne és maradéktalanul alávetik magukat parancsainak... Ha elfogadjuk az Isten által ránk helyezett felelősséget, és teljes szívünkkel eleget teszünk annak, akkor elnyerjük az ahhoz szükséges erőt. Bármilyen szerény legyen is a tisztség, de ha Isten erejében bízva hűen törekszünk munkája végzésére, elérjük az igazi nagyságot.

Ha Mózes csak a maga erejére és bölcsességére támaszkodott volna, és mohón fogadja a nagy megbízatást, ezzel bebizonyította volna alkalmatlanságát. Az a tény, hogy az ember érzi saját gyengeségét, azt bizonyítja, hogy tudatában van a rábízott munka nagyságának, s ezért Istenhez fordul tanácsért és erőért.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. feje.)

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

Mózes visszatérése Egyiptomba, megjelenése Áronnal együtt a fáraó előtt (4,18–5,23)

1 Miért kért engedélyt apósától Mózes Egyiptomba indulása előtt? Milyen újabb bátorítást kapott Istentől útjához?

2Móz 4,18–19 ■ „Mózes visszatért apósához, Jethróhoz, és mondta neki: Hadd menjek el, hadd térjek vissza az én atyámfiaihoz Egyiptomba, hogy meglássam, élnek-e még? Mondta Jethró Mózesnek: Menj el békességgel. Az Úr pedig mondta Mózesnek Midiánban: Menj, térj vissza Egyiptomba, mert meghaltak mindazok a férfiak, akik téged halálra kerestek.”

Jethró Mózes Egyiptomból való menekülése után fogadta be a családjába. Az ő szolgálatába szegődött Mózes pásztorként. Neki köszönhette megélhetését, hiszen nincstelen menekültként érkezett ide, ezenfelül a lányát is feleségül vehette. Mózes tudta, hogy hálával tartozik azért, hogy békességben élhetett itt negyven évig. Ezért természetes volt, hogy engedélyt kért arra, hogy Egyiptomba menjen meglátogatni népét. Isten utasítása

egyértelmű volt, Mózes mégis tiszteletteljes kéréssel fordult apósa-hoz. Ma azt mondanánk, hogy Mózes feleségével és két fiával önálló családot alkotott. Mégis fontosnak tartotta, hogy apósa engedélyével induljon útnak. Feleségének és gyermekeinek is megnyugtató lehetett, hogy az ő egyetértésével és áldásával indulhattak el. Ma is fontos Mózes példáját követni, és gyakorolni az idősebbek iránti tiszteletet. Pál apostol jellemzése korunkról úgy szól, hogy a gyermekek „szüleik iránt engedetlenek, hálátlanok” lesznek (2Tim 3,2). Ne engedjük, hogy a korszellem hasson ránk! Emlékeznünk kell erre az igei tanításra: 1Tim 5,4.

Szorongással emlékezhetett vissza Mózes arra, hogy miért kellett elhagynia Egyiptomot. Isten azonban újabb bátorító üzenetet küldött neki, amikor biztosította, hogy meghaltak mindazok, akik annak idején halálra keresték. Gondoljunk arra, hányszor kaptunk mi is megerősítő üzenetet és bátorítást, amikor félelemmel gondoltunk valamely bekövetkező eseményre, vagy elbizonytalanodtunk megbízatásunkban! Legyünk hálásak Isten együttérző szeretetért, bátorításaiért a szükség idején.

2 Milyen megrázó esemény történt Mózessel, útban Egyiptom felé? Mi volt ennek az oka? Milyen tanulságokat tartalmaz ez számunkra?

2Móz 4,24–26 ■ „Történt az úton, hogy egy szálláshelyen elébe állt az Úr, és meg akarta ölni. De Cippora egy éles követ vett, és lemetszette az ő fiának előbőrét, és [Mózes] lábához érintve a vért, mondta: Bizony, vérjegyesem vagy te nekem! Ekkor hagyta őt menni [a mennyei követ]. Ismét mondta [Cippora]: Vérrrel eljegyzett vagy te e körülmetélés folytán.”

Megdöbbentő lehetett, hogy amikor engedelmesen útnak indultak, egy mennyei lény el akarta venni Mózes életét. Vajon mi volt az oka ennek?

„Midiánból eltávozva Mózes az Úr nemtetszésének megdöbbentő és rettenetes figyelmeztetését kapta. Fenyegető módon egy angyal jelent meg, mintha el akarná őt pusztítani. Az angyal semmi magyarázatát nem adta megjelenésének, azonban Mózesnek azonnal eszébe jutott, hogy Isten egyik követelményét semmibe vette. Felesége rábeszélésére nem hajtotta végre kisebbik fián a körülmetélés szertartását. Nem tett eleget annak a feltételnek, amely feljogosította a gyermeket Isten Izráellel kötött szövetségének áldásaira. A kiválasztott vezető részéről tanúsított mulasztás csökkenthette volna a nép szemében az isteni előírások erejét.

Cippora attól való félelmében, hogy az angyal megöli férjét, maga hajtotta végre a körülmetélést. Az angyal ezután megengedte Mózesnek, hogy folytassa útját.

Mózesnek a fáraóhoz való küldése életveszéllyel járt, és életét csak a szent angyalok által őrizhette meg. Amíg Mózes tudatosan elhanyagolta kötelességét, addig nem lehetett biztonságban, ebben az esetben Isten angyalai sem védhették meg őt.” (Ellen G. White: *Pátriárákák és próféták*, 264. o.)

A férfiak körülmetélése az Istennel kötött szövetség jele volt az ószövetségben. Kisebbik fiuk esetében terhelte őket mulasztás. Bizonyos mértékig Jákób éjszakai küzdelméhez hasonlítható Mózesnek ez a tapasztalata. Ő is azt élte át, mintha Isten angyala ellenséggként lépne fel és az életét fenyegetné. Vajon miért Cippora végezte el a körülmetélést? Ez a mozzanat azt mutatja, hogy elismerte a maga szerepét ebben a mulasztásban. Azonnal elvégezte a körülmetélést egy kőkéssel (vö. Józs 5,2).

A héber szöveg úgy értelmezhető, hogy Cippora, miután elvégezte fián a körülmetélést, megérintette Mózes lábát a körülmetélésnél keletkezett vérrel, és ezt mondta: „Véren szerzett jegyesem vagy nekem.” (A tömör héber szöveg csak így módon, körülírással adható vissza.) A King James-fordításban egyenesen ez olvasható: „Véren szerzett férjem vagy nekem.” Ezt ismételte meg másodszor is, miután az angyal távozott. Cippora szavai azt fejezték ki, hogy még inkább megerősítettnek látta az ő és Mózes közötti házastársi szövetséget, miután jóvá tette hibáját. Látta, hogy ellenkezésének milyen súlyos következménye lett, csaknem Mózes életébe került. Megbánását és jóvátételét az Úr elfogadta.

A legszorosabb emberi kapcsolatban sem hozhatunk következmények nélkül olyan döntést, amely ellentétes Isten akaratával. Szükséges minden közösen meghozott döntésben a családon belül is megvizsgálni, hogy mit kíván tőlünk az Istennek való az engedelmesség útja. Mózes sem mentette fel az Isten parancsolatának való engedelmesség alól az, hogy felesége vonakodásának engedett. A fáraónak azt az üzenetet kellett átadnia, hogy amennyiben nem engedelmeskedik Isten szavának, megöli a fiát (2Móz 4,22–23). Nem lett volna erkölcsi alapja annak, hogy Mózes hiteles közvetítőként adja át ezt az üzenetet a fáraónak, ha ő is mellőzi Isten parancsolatának teljesítését.

Rendkívül fontos megértenünk, hogy milyen tanulságot tartalmaz Mózes életének ez a mozzanata napjainkban. Isten olalma nélkül nem állhatunk meg az elkövetkező időkben. Gondolkozzunk azon, milyen feltétele van az isteni védelemnek!

„A nyomorúság idején, közvetlenül Krisztus eljövetele előtt az igazakat mennyei angyalok védik meg, de nem lesz védelem azok számára, akik áthágják Isten törvényét. Az angyalok nem tudják megvédeni azokat, akik semmibe vettek akárcsak egyet is Isten parancsolatai közül.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 264. o.)

3 Milyen segítséget kapott Istentől Mózes, küldetése betöltéséhez? Hogyan fogadták a nép vénei Isten üzenetét?

2Móz 4,27–31 ■ „Áronnak pedig mondta az Úr: Menj Mózes elé a pusztába! Elment, találkozott vele az Isten hegyénél és megcsókolta őt. Mózes pedig elbeszélte Áronnak az Úr mindama szavait, melyekkel őt elküldte, és mindazokat a jeleket, amelyeket rábízott. Ment Mózes és Áron, és egybegyűjtötték Izráel fiainak véneit. Elmondta Áron mindazokat a beszédeket, amelyeket mondott az Úr Mózesnek, és megcselekedte a jeleket a nép szeme előtt. Hitt a nép, és megértette, hogy meglátogatta az Úr Izráel fiai, megtekintette nyomorúságukat. Meghajtották magukat és leborultak.”

.....

.....

Isten rendelte Mózes mellé Áront szolgálatra. A Midiánban töltött negyven év alatt Mózes nem az egyiptomi nyelvet használta. A fáraó előtt szükséges volt, hogy Isten üzenetét tökéletes nyelvhelyességgel, kifogástalan szavakkal képviseljék. Az Úr által rendelt munkamódszerre – miszerint az Úr társat ad szolgálója mellé – több példát is találunk a Bibliában. Jézus a tanítványokat is kettesével küldte ki misszióútjukra. Az apostoli időben is kettesével mentek misszióútra.

„Jézus, maga köré gyűjtve a tizenkettőt, megparancsolta nekik, hogy párosával menjenek a városokba és a falvakba. Senkit nem küldött ki egyedül, hanem testvért testvérral párosított, barátot baráttal. Így egymást segíthették és bátoríthatták. Együtt tanácskoztak és imádkoztak, az egyik gyengeségét kiegészítette a másik ereje. Hasonlóképpen küldte ki később a hetvenet. Az Úr akarata az volt, hogy az

evangélium hírnökeit így kösse össze egymással. Napjainkban is sokkal eredményesebb volna az evangéliumi munka, ha ezt a példát követnénk.” (Ellen G. White: Jézus élete, *Az első evangélisták* c. fej.)

Az izraeliták, látva a Mózes által bemutatott jeleket, reményiséget kaptak a rabszolgaságból való szabadulásra. Hálával hajtották meg magukat Isten előtt.

4 Hogyan fogadta a fáraó az Isten által küldött üzenetet?

2Móz 5,2-5 ■ „Azután elment Mózes és Áron, és mondták a fáraónak: Ezt mondja az Úr, Izráel Istene: Bocsásd el az én népemet, hogy ünnepet üljenek nekem a pusztában! A fáraó pedig mondta: Kicsoda az Úr, hogy szavára hallgassak és elbocsássam Izráelt? Nem ismerem az Urat, és nem bocsátom el Izráelt. Ők pedig mondták: A héberek Istene megjelent nekünk, hadd mehessünk hát három-napi útra a pusztába, hogy áldozhassunk az Úrnak, a mi Istenünknek, hogy meg ne verjen minket döghalálal vagy fegyverrel. Egyiptom királya pedig mondta nekik: Mózes és Áron! Miért vonjátok el a népet munkáitól, menjetek dolgozókra! Ezt is mondta a fáraó: Íme a föld népe most sok, és ti elhagytjátok velük munkájukat.”

.....

.....

.....

Az Úr előre kijelentette Mózesnek a fáraó keményszívűségét, Isten elleni lázadását (2Móz 4,21-23). Felmerülhet a kérdés, volt-e

lehetősége a fáraónak arra, hogy megismerje a héberek Istenét? Lehettek-e a nép között hűséges izraeliták, akik hiteles bizonyosságot tettek az élő Istenről? 2Móz 3,7 szerint voltak közöttük olyanok, akik szabadulásért kiáltottak Istenhez.

„Az egyiptomi rabszolgaság évei alatt az izraeliták között mindig voltak néhányan, akik hűek maradtak az Örök-kevaló tiszteletéhez. Ezeknek az embereknek nagy fájdalmat okozott, amikor látták, hogy gyermekeik naponta tanúi a pogányok utálatosságainak, sőt meg is hajolnak a hamis istenek előtt. Gyötrelmükben az Úrhoz kiáltottak, hogy szabadítsa meg őket az egyiptomiak igájától, és így megszabaduljanak a bálványimádás bomlasztó befolyásától. Nem rejtették el hitüket, hanem kijelentették az egyiptomiaknak, hogy imádatuk tárgya az ég és a föld Teremtője, az egyedüli igaz és élő Isten... Az egyiptomiaknak így alkalmuk volt megismerni a héberek vallását, de rangjukon alulinak tekintették, hogy rabszolgáiktól tanuljanak. Jutalmak ígéréssel próbálták elcsábítani Isten tisztelőit és imádóit. Amikor ez nem sikerült, fenyegetésekkel és kegyetlenkedésekkel akarták megvalósítani szándékukat.

Izráel vénei az atyáknak tett isteni ígéretek és József halála előtti, szabadulásukra vonatkozó szavainak ismételtetésével próbálták fenntartani testvéreik hanyatló hitét. Néhányan odafigyeltek a vének szavaira, és hittek. Mások az őket körülvevő körülményekre tekintettek, és minden reményüket elvesztették. Az egyiptomiak, amikor hallották, hogy milyen hírek és remények keringenek héber rabszolgáik körében, kinevették várakozásukat, és gúnyolódva tagadták Istenük hatalmát. Rámutattak helyzetükre, hogy rabszolgánéppé lettek, és kötekedve ezt mondták nekik: »Ha a ti Istenetek igazságos és irgalmas, ha olyan hatalmas és felette áll Egyiptom isteneinek, miért nem tesz szabad néppé benneteket?« Saját helyzetükre hívták fel az izraeli-

ták figyelmét: bár ők olyan istenségeket imádnak, akiket az izraeliták hamis isteneknek neveznek, ők mégis gazdag és erős nép. Kijelentették, hogy isteneik jóléttel áldották meg őket, az izraelitákat pedig szolgálóként ajándékozták nekik. Kérkedtek erejükkel, hogy az Úrnak szolgálókat joguk van elnyomni és elpusztítani. Maga a fáraó is azzal dicsekedett, hogy a héberek Istene nem tudja kiszabadítani őket az ő kezéből.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 267–268. o.)

Isten minden emberért munkálkodik ma is, hogy az igazság ismeretére eljusson (1Tim 2,4). Nem tudhatjuk, hogy amikor gúnyolódással, megalázással vagy lenézéssel találkozunk, Isten nem éppen ezt a körülményt szeretné-e felhasználni arra, hogy rajtunk keresztül ismerjék meg az Urat. Gondoljunk mindig arra, hogy Isten a legkülönbözőbb élethelyzetekben is fel akar használni a bizonyágtevésre. Bárcsak rajtunk keresztül megláthatnák, kicsoda a mi Istenünk!

5 Mi lett a következménye Mózes kérésének? Vajon mi volt az oka annak, hogy Isten megengedte ezeket a súlyos megpróbáltatásokat az izraeliták életében?

2Móz 5,6–14 ■ „Parancsolta azért a fáraó azon a napon a nép sarcoltatóinak és felvigyázóinak, mondván: Ne adjatok többé polyvát a népnek a téglavetéshez mint ennek előtte, hadd menjenek el ők maguk és szedjenek maguknak polyvát. De a téglaszámot, amennyit ezelőtt csináltak, vessétek ki rájuk, le ne szállítsátok, mert restek ők, azért kiáltoznak, mondván: Hadd menjünk el, hogy áldozzunk a mi Istenünknek. Nehezíttessék meg a szolgálat ezeken az embereken, hogy azzal legyen dolguk, és ne hajtsanak hazug szóra. Kimentek azért a nép sarcoltatói és felvigyázói, és ezt mondták a népnek: Ezt mondja a fáraó: Nem

adok nektek polyvát. Menjetek, magatok szedjetez polyvát onnan, ahol találtok, mert semmi sem szállítatiz le szolgálatotokból. Elszéledt az egész nép Egyiptom földén, hogy tarlót szedjen polyva helyett. A sarcoltatók pedig szorították őket: Végezzétek el munkátokat, napjában a napi munkát, mint akkor, amikor polyva volt. És verettettek az Izráel fiai közül való felvigyázók, akiket a fáraó sarcoltatói rendeltez földjüöz, mondván: Miért nem végeztétek el a rátok vetett téglaszámot sem tegnap, sem ma, úgy, mint azelőtt?”

.....

.....

.....

Milyen csalódást okozhatott a hébereknek a szabadulás reményének felcsillanása után rabszolgaságuk még nehezebbé tétele. Amikor nem tudták teljesíteni a lehetetlen kérést, még verést is kaptak a felvigyázók. Az Ellenség terve mindig az, hogy elbizonytalanítson Isten szerető gondviselésben, és elvegye az isteni szabadításban való reményét azoknak, akik az Ő követői. Isten tudta, hogy az izraelitáknak szükségük volt arra, hogy ezeken a tapasztalatokon átmenjenek.

Mi is tapasztalhatjuk, hogy nehéz körülmények közé kerülünk pont akkor, amikor pedig az Istenbe vetett reménység megerősítésére lenne szükségünk. Hajlamosak vagyunk arra, hogy próbák és nehézségek nélküli életet kívánjunk magunknak és szeretett családtagjainknak. Szükségünk van arra, hogy reális elvárásunk legyen a földi életéről. Sátán fejedelemsége alatt nem ígérte az Úr, hogy fájdalommentes és könnyű életünk lesz. Várhatunk-e különb sorsot magunknak, mint amiben Jézusnak volt osztályrésze? Olvassuk el Jézus búcsúbeszédének ezt a részletét: Jn 15,18–26.

6 Mit tettek az izraeliták, amikor sorsuk egyre elviselhetetlenebb lett? Kiket vádoltak emiatt? Mit váltott ki Mózesből a nép felvigyázóinak vádolása?

2Móz 5,15–23 ■ „Elmentek az Izráel fiai közül való felvigyázók, és kiáltottak a fáraóhoz, mondván: Miért cselekszel így a te szolgáliddal? Polyvát nem adnak a te szolgálidnak, és azt mondják nekünk: Csináljatok téglát! És íme a te szolgálid verettetnek, a te néped pedig vétkezik. Ő pedig mondta: Restek vagytok, restek, azért mondjátok: Menjünk el, áldozzunk az Úrnak! Most pedig menjetek, dolgozzatok, polyvát ugyan nem adnak nektek, de a rátok vetett téglaszámot be kell adnotok.

Akkor látták Izráel fiainak felvigyázói, hogy bajban vannak, mivel azt kell mondaniuk: a téglaszámot le ne szállítsátok, napjában a napi munka meglegyen. Amikor kijöttek a fáraótól, szembetalálkoztak Mózesrel és Áronnal, és mondták nekik: Lásson meg titeket az Úr, ítéljen meg, akik rossz hírbe kevertetek minket a fáraó előtt és az ő szolgálai előtt! Fegyvert adtatok kezükbe, hogy megöljenek minket. Visszament Mózes az Úrhoz, és mondta: Uram, miért engedsz rosszul bánni ezzel a néppel! Miért küldtél engem ide? Mert attól fogva, hogy bementem a fáraóhoz, hogy a te nevedben szóljak, rosszabbul bánik e néppel; megszabadítani pedig nem szabadítottad meg a te népedet.”

A héberek azt gondolhatták, hogy az egyiptomi sarcolók önkényeskedése miatt szenvednek, azért fordultak a fáraóhoz pa-

naszukkal. Nagy csalódás lehetett, amikor megtudták, hogy a fáraó parancsára történt a munka megnehezítése. Elkecseregtek, amikor azzal szembesültek, hogy nem fognak enyhíteni a teljesíthetetlen követelményen. Emberileg érthető a kifakadásuk, mert valóban azóta nehezedett helyzetük, amióta Mózes és Áron bementek a fáraóhoz. Azzal vádolták Mózeszt, hogy ő nem a szabadításuk eszköze, hanem fegyvert ad az egyiptomiaknak megöletésükre.

Miként hatott ez Mózesre, és mit tett ebben a helyzetben?

„Amikor Mózes meghallotta a szemrehányásokat, igen elcsüggedt. A nép szenvedései egyre növekedtek. Az egész országban a fiatalok és az öregek kétségbeesett kiáltása hallatszott, és az emberek egyöntetűen őt vádolták a szigorításért, amely súlyosbította nehéz helyzetüket. Mózes lelke keserűségében Isten elé járult.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 267. o.)

Mózes, hozzánk hasonló emberként, nem volt mentes a csüggedéstől. Emberi természetünk szerint mi is hajlamosak vagyunk a körülmények hatására elcsüggedni. Mózes példája megmutatja, mi az egyetlen megoldás számunkra ilyenkor, kiváltásunk, hogy az Úrnak bátran elmondhatjuk gyötrő gondolatainkat. „Öntsd ki, mint a vizet, szívedet az Úr színe előtt.” (Jer sir 2,19) Ha ezt tesszük, nem maradunk vigasztalás nélkül. Mózes is megkapta Isten válaszát, amit a következő fejezet tartalmaz.

„Aki hitben jár, aranynál értékesebb tapasztalatot nyerhet. Aki az Istenbe vetett tántoríthatatlan bizalom útján halad, a mennyei áll kapcsolatban. Isten gyermekének úgy kell végeznie feladatát, hogy egyedül Istentől várja erejét és irányítását. Csüggedés nélkül kell fáradoznia, telve reménnyel, még ha a legmegpróbáltatásos körülmények közé is helyezi őt a sors.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”, 46. o.)*

Megfigyelhetjük, hogy nem a próbáktól mentes, kényelmes élet munkál életünkben hitbeli és jellembeli növekedést. A laodiceai üzenet szerint „tűzben megpróbált aranyra” van szükségünk ahhoz, hogy megálljunk az utolsó nagy megmérettetés idején (Jel 3,18). Tekintsünk minden fájdalmas körülményre úgy, hogy lehetőséget kapunk gyakorolni az Istenbe vetett bizodalmat! Csakis ennek eredményeként szerezhethetjük meg a „tűzben megpróbált aranyat” (1Pt 1,7).

Másodszor is kérelmezik a nép elbocsátását a fáraótól

(6,1–7,13)

1 Milyen különleges, bátorító üzenettel szólt Isten ismét Mózeshez, hogy kiemelve őt és a népet is a csüggedésből?

2Móz 6,1–8 ■ „Az Úr pedig mondta Mózesnek: Majd meglátod, mit cselekszem a fáraóval, mert hatalmas kéz miatt kell őket elbocsátania, hatalmas kéz miatt űzi ki őket országából. Isten pedig szólt Mózeshez, és mondta neki: Én vagyok az Úr. Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak úgy jelentem meg mint mindenható Isten, de az én Jahve nevemen nem voltam előttük ismeretes. Szövetséget is kötöttem velük, hogy nekik adom Kánaán földjét, az ő tartózkodásuk földjét, hogy ott lakjanak. Fohászkodását is meghallottam az Izráel fiainak amiatt, hogy az egyiptombeliek szolgálatra szorítják őket, és megemlékeztem az én szövetségemről. Annakokáért mondd meg Izráel fiainak: Én vagyok az Úr, aki kiviszlek titeket Egyiptom nehéz munkái alól, és megszabadítlak az ő szolgálatuktól, megmentlek titeket kinyújtott karral és nagy büntető ítéletek által. Népeimmé fogadlak titeket, Istenetekké leszek nektek, és megtudjátok, hogy én vagyok a ti Uratok, Istenetek, aki kihozlak Egyiptom nehéz munkái alól. Beviszlek titeket a földre, amely felől esküre emeltem fel kezem, hogy Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak adom azt, és nektek adom azt örökségül – én vagyok az Úr.”

.....

.....

A népnek szüksége volt a szabadítás bátorító üzenetére, hiszen az egyiptomiak szinte ellehetetlenítették az életüket. Mózesnek még inkább szüksége volt a megerősítésre, mert a nép őt és Áront tette meg bűnbaknak helyzetük rosszabbra fordulása miatt (2Móz 5,6–23). Az „Én vagyok az Úr” bemutatkozás, amely négyszer hangzik el ebben a szakaszban, ezt a megerősítést szolgálta. Ha Jahve, az Örökkévaló szól, ígér valamit, arra lehet építeni, abban teljes mértékben bízni lehet. Isten komolyan vette az ősatyáknak adott ígéreteit, nem feledkezett meg velük kötött szövetségéről, s most eljött az izraeliták szabadulásának ideje.

A *Jahve/Örökkévaló* név több mint 140-szer fordul elő Mózes I. könyvében, ezért fontos, hogy a 3. versben foglalt kijelentést helyesen értsük. Ismerték ezt a nevet az izraeliták, de nem fogták fel a valódi jelentését. Éppen az Egyiptomból való szabadítás által tárul fel majd előttük, mit jelent Isten mindenható, szabadító volta, hogy Ő valóban mindig élő, mindig jelen lévő Isten, aki mindennek felett áll.

2 Milyen választ adott a súlyosan sanyargatott nép az Isten által küldött üzenetre?

2Móz 6,9 ■ „Ekképpen szólt Mózes Izráel fiaihoz, de nem hallgattak Mózesre a kishitűség és a kemény szolgálat miatt.”

.....

.....

.....

Milyen szomorú, ahogyan az izraeliták fogadták az Istentől kapott üzenetet! Közel volt hozzájuk a szabadítás, de nem álltak szóba a nekik küldött szeretetteljes, bátorító üzenettel. Pedig mennyit nyerhettek volna ezzel! Milyen lelki megerősítést hozott volna, milyen reménységet közvetített volna nekik!

Sokak esetében ez sajnós ma is igaz lehet. A Biblia sok-sok vigasztaló üzenetet tartalmaz, amelyeket ha hittel megragadnánk, vigasztalást, bátorítást közvetítenének a küzdő léleknek. A „kishitűség” azonban ma is megfoszt ezektől az áldásoktól. Ezért „nincs nagyobb bűn a hitetlenségnél” – jelenti ki Ellen G. White (*Az én életem ma*, január 10.).

„Az izraeliták gyors szabadulást reméltek, de Mózes nem kedvezően fogadott beavatkozása miatt még inkább elnyomatás alá kerültek. Túlságosan elcsüggedtek ahhoz, hogy a kegyelmes ígéretek és biztosítékok felvidítsák őket, amelyeket Mózes az Úrtól kapott. Nem voltak hajlandók továbbra is bízni abban, akiről úgy gondolták, hogy becsapta őket – aki nyilvánvalóan csak egy álmodozó, egy látnok, ha nem rosszabb. A kishitűség összetörte lelküket, a kemény szolgaság nap mint nap kimerítette testüket, ennek következtében sem idejük, sem akaratuk nem maradt arra, hogy hallgassanak rá.” (*Hetednapi Adventista Biblia-kommentár*, 1978, 1. köt., 524. o.)

„A héberek azt várták, hogy szabadságukat hitük minden különösebb megpróbáltatása, szenvedések és nehézségek nélkül elnyerik. De még nem voltak érettek a szabadulásra. Istenbe vetett hitük gyenge volt, és nem viselték türelmesen szenvedéseiket, amíg Isten jónak látja, hogy közbelépjen értük. Sokan inkább szolgák maradtak volna, semhogy szembenézzenek egy idegen országba való átköltözés nehézségeivel; mások pedig szokásaikban és erkölcsükben annyira hasonlókká váltak az egyiptomiakhoz, hogy szívesen maradtak Egyiptomban. Ezért nem szabadította meg

őket az Úr azonnal, hatalmának a fáraó előtti első megnyilatkozásával. Úgy alakította az eseményeket, hogy még inkább láthatóvá váljon Egyiptom királyának zsarnoki lelkülete, és hogy magát is megismertesse népével. Igazságosságát, hatalmát és szeretetét látva elhagyják majd Egyiptomot, és az Ő szolgálatát fogják választani. Sokkal könnyebb lett volna Mózes feladata, ha sok izraelita nem válik annyira fásult lelkűvé, hogy el sem akarja hagyni Egyiptomot.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fej.)

3 Miért hivatkozott Mózes ismételten arra, hogy ő „nehéz ajkú”? Miért jellemezhetette őt mégis István úgy, hogy „hatalmas volt beszédben” (Ap csel 7,22)?

2Móz 6,10–12 ■ „Az Úr pedig szólt Mózeshez, mondván: Eredj be, szólj a fáraónak, Egyiptom királyának, hogy bocsássa el Izráel fiait az ő földjéről. Mózes pedig szólt az Úr előtt, mondván: Íme Izráel fiai nem hallgatnak rám, hogy hallgatna hát rám a fáraó, holott én nehéz ajkú vagyok? Szólt az Úr Mózeshez és Áronhoz, és rendelte őket Izráel fiához és a fáraóhoz, Egyiptom királyához, hogy hozzák ki Izráel fiait Egyiptom földjéről.”

2Móz 6,28–30 ■ „Amikor szólt az Úr Mózesnek Egyiptom földjén, így szólt az Úr Mózesnek, mondván: Én vagyok az Úr. Mondd el a fáraónak, Egyiptom királyának mindazt, amit én szólok neked. Mózes pedig mondta az Úr előtt: Íme én nehéz ajkú vagyok, hogy hallgatna reám a fáraó?”

Vö. 2Móz 4,1–17

.....

.....

.....

Mózes három alkalommal hivatkozott arra, hogy ő „nehéz ajkú”, amikor szembesült Istentől kapott megbízásával. Ennek kétségtelenül lehetett alapja, hiszen negyven évig távol volt Egyiptomtól és népétől is, ezalatt már nyilvánvalóan megkopott az egyiptomi nyelvtudása, de lehetséges, hogy a héber is. S valószínűleg már az egyiptomi udvarban, a fáraó leányának fogadott fiaként sem használta naponta a héber nyelvet. Ezt támasztja alá az, hogy nemcsak a fáraóhoz, hanem a néphez is Áronnak kellett szólania (2Móz 4,14–16). Ugyanakkor Isten már az első alkalommal olyan érveket mondott neki, amelyeknek el kellett volna oszlatniuk minden aggodalmát és félelmét. Az a tény, hogy mégis ismételten felhozta küldetése teljesítésének ezt az akadályát, arról tanúskodik, hogy Mózes is megkísértette olykor a hitetlenség, az Isten Szava iránti bizalmatlanság.

István vértanú hivatkozása, miszerint Mózes „hatalmas volt beszédben és cselekedetben az egyiptomiak előtt” (Ap csel 7,22), mind az egyiptomi, mind a héber nyelvre vonatkozhat. Az bizonyos, hogy az Örökkévaló, a mindenható Isten akármilyen nyelven „hatalmas beszédűvé”, ékesenszólóvá tudja tenni bármely „nehéz ajkú” szolgáját is.

4 Miért érdemes tanulmányoznunk a nemzetségtáblázatokat? Milyen érdekességeket fedezhetünk fel a 6. fejezet nemzetségtáblázatában?

2Móz 6,16–20 ■ „Ezek Lévi fiainak nevei az ő születésük szerint: Gersón, Kehát és Merári. Lévi életének esztendei pedig: százharminchét esztendő. Gersón fiai: Libni, Simhi, az ő nemzetségeik szerint. Kehát fiai pedig: Amrám, Jichár, Khebrón és Huzziél. Kehát életének esztendei pedig: százharminchárom esztendő. Merári fiai pedig: Makhli és Músi. Ezek a Lévi nemzetségei az ő születésük szerint. Amrám pedig feleségül vette magának Jókébe-

det, atyjának hűgát, s ez szűlte neki Áront és Mózeset. Am-
 rám életének esztendei pedig százharminché esztendő.”
 Vö. 1Móz 15,13–16 ■ „Mondta az Űr Ábrámnak: Tudván tud-
 jad, hogy a te magod jövevény lesz azon a földön, amely
 nem az övé, és szolgálatra szorítják, és nyomorgatják őket
 négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak,
 szintén megítélem, és azután kijönnek nagy gazdagság-
 gal. Te pedig elmész a te atyáidhoz békességgel, eltemet-
 tetsz jó vénségben. Csak a negyedik nemzedék tér meg ide,
 mert az emoreusok gonoszsága még nem telt be.”

.....

.....

.....

Pál apostol intette Timótheust, hogy mondja meg némelyek-
 nek: „vége-hossza nélküli nemzetségtáblázatokkal ne foglalkoz-
 zanak, amelyek inkább versengéseket támasztanak, mint Isten-
 ben való épülést a hit által” (1Tim 1,4). Lehet helytelen, hiába-
 való módon foglalkozni a nemzetségtáblázatokkal, és különféle
 megbízhatatlan spekulációkat kihozni belőlük. Ugyanakkor „a
 teljes Írás Istentől ihletett” (2Tim 3,16), és „minden igével él-
 nünk kell, amely Isten szájából származik” (Mt 4,4). Ezért a Bib-
 liában található nemzetségtáblázatok nem hagyhatjuk figyel-
 men kívül. Kétségtelenül van számos név, amely nem mond
 sokat az olvasás során, de vannak olyan nevek is, amelyekből
 fontos tanulságokat vonhatunk le. Ilyen nevek a 6. fejezetben
 közölt nemzetségtáblázatban Lévi, Kehát, Amrám és Mózes.
 Ezek a nevek az Ábrahámnak adott prófécia pontos beteljesedé-
 sét támasztják alá (1Móz 15,13–16). József hívására, Jákób család-
 jának tagjaként, Lévi ment le Egyiptomba. Leszármazottai sorá-
 ban Mózes a negyedik nemzedék tagja volt. Ő már visszaindult
 az ígért földjére, azaz Kánaánba, beteljesítve az Ábrahámnak

adott jövendölést, hogy a negyedik nemzedék tér vissza az Ábrahám ősatyának ígért földre.

Figyelmet kelt az is, hogy Amrám felesége, Jókébed, Amrám atyjának a húga volt. Ma már ismertek azok a rendellenességek, amelyek közeli rokonok esetén az utódok genetikus eredetű megbetegedését okozhatják. Ezek a következmények azonban ismeretlenek voltak még annak idején, mert az emberek életereje, egészsége más volt. Ádám fiai és leányai is szükségszerűen csak egymással köthettek házasságot. Ábrahám is, aki Ádámtól fogva a 20. nemzedék volt, szintén a féltestvérét vette feleségül (1Móz 20,12), s néhány nemzedékkel később még Amrám is ezt tehette káros következmény nélkül. A mózesi törvények között azonban már megjelenik a közeli rokonok házasságának tilalma (3Móz 18,1–17), ahogyan az napjainkban is ismert. Tehát, amint az emberek életereje hanyatlott, Isten megtiltotta az ilyen házasságkötéseket a várható káros következmények miatt.

5 Hogyan kell értenünk azt, hogy Isten „megkeményítette a fáraó szívét”? Hiszen Ő „gonoszszággal nem kísértethető, Ő maga pedig senkit sem kísért” (Jak 1,13).

2Móz 7,1–5 ■ „Az Úr pedig mondta Mózesnek: Lásd, istenévé teszlek téged a fáraónak, Áron pedig, a te atyádfia, szószólód lesz. Te mondj el mindent, amit neked parancsolok, Áron pedig, a te atyádfia mondja meg a fáraónak, hogy bocsássa el Izráel fiait az ő földjéről. Én pedig megkeményítem a fáraó szívét, s megsokasítom az én jeleimet és csodáimat Egyiptom földjén. Amikor a fáraó nem hallgat rátok, akkor kezemet Egyiptomra vetem, és kihozom az én seregeimet, az én népemet, Izráel fiait Egyiptom földjéről, nagy büntető ítéletek által. S megtudják az egyiptombeliek, hogy én vagyok az Úr, amikor kinyújtom kezemet Egyiptomra és kihozom Izráel fiait közülük.”

Vö. 2Móz 8,15 ■ „Amint látta a fáraó, hogy baja könnyebbül, megkeményítette a szívét, és nem hallgatott rájuk, amint megmondta az Úr.”

.....

.....

.....

Egy találó mondás szerint nem Isten *léte* valójában a nagy kérdés, hanem a *mibenléte*, vagyis nem a létezése, hanem az erkölcsi jelleme az, ami döntő jelentőségű minden ember számára. Ha Isten önkényesen megkeményítené emberek szívét, azután pedig elítélné őket, akkor nagyon gonosz játékot űzne az emberiséggel, s ezzel súlyos árnyékot vetne jellemére. A Biblia nem ilyen Istenről beszél, kizárja, hogy Isten így bánjon az emberrel. A további leírás szerint hol Isten keményíti meg a fáraó szívét, hol maga a fáraó. Sajnos az egyiptomi uralkodó az Istentől kapott késztetések sorozatos visszautasításával olyan helyzetbe hozta magát, hogy Isten hatalmának minden további megnyilvánulása csak még keményebbé tette a szívét. Csak ebben az értelemben keményítette meg Isten a szívét, azaz kegyelmi hívásokat intézett hozzá akkor is, amikor tudta, hogy a fáraó átlépte a Szentlélek elleni bűn határát, és szívbeli megfordulásra már nem képes. Ilyenkor a kegyelem hívása csak dacot, még eltökéltebb ellenállást eredményez. Így tette Isten nyilvánvalóvá, hogy mi van a fáraó lelkében, és tette még dicsőségesebbé Izráel szabadulását.

„Isten kijelentette a fáraóról: »Én megkeményítem a szívét, és nem bocsátja el a népet.« (2Móz 4,21) A király szívét nem természetfölötti erő keményítette meg. Isten a legnyilvánvalóbb bizonyítékát adta hatalmának, ám az uralkodó csökönyösen megtagadta az engedelmisséget. A végtelen

Hatalom egyes megnyilatkozásainak visszautasítása mind eltökéltebbé tette lázadásában. Az első csoda megvetésével elültette a lázadás magvait, ami meghozta gyümölcsét. Miközben a maga választotta úton haladt tovább, szíve fokról fokra keményebb lett, egészen addig, míg végül elsőszülött fiának merev, élettelen arcába kellett néznie.

Isten a szolgálai által szól az emberekhez, figyelmeztetve őket és megfeddve bűneiket. Mindenkinek alkalmat ad arra, hogy megszabaduljon hibájától, mielőtt az rögzülne jellemében, de ha valaki nem akar megjavulni, akkor az isteni hatalom nem lép közbe. Könnyebb a kitaposott úton járni, de az megkeményíti a szívet a Szentlélek befolyásával szemben. A világosság további visszautasítása végül olyan lelkiállapotba sodorja az embert, hogy még egy sokkal erősebb befolyás sem tud maradandó hatást gyakorolni rá.

Aki egyszer engedett a kísértésnek, másodszor már sokkal könnyebben elbukik. A bűn minden ismétlődése csökkenti az ellenálló képességét, elvakítja a szemét és elhalkítja a belső hangot. A kívánság betöltésének minden elhintett magva meghozza a gyümölcsét; Isten pedig nem tesz csodát, hogy megsemmisítse a termést. »Amit vet az ember, azt aratja is.« (Gal 6,7) Aki hitetlen vakmerőséget vagy közönyösséget tanúsít az igazság iránt, vetése gyümölcsét fogja aratni. Tömegek jutottak így odáig, hogy végül közönyös nyugalommal hallgatták az isteni igazságot, ami azelőtt megremegtette szívüket. Az igazság elhanyagolása és a Léleknek való ellenállás következményeit viselniük kell.

Azok pedig, akik lelkiismeretük vádoló szavát azzal hallgattatják el, hogy a rossz utat akkor hagyják el, amikor csak akarják, akik azt hiszik, hogy játszhatnak Isten kegyelmével, vesztükbe rohannak. Azt gondolják, hogy miután eddig minden befolyásukat a nagy lázadó oldalán vetették latba, majd a legnagyobb szükség pillanatában, szorongató veszély közepette más vezetőt választanak. De ez nem olyan egysze-

rú. Egy bűnös élet tapasztalatai, nevelése és elvei annyira rányomják bélyegüket az ember jellemére, hogy nem tudják már felvenni Krisztus képmását. Más elbírálás alá esnének, ha nem áradt volna életútjukra világosság. Akkor Isten irgalma közbelépne és alkalmat adna, hogy elfogadják kezdeményezését, de azoktól, akik sokáig visszautasították és megvetették a világosságot, végül visszavonja kegyelmét.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. feje.)

6 Meddig mehet el a nagy csaló „a hazugság összes hatalmával, jeleivel és csodáival” (2Thess 2,9)?

2Móz 7,8–13 ■ „Szólt az Úr Mózesnek és Áronnak: Ha szól hozzatok a fáraó, mondván: tegyetek csodát, akkor mondd Áronnak: Vedd a te vessződet és vedd a fáraó elé, és kígyóvá lesz az. Bement azért Mózes és Áron a fáraóhoz, és úgy cselekedtek, amint az Úr parancsolta, vetette Áron az ő vesszejét a fáraó elé és az ő szolgálai elé, és az kígyóvá lett. Ekkor előhívatta a fáraó is a bölcseket és a varázslókat, és azok is, Egyiptom írástudói, úgy cselekedtek az ő titkos mesterségükkel. Elvetette ugyanis mindegyik az ő vesszejét, és kígyókká lettek, de az Áron vesszeje elnyelte azok vesszejét. A fáraó szíve azonban kemény maradt, és nem hallgatott rájuk, amint megmondotta az Úr.”

.....

.....

.....

A Biblia tanításainak ismeretében nem kérdés, hogy milyen hatalom állt a titkos mesterséget gyakorló bölcsek és varázslók mögött. Amikor Isten valamit építeni akar, valakiben hitet akar

ébreszteni, Sátán mindig le akarja azt rombolni, a hitetlenség sötéttségét árasztva. Ebben az esetben is ez történt. Nagy erővel munkálkodott azon, hogy a fáraó ne higgyen a bemutatott csodák mögött álló Istennek, és ne engedje el népét. Egy ponton túl azonban nem mehetett, életet nem adhatott, csak egy hamisítványt tudott létrehozni.

A nagy küzdelem a két hatalom között napjainkban is zajlik, sőt egyre fokozódik.

„Isten hatalmasan munkálkodik népéért, és Sátánnak is megengedi, hogy hasonlóan dolgozzék.” (Ellen G. White: *Tapasztatatok és látomások*, A nyitott és zárt ajtó c. fej.)

„Isten keze, nem emberi befolyás vagy Mózes és Áron hatalma művelte a fáraó előtt bemutatott csodákat. E jelek és csodák rendeltetése az volt, hogy meggyőzzék a fáraót, hogy a hatalmas VAGYOK küldte Mózeszt, a királynak pedig kötelessége elengedni a népet, hogy szolgálhasson Istenének. A varázslók is jeleket és csodákat mutattak, de nem saját ügyességükkel művelték ők sem, hanem istenük, Sátán hatalma által, aki segített nekik az Örökkévaló tetteinek meghamisításában.

A varázslók valójában nem változtatták vesszejüket kígyókká, hanem varázslattal, a nagy csaló segítségével képesek voltak annak látszatát kelteni. A vesszők élő kígyóvá változtatása meghaladta Sátán hatalmát. A gonoszság fejlődése rendelkezik ugyan egy elbukott főangyal minden tudásával, de nincs hatalma teremteni vagy életet adni, mert ez egyedül Isten előjoga.

Ám Sátán megtette mindazt, ami hatalmában állt, bemutatott egy hamisítványt. Emberi szem számára kígyókká változtak a vesszők. A fáraó és udvartartása egyaránt így hitte. Külsőre semmiben sem különböztek Mózes kígyójától. Bár az Úr elnyelte az élő kígyóval a hamisítványokat,

azonban a fáraó még ezt sem Isten hatalmának, hanem csupán a szolgálóiánál magasabb rendű varázslatnak tulajdonította.

A fáraó igazolni akarta az isteni parancssal szembeni ellenállását, ezért ürügyet keresett, hogy a Mózes által véghezvitt isteni csodát semmibe vehesse. Sátán éppen azt adta neki, amire vágyott. A varázslók által végzett szemfényvesztés ugyanis azt a látszatot keltette az egyiptomiakban, mintha Mózes és Áron is csupán bölcsek, varázslók lettek volna, az általuk közvetített üzenet pedig nem egy felsőbb Lénytől származna. A sátáni csalás tehát célt ért, megerősítette az egyiptomiakat ellenállásukban, és még inkább megkeményítette a fáraó szívét. Sátán azt is remélte, hogy megrendítheti Mózesben és Áronban a küldetésük isteni eredetébe vetett hitet – az lett volna a teljes győzelme. Nem akarta, hogy Izráel fiai kiszabaduljanak szolgaságukból, és a menny Istenének szolgáljanak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. feje.)

Az első hét csapás

(7,14–9,35)

1 Mi volt Isten célja az Egyiptomot sújtó csapásokkal? A sokistenhitű egyiptomiak által tisztelt istenek közül melyiknek a hamis istenvoltát mutatta ki ez a csapás?

2Móz 7,20–25 ■ „Mózes és Áron pedig úgy cselekedtek, amint az Úr parancsolta. Felemelte [Mózes] a vesszőt, és megsújtotta a vizet, amely a folyóban volt, a fáraó előtt és az ő szolgálói előtt, és a víz, amely a folyóban volt, mind vérré változott. A halak pedig, amelyek a folyóvízben voltak, elpusztultak. Megbűdösödött a folyóvíz, és nem ihattak az egyiptomiak a folyó vizéből Egyiptom egész földjén. De úgy cselekedtek Egyiptom írástudói is az ő varázslásukkal, és kemény maradt a fáraó szíve, nem hallgatott rájuk, amint az Úr megmondotta. Elfordult a fáraó és hazament, ezen sem indult meg a szíve. Az egyiptomiak pedig mindnyájan ástak a folyóvíz mellékén vízért, hogy ihassanak, mert nem ihatták a folyó vizét. Hét nap telt el, amióta az Úr megsújtotta a folyóvizet.”

Ezék 29,3 ■ „Így szól az Úr Isten: Íme én ellened megyek, fáraó, Egyiptom királya..., aki ezt mondod: Enyém az én folyóm, én teremtettem magamnak.”

(Az első csapás teljes leírását lásd: 2Móz 7,14–25.)

A végtelen szeretet Istenének a büntető ítélet, a csapás mindig szokatlan, lényétől idegen tett (Ésa 28,21), mert „jó az Úr mindenki iránt, és könyörületes minden teremtményéhez” (Zsolt 145,9), aki „nem szíve szerint veri és szomorítja meg az ember fiát” (Siral 3,33). Az Egyiptomot sújtó csapásokkal is felvilágosítani, menteni akarta a lelki sötétségbe, bálványimádásba merült népet, amely korának leghatalmasabb nemzete volt.

„Az egyes csapások kitöltetése előtt Mózesnek közölnie kellett a királlyal azok mibenlétét és hatását, hogy, ha a fáraó akarja, megmenekülhessen a csapástól. Minden visszautasított ítéletet még keményebb követ majd, amíg a fáraó gőgös szíve végül megalázódik, és elismeri a menny és föld Alkotóját mint az egyetlen élő, igaz Istent. Az Úr alkalmat akart adni az egyiptomiaknak, hogy felismerjék, mennyire hiábavaló nagy embereik bölcsessége, mennyire erőtlene az isteneik, amikor szembekerülnek Jahve akaratával. Megbüntette Egyiptom népét bálványimádásáért, és elhallgattatta kérdésüket, amellyel az élettelen istenségeiktől nyert áldásokkal dicsekedtek. Saját nevét akarta megdicsőíteni, hogy a többi nemzet is hallhasson hatalmáról, és megremegjenek hatalmas tetteitől, saját népe pedig elforduljon a bálványimádástól, és tiszta imádatlal járuljon elé...”

Másnap reggel az Úr Mózes és Áront a folyópartra küldte, ahol a fáraó naponta sétálni szokott. Mivel Egyiptom jólétének és gazdagságának forrása a Nílus évenkénti áradása volt, a folyót istenként tisztelték, és az uralkodó naponta megjelent, hogy hódolattal adózzon neki. A két fivér megismételte Isten üzenetét a fáraónak, azután kinyújtották a vesszőt, és megütötték vele a vizet. A szent folyó vérré változott, a benne élő halak kimúltak, és elviselhetetlen bűz terjengett. A házakban és ciszternákban tárolt vízkészlet is vérré változott... Hét napig tartott ez a csapás...” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. feje.)

„Ahogyan Mózes korábbi látogatása alkalmával is, úgy most is tanácsot kért a fáraó a varázslóktól. Ismét sikerült utánozniuk egy valódi csodát azzal, hogy úgy tettek, mintha egy bizonyos mennyiségű vizet vérré változtattak volna. A kérdésre, hogy honnan szerezték a varázslók a vizet, a 24. vers ad választ: frissen ásott kutakból jutottak iható vízhez. Az, hogy a varázslók valóban vérré változtatták a vizet, nem feltétlenül következik az »úgy cselekedtek« kifejezésből. Csupán annyi volt a céljuk, hogy meggyőzzék a fáraót arról, hogy ők is képesek arra, amit Mózes és Áron tett. Senki sem vizsgálta meg alaposan színlelt csodájukat, így – bár csak látszat volt – mégis valódi csodaként fogadták el. Ha ezek az emberek valóban birtokában lettek volna annak az erőnek, amit állítottak, akkor vissza kellett volna tudniuk változtatni a vérré vált Nílus vizét rendes vízzé. Az, hogy a király meglegedett az utánzat-csodával, megkeményedett szívéből fakadt. Azt hitte el, amit el akart hinni.

Mivel meg volt győződve arról, hogy Mózes és Áron csupán varázslók, akik legfeljebb valamivel nagyobb hatalommal bírnak, mint a saját varázslói, a fáraó elutasította Isten követeit, és visszatért palotájába.” (*GK Biblia-kommentár*, 1. köt., 530. o.)

2 Melyik egyiptomi isten tiszteletét érintette a második csapás? Mi volt a kimondott célja ennek a csapásnak, utána pedig az eltávolításának? Milyen tipikus magatartást példáz a fáraó viselkedése e csapást követően?

2Móz 8,5–15 ■ „Mondta az Úr...: Nyújtsd ki kezedet a te vesződdel a folyóvizekre, csatornákra és a tavakra, és hozd fel a békákat Egyiptom földére. Kinyújtotta kezét Áron Egyiptom vizeire, és békák jöttek fel és ellepték Egyiptom földét... Mózes pedig mondta a fáraónak: Parancsolj velem, mikorra könyörögjek érted, a szolgálédért és a te népedért, hogy elpusztuljanak a békák tőled és házaidtól,

és csak a folyóvízben maradjanak meg. Felelt [a fáraó]: Holnapra. És mondta [Mózes]: Amint kívánod azért, hogy megtudd, hogy nincs hasonló a mi Urunkhoz, Istenünkhöz... Amint látta a fáraó, hogy baja könnyebbül, megkegyényítette a szívét, és nem hallgatott rájuk, amint [előre] megmondta az Úr.”

(A második csapás teljes leírását lásd: 2Móz 8,5-15.)

„A békák szent állatok voltak az egyiptomiak számára. Egyik istennőjük, Heket, békafejű volt, és teremő erővel rendelkeznek tartották... A csapás arra szolgált, hogy megvetést keltsen pogány istenük iránt... Vallásos babonáik miatt az egyiptomiaknak tisztelniük kellett volna azokat a lényeket, amelyeket most utáltak és gyűöltek...” (GK Biblia-kommentár, 1. köt., 532. o.)

„Ismét kinyújtották a vesszőt a vizek fölé, és békák sokasága jött elő a folyóból, és ellepték az országot. Ellepték a lakóházakat, hálósobákat, sőt még a sütőkemencéket és sütőteknőket is. A békát az egyiptomiak szentnek tartották és nem bántották, de végül mégis elviselhetetlenné váltak. Még a királyi palotában is hemzsegetek, és a fáraó türelmetlenül várta, hogy megszabaduljon tőlük. Úgy tűnt, a varázslók is tudnak békákat teremteni, de eltávolítani nem tudták azokat. Ezt látva a fáraó valamelyest megalázkodott. Hívatta Mózeszt és Áront, és így szólt hozzájuk: »Könyörögjtek az Úrnak, hogy távolítsa el rólam a békákat, és én elbocsátom a népet, hogy áldozzék az Úrnak.« (2Móz 8,8) Emlegettették a királyt korábbi fennhéjázására, majd azt mond-

ták, hogy jelölje meg az időpontot, amikor a csapás megszűnéséért imádkozzanak. A fáraó a következő napot határozta meg, mert titokban azt remélte, hogy a békák időközben maguktól is eltűnnek, s így nem kellene nyíltan megálázkodnia Izráel Istene előtt. A csapás azonban az általa meghatározott időpontig tartott, amikor a békák egész Egyiptomban elpusztultak, és rothadó hulláik elviselhetetlen bűzt árasztottak.

Az Úr megtehetette volna, hogy a békák egy szempillantás alatt porrá váljanak, de nem így cselekedett, nehogy a király és népe ezt is varázslásnak, szemfényvesztésnek tartsa, mint a mágusok művét. A kimúlt békákat halmokba gyűjtötték. A békatetemek halmai minden kétséget kizáróan bizonyították a királynak és egész Egyiptomnak, hogy itt nem varázslók bűvészkedtek, hanem a menny Istene ítélkezett.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fej.)

A fáraó magatartása (8,15 és 9,34) tipikus, sok ember hasonlóan cselekszik: megrémül, amikor valamilyen csapás éri, még Istent is segítségül hívja, de amikor kikerül a szorult helyzetből, akkor már rögtön elfordul Istentől. Ilyen tapasztalatról számol be Ellen G. White is az egyik önéletrajzi naplóbejegyzésében:

„Néhány héttel később Bostonba menet, gőzösre szálltunk Portlandben. Dühöngő vihar kerekedett, s nagy veszedelembe kerültünk. A hajó ijesztően hánykódott, és a hullámok becsaptak a fülkék ablakán. A nők termében nagy volt az ijedség. Sokan bevallották bűneiket, és Istenhez kiáltottak kegyelemért. Volt, aki szűz Máriát hívta segítségül, míg mások ünnepélyesen megfogadták, hogy ha eléri a szárazföldet, Isten szolgálatára szentelik életüket. Rémület és zűrzavar uralkodott. Amikor a hajó oldalra dőlt, egy nő hozzám lépett, és megkérdezte: »Maga nem fél? Lehet,

hogy sohasem érjük el a szárazföldet!« Azt mondtam neki, hogy Krisztus a menedékem, és ha munkám végét ért, mind-egy, hol halok meg. De ha még nem fejeztem be feladato-mat, az óceán összes vize sem tud megfullasztani. Bízom Is-tenben. Baj nélkül megérkezünk, ha ez szolgálja dicsőségét...

Isten kegyelméből mindnyájan biztonságban partra száll-tunk. De az utasok, akik nagyon megrémültek, nem emlí-tették félelmüket, hanem csak nevettek. Az egyik asszony, aki ünnepélyes ígéretet tett, hogy ha megmenekül és újra földet lát, keresztény lesz – gúnyosan kiáltotta: »Hála Is-tennek! Örülök, hogy újra szárazföldre léphetek.«

Kértem, gondoljon vissza pár órával azelőtti esküjére. Meg-vetően fordult el tőlem. A halálos ágyon mutatott bűnbá-natra kellett gondolnom. Egyesek egész életükben magukat és Sátánt szolgálják. Amikor betegség sújtja őket és a félel-mes bizonytalanság tornyosul előttük, bizonyos mértékig megbánják bűneiket, s talán azt mondják, hogy nem bán-ják, ha meghalnak. A körülöttük lévők azt hiszik, igazán megtértek és felkészültek a mennyországra. De ha meggyó-gyulnak, ugyanolyan lázadók lesznek, mint azelőtt.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, I. köt., Házasságom és további tevé-kenységem c. feje.)

3 Melyik egyiptomi isten tiszteletének hiábavalóságáról tanúskodott a harmadik és negyedik csapás? Mire utalt az, hogy Gósen földjét elkerülték ezek a csapások?

2Móz 8,17–18 ■ „Áron kinyújtotta kezét, vesszejével megsúj-totta a föld porát, és tetvek jelentek meg emberen és ál-laton, a föld minden pora tetvekké lett egész Egyiptom földjén. Úgy cselekedtek az írástudók is az ő varázslásuk-kal, hogy tetveket hozzanak elő, de nem tehették, és vol-tak tetvek emberen és állaton.”

2Móz 8,22–24 ■ „Különválasztom azon a napon a Gósen földjét, amelyen az én népem lakik, hogy ne legyenek ott ártalmas bogarak, azért, hogy megtudd, én vagyok az Úr ezen a földön. Különbséget teszek az én népem között és a te néped között. Holnap lesz e jelenség. – Akképpen cselekedett az Úr, jöttek ugyanis ártalmas bogarak a fáraó házára és az ő szolgálai házára, és egész Egyiptom földjén pusztává lett a föld az ártalmas bogarak miatt.”

(A harmadik és negyedik csapás teljes leírását lásd: 2Móz 8,16–32.)

.....

.....

„A következő két csapást, amelyet az Úr hozott Egyiptomra, rovarok okozták... A második csapás... egy olyan rovar, amely mérgező csípésével nagy fájdalmat okozott. Ezek a csapások Kheper [egyiptomi isten] ellen irányultak. Őt az egyiptomi dom-borműveken trágyabogárként, más néven szkarabeuszként ábrázolták. A nőstény szkarabeuszt azért tisztelték, mert elülső lábaival tökéletes gömbbé formálta az ürüléket, ebbe helyezte petéit, és végül, ahogy a peték kikeltek, az élet mintegy spontán módon keletkezett. Az egyiptomiak hittek abban, hogy ez a gömb az életet adó Napot jelképezi, amelyet Kheper minden reggel előhívott, és kelet felől átgördített az égbolton. Az egyiptomi mágusok nem tudták megismételni ezt a „csodát”, és úgy azonosították azt mint »Isten ujját« (19. vers)... Csodával határos módon a negyedik csapás nem érintette Gósen földjét (vö. 1Móz 45,9–13).” *(Andrews Biblia-kommentár, 206–207. o.)*

A negyedik csapásnál említi először kifejezetten az Írás, hogy Gósen földjén nem jelent meg a csapás. Az első csapásnál az a részlet, hogy csak az egyiptombeliek ásták a folyóvíz mellékét vízért (7,24), bizonyára arra utal, hogy már az első csapás sem érintette az izarelitákat, mint ahogy a következők sem.

„Akkor Áron, Isten parancsára, kinyújtotta vesszejét, és a föld pora tetvekké változott Egyiptom egész földjén. A fáraó most is felszólította a bölcseket, hogy tegyék ugyanazt, de ezt már nem utánozhatták. Így vált nyilvánvalóvá, hogy Isten műve Sátáné felett áll. A varázslók maguk is elismerték, hogy »Isten ujja ez«. De a király magatartása nem változott.

A felhívás és a figyelmeztetés egyaránt hatástalan maradt, ezért újabb csapás következett. Az Úr szolgálai előre bejelentették, hogy mikor lesz meg az, hogy ne lehessen a véletlen művének tulajdonítani. Ártalmas rovarok lepték el a házakat, és nyüzsgöttek mindenütt, s »pusztává lett a föld az ártalmas bogarak miatt«. Ezeknek a nagy és mérges legyeknek csípése különösen fájdalmas volt embernek és állatnak egyaránt.

Amint azt előre megmondták, Gósen földjét elkerülte a csapás.

Ennek hatására a fáraó engedélyezte az izraelitáknak, hogy Egyiptomban mutassanak be áldozatot, de ők visszautasították ezt a feltételt. »Nincs rendjén – felelte Mózes –, hogy úgy cselekedjünk, hogy mi azt áldozzuk az Úrnak, a mi Istenünknek, ami utálatos az egyiptombeliek előtt.« Az állatokat, amiket a hébereknél áldozniuk kellett, az egyiptomiak szentnek tekintették... Lehetetlen volna az izraelitáknak Egyiptomban végezni istentiszteletüket anélkül, hogy uraikat meg ne sértenék.

Mózes elismételte kérésüket, hogy hadd mehessen a nép háromnapi járőföldre a pusztába. A király beleegyezett, és kérte Isten szolgálait, hogy könyörögjenek a csapás megszűnéséért Egyiptom földjén. Ezt meg is ígérték, de figyelmeztették a fáraót, hogy meg ne másítsa szavát. A csapás megszűnt, azonban a fáraó szíve megkeményedett a kitartó lázadásban, és nem bocsátotta el a népet.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. feje.)

4 Miben múlta felül az ötödik csapás az előzőeket? Hogyan vegyült kegyelem a súlyos ítéletbe? Miért nem lehetett ezt a pusztulást természetes okokkal magyarázni?

2Móz 9,1–7 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Menj a fáraóhoz, és beszélj vele, ezt mondja az Úr, a héberek Istene: Bocsásd el az én népemet, hogy szolgáljanak nekem. Mert ha nem akarod elbocsátani, és tovább is tartóztatod őket, íme az Úr keze lesz a te mezei állataidon, lovakon, szamarakon, tevéken, ökrökön és juhokon, igen nagy döghalál. De különbséget tesz az Úr az Izráel állatai között és Egyiptom állatai között, és mindabból, ami Izráel fiaié, egy sem vész el. Időt is hagyott az Úr, mondván: Holnap cselekszi az Úr ezt a dolgot a földön. Meg is cselekedte az Úr ezt a dolgot másodnapon, és elhullott Egyiptomnak minden állata, de az Izráel fiainak állatai közül egy sem hullott el. El is küldött a fáraó, és íme egy sem hullott el az izraeliták állatai közül: de a fáraó szíve kemény maradt, és nem bocsátotta el a népet.”

.....

.....

.....

„Eddig a csapások inkább az egyiptomiak személyét sújtották, nem annyira vagyonukat... Most azonban már a vagyon is célponttá lett. Kérdés volt, vajon a fáraóra nagyobb hatást gyakorol-e, ha népét vagyonilag veszteség éri... A *döghalálnak* fordított héber szó szokásosan a »járványra« alkalmazott kifejezés... Az Egyiptomban előforduló állatjárványok nem voltak ritkák, és időnként hatalmas állományokat pusztítottak el. Ennek a csapásnak azonban csodás jellege volt: előre bejelentették, pontosan a megadott napon következett be, rendkívül súlyos volt, a

héberek állatai viszont érintetlenek maradtak. Mint az előző csapás esetében is (2Móz 8,23), ezúttal is meghatározott időpontot adtak meg, hogy a fáraó felismerje: Isten ítéletéről van szó. Emellett időt is kaptak azok, akik hittek Mózesnek, és bevitték állataikat a mezőről (lásd 2Móz 9,3). A fáraó első alkalommal mutatott érdeklődést a csapások iránt. Ám annak ellenére, hogy a tények megegyeztek Mózes bejelentésével, ez a fáraót nem hatotta meg mélyebben. Talán a góseni levegő tisztaságának vagy a héberek állattartásban szerzett tapasztalatának – hiszen pásztorok voltak – tudta be, hogy azok állatai megmenekültek. A megátalkodott szív mindig talál alátámasztást ahhoz, amit hinni akar.” (GK Biblia-kommentár, 1. köt., 536. o.)

5 Miben hozott újat és fordulatot a hatodik csapás az eddigi csapásokhoz képest?

2Móz 9,8–12 ■ „Az Úr pedig mondta Mózesnek és Áronnak: Vegyétek tele markotokat kemencehamuval, és szórja azt Mózes az ég felé a fáraó szeme láttára. Hogy porrá legyen Egyiptom egész földjén, s emberen és barmon hólyagosan fakadó fekélylé legyen Egyiptom egész földjén. Vettek azért kemencehamut, a fáraó elé álltak, és Mózes az ég felé szórta azt, s lett emberen és állaton hólyagosan fakadó fekély. Az írástudók nem állhattak Mózes előtt a fekély miatt, mert fekély volt az írástudókon és mind az egyiptombelieken. De az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és nem hallgatott rájuk, amint megmondta az Úr Mózesnek.”

.....

.....

.....

A hatodik csapás közvetlenül érintette az emberek és állatok egészségét és életét, és ezzel jelezte a csapások egyre fokozódó súlyosságát.

„Amikor a hamut az ég felé szórták, finom porát szét-hordta a szél Egyiptom egész földjén, és ahol leülepedett, »gonosz hólyagos fekélyek támadtak emberen és állaton«. A papok és varázslók eddig támogatták a királyt ellenszegülésében, de a csapás most őket is utolérte. Undorító és fájdalmas fekélyektől sújtva, addig kérkedve magasztalt hatalmuk csak még megvetendőbbé tette őket, nem küzdhettek tovább Izráel Istene ellen. Az egész nemzet láthatta, milyen balgaság a varázslókban bízni, hiszen még saját magukat sem védhették meg.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fejt.)

6 Hogyan fokozta a pusztítást a hetedik csapás? Milyen új elemek jelentek meg benne, amelyek az előző csapásokat még nem jellemezték? Hogyan nyilatkozott meg ezúttal is Isten kegyelme?

2Móz 9,23–28 ■ „Kinyújtotta azért Mózes az ő vesszejét az égre, az Úr pedig mennydörgést támasztott és jégesőt, és tűz szállt le a földre, és jégesőt bocsátott az Úr Egyiptom földjére. Jégeső esett, és a tűz egymást érte az igen nagy jégeső közt, amelyhez hasonló nem volt az egész Egyiptom földjén, mióta nép lakja. Elverte a jégeső egész Egyiptom földjén mindazt, ami a mezőn volt, embertől állatig, a mező minden fűvét is elverte a jégeső, és a mező minden fáját is egyberontotta. Csak a Gósen földjén, ahol Izráel fiai voltak, nem volt jégeső. A fáraó pedig elküldött és hívatta Mózeszt és Áront, és mondta nekik: Vétkeztem ezúttal, az Úr igaz, én pedig és az én népem gonoszok va-

gyunk. Imádkozzatok az Úrhoz, hogy legyen elég a mennydörgés és jégeső, akkor elbocsátalak titeket, és nem maradtok tovább.”

(A hetedik csapás teljes leírását lásd: 2Móz 9,13–35.)

„A jégeső gyakran az isteni ítélet eszköze (vö. Ésa 28,2.17; 30,30–31; Ezék 13,11–13; 38,22–23). Ez a csapás az égi istenségek – Nut, az ég istennője; Su, az ég tartója és Tefnut, a nedvesség istennője – elleni bizonyoságtételnek is értelmezhető. Figyelemre méltó, hogy a bibliai szöveg az egyiptomi társadalom megoszlására utal. Egyesek – talán azok az egyiptomiak, akikről a 2Móz 12,38 beszél, és akik később az izraelitákkal tartottak – komolyan vették az Úr figyelmeztetését, és felkészültek a csapásra, míg mások nem törődtek vele. A csapás célja az volt, hogy Egyiptom megismerje: a föld az Úré (29. vers). Először fordult elő, hogy a fáraó beismerte: vétkezett, az Úr igazságos, ő maga és népe pedig bűnös (27. vers). Ám amikor a vihar megszűnt, a fáraó ismét megkeményítette a szívét (34. vers).” *(Andrews Biblia-kommentár, Ószövetség, 2020, 207. o.)*

„Egyiptomban az eső vagy a jégeső szokatlan jelenség volt, és a megjövendőlt égiháborúhoz hasonlót még sosem láttak. A hír tehát gyorsan terjedt, és akik hittek az Úr szavában, beteretlék jószágait, míg azok, akik megvetették a figyelmeztetést, kint hagyták barmaikat a földeken. Így még a büntető ítélet közepette is Isten kegyelme nyilatkozott meg, mert próbára tette a népet; nyilvánvalóvá vált, hányan tanulták meg félni az egek Istenét, hatalmának megnyilvánulásai láttán. A vihar megérkezett, ahogyan Isten megjövendőlte: mennydörgés, jég- és tűzeső, »olyan nagy,

amelyhez hasonló nem volt egész Egyiptom földjén, mióta nép lakja. És elverte a jégeső egész Egyiptom földjén mindazt, ami a mezőn volt, embertől baromig». Romok és pusztaság jelezték a pusztító angyal útját mindenfelé. Egyedül Gósen földjén nem esett. Ebből láthatták az egyiptomiak, hogy a Föld az élő Isten uralma alatt áll, és szavának engedelmeskednek az elemek, s biztonságot csak az iránta való engedelmességben találhat az ember...

Az Úr megmutatta hatalmát, hogy megerősítse Izráelnek az egyedül igaz, élő Istenbe vetett hitét. Félreérthetetlen bizonyítékát akarta adni, hogy különbséget tesz népe és az egyiptomiak között, és meg akart tanítani minden nemzetet arra, hogy a megvetett és leigázott héberek a mennyi Istenének oltalma alatt állnak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. feje.)

„A jégeső csapása mélyebb benyomást tett a fáraóra, mint bármelyik korábbi ítélet. Ez volt az első csapás, amely emberéletet is követelt, és egyben a leglátványosabb és legfélelmetesebb isteni megnyilvánulás volt, amelyet addig tapasztalt (lásd 24. vers). A fáraó ezért alázatosabbnak mutatkozott, mint korábban, noha előtte is kétszer hívta Mózeset, hogy a csapásokat távolítsa el (2Móz 8,8.28). Ez volt az első alkalom, hogy a gőgös király elismerte tévedését. Azonban bármilyen figyelemre méltó is ez a vallomás, mégsem jelentett őszinte bűnbánatot, amit a »vétkeztem ezúttal« kifejezés is jelez. Sokkal inkább a félelem hatása volt, amit a rettenetes villámlás és a pusztító jégeső keltett benne – nem pedig valódi büntudat vagy megbánás.” (GK Biblia-kommentár, 1. köt., 539. o.)

Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.

– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.

A nyolcadik és kilencedik csapás,
a tizedik csapás bejelentése
– A nép felkészítése a kivonulásra,
a páskabárány elrendelése

(10,1–12,28)

1 Mi volt a nyolcadik csapás előzménye? Mi minden történt e csapás során? Valódi bűnbánatra jutott-e a fáraó a csapás után?

2Móz 10,1–20 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Menj be a fáraóhoz, mert én keményítettem meg az ő szívét és az ő szolgáinak szívét, azért, hogy ezeket az én jeleimet megtegyem közöttük. És azért, hogy elbeszéljed azt a te fiadnak és fiad fiának hallatára, amit Egyiptomban cselekedtem, és jeleimet, amelyeket rajtuk tettem, hogy megtudjátok, én vagyok az Úr. Bement Mózes és Áron a fáraóhoz, és mondták neki: ...Bocsásd el az én népemet, hogy szolgáljanak nekem! Mert ha nem akarod elbocsátani az én népemet, íme én holnap sáskát hozok a te határodra... Kinyújtotta azért Mózes az ő vesszőjét Egyiptom földjére, és az Úr egész nap és egész éjjel keleti szelet* támasztott

* A sáskák csak a szél segítségével voltak képesek nagyobb távolságok megtételére. A keleti szél ebben az esetben Észak-Arábiára utalhat, amely a sáskák szaporodási helye volt.

a földre. Mire reggel lett, a keleti szél felhozta a sáskát. És feljött a sáska egész Egyiptom földjére, s nagy sokasággal szállt le Egyiptom egész határára. Annak előtte sem volt olyan sáska s ezután sem lesz olyan. És elborította az egész föld színét, és a föld elsötétedett, és megemésztette a föld minden fűvét és a fa minden gyümölcsét, amit a jégeső meghagyott, és semmi zöld sem maradt a fán, sem a mező fűvén egész Egyiptom földjén.

Akkor a fáraó sietett hívatni Mózeszt és Áront, és mondta: Vétkeztem az Úr ellen, a ti Istenetek ellen és ti ellenetek. Most annakokáért bocsásd meg csak ez egyszer az én vétkemet, és imádkozzatok az Úrhoz, a ti Istenetekhez, hogy csak ezt a halált fordítsa el éntőlem. Kiment a fáraó elől, és imádkozott az Úrhoz. És fordított az Úr igen erős nyugati szelet, és felkapta a sáskát és vetette azokat a Veres-tengerbe; egy sáska sem maradt egész Egyiptom határán. De az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és nem bocsátotta el Izráel fiait.”

.....

.....

.....

.....

Isten kegyelme nyilvánult meg abban, hogy a nyolcadik csapást megelőzte egy szóbeli bejelentés. E csapás célja már nem a fáraó jobb belátásra készítése volt. Isten tudta, hogy a fáraó átlépte a Szentlélek elleni bűn határvonalát, ezért minden újabb kegyelmi alkalom inkább még dacosabbá teszi őt. Csakis ilyen értelemben keményítette meg a fáraó szívét, azaz további lehetőség felkínálásával álláspontja megváltoztatására. Bizonyítékul szolgált azonban ez a csapás Isten hatamát illetően a következő

nemzedékek számára is. Egyes zsoltárok is bizonyosságai annak, hogy a szabadulás története közismert lett Izráel későbbi nemzedékei körében is (78., 105., 106. zsoltár).

Most először a fáraó szolgálai is igyekeztek meggyőzni a fáraót, hogy engedje el Izráel népét: „A fáraó szolgálai pedig mondták neki: Meddig lesz még ez nekünk romlásunkra? Bocsásd el azokat az embereket, hogy szolgáljanak az Úrnak, az ő Istenüknek. Mégsem veszed eszedbe, hogy elvész Egyiptom.” (7. vers) E csapás súlyosabb volt az előzőeknél, minthogy a saskák elpusztították az összes lágyszárú növényt (például a búzát és a tönkölyt, vö. 2Móz 9,32), illetve a megmaradt gyümölcsfákat is. Mindez súlyos élelemhiányt vetített előre az egyiptomiak számára. Ez magyarázza, hogy miért hívatta „sietve” a fáraó Mózeszt és Áront. Ugyanakkor e csapás elhárítása után bebizonyosodott, hogy – szavai ellenére – ezúttal sem jutott valódi megbánásra.

„Az Úr megmutatta hatalmát, hogy megerősítse Izráelnek az egyedül igaz, élő Istenbe vetett hitét. Félreérthetetlen bizonyítékát akarta adni annak, hogy különbséget tesz népe és az egyiptomiak között. Meg akart tanítani minden nemzetet arra, hogy a megvetett és leigázott héberek a menny Istenének oltalma alatt állnak...A fáraó mindeddig arra törekedett, hogy kemény, kegyetlen kényszermunkával pusztítsa ki Izráel népét, de most érdeklődést színlelt sorsuk iránt, sőt úgy tett, mintha gyermekeikről akarna gondoskodni (lásd a 8–11. verset). Valóságos célja azonban az volt, hogy az asszonyok és a gyermekek maradását a férfiak visszatérésének biztosítékeként használja fel... Egyiptom népe a kétségbeesés határán volt. A rájuk nehezedő csapások csaknem elviselhetetlennek tűntek, és elfogta őket a jövőtől való félelem. A nemzet istenük képviselőjeként imádta a fáraót, de most sokan meggyőződtek róla, hogy királyuk azzal a Valakivel került szembe, aki a termé-

szet összes erőit akaratának szolgálatába állította. A héber rabszolgák, akik különleges kegyelmet élveztek, kezdtek hinni szabadulásukban. A munkafelügyelők nem is mertek úgy bánni velük, mint azelőtt. Az egész ország titokban attól félt, hogy a leigázott nép felkel és megbosszulja a rajta elkövetett igazságtalanságot. Mindenhol lélegzetviasszafojtva kérdezték az emberek egymástól: Mi lesz ezután?” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fej.)

2 Miben állt a kilencedik csapás? Miben különbözött az eddigiektől?

2Móz 10,21–29 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Nyújtsd ki kezedet az ég felé, hogy legyen sötétség Egyiptom földjén, és pedig tapintható sötétség. Kinyújtotta Mózes kezét az ég felé, és lett sűrű sötétség egész Egyiptom földén három napig. Nem látták egymást, és senki sem kelt fel az ő helyéből három napig, de Izráel minden fiának világosság volt az ő lakhelyében. Akkor hívatta a fáraó Mózes, és mondta: Menjetek el, szolgáljatok az Úrnak, csak juhaitok és barmaitok maradjanak; gyermekeitek is elmehetnek veletek. Mózes pedig mondta: Sőt inkább neked kell kezünkbe adnod a véres áldozatra és égőáldozatra valókat, hogy megáldozzuk a mi Urunk Istenünknek. És velünk jönnek a mi barmaink is, egy körömnnyi sem marad el, mert azokból veszünk, hogy szolgáljunk a mi Urunk Istenünknek. Magunk sem tudjuk, mivel szolgálunk az Úrnak, míg oda nem jutunk. De az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és nem akarta őket elbocsátani. Mondta neki a fáraó: Menj el előlem, vigyázz magadra, hogy többé az én arcomat ne lásd, mert amely napon az én arcomat látod, meghalsz. Mózes pedig mondta: Helyesen szóltál, nem látom többé a te arcodat.”

A kilencedik csapást (a harmadikhoz és a hatodikhoz hasonlóan) nem előzte meg semmilyen figyelmeztetés. Míg az eddigi csapások főként a növény- és állatvilágot érintették, a kilencedik az egyiptomi istenek hiábavaló voltát mutatta meg. Az egyiptomiak évszázadokon át Ré napistent tekintették a legfőbb istenségnek, és az uralkodók magukat „Ré fiainak” tekintették. E csapás bizonyítékként szolgált, hogy csak Isten adhat életet és világgosságot (vö. Jn 1,1–4).

„Hirtelen sötétség borult az országra, olyan sűrű és fekete, hogy tapintható sötétségnek tűnt. Az emberek nemcsak a világosságtól fosztattak meg, hanem a levegő is nyomasztóvá vált, megnehezítve ezzel a légzést... Az egyiptomiak a Napot és a Holdat imádták, de ebben a titokzatos sötétségben a népet és isteneit egyaránt sújtotta az a hatalom, amely felkarolta a héber rabszolgák ügyét. Ám minden borzalma ellenére is, Isten kegyelmének, a pusztítástól való idegenkedésének a jele volt ez a csapás. Alkalmat adott arra, hogy kiki megtérjen, mielőtt kitöltetne az utolsó, a legborzalmasabb csapás. Végül is a félelem további engedményre készítette a Fáraót. A harmadik sötét nap végén magához hívatta Mózeszt, és közölte vele, hogy a nép kivonulhat, ha nyájaikat Egyiptomban hagyják... »Mózes igen nagy volt Egyiptom földjén a fáraó szolgálói előtt és a nép előtt.« (2Móz 11,3) Az egyiptomiak tisztelték, félték Mózeszt. A király nem merte bántani, mert a nép úgy tekintett rá, mint aki egyedül képes eltávolítani a csapásokat az országról. Azt kívánták, hogy az izraeliták elhagyhassák Egyiptomot. Mózes felszólításának azonban a király és a papok a végsőkéig ellenálltak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fej.)

3

Hogyan jelentette be Isten az utolsó csapást?

2Móz 11,1–10 ■ „Az Úr pedig mondta Mózesnek: Még egy csapást hozok a fáraóra és Egyiptomra, azután elbocsát titeket innen, és amikor mindenestől elbocsát, úzve hajt el titeket innen. Szólj azért a népnek füle hallatára, hogy kérjenek a férfi az ő férfitársától, az asszony pedig az ő asszonytársától ezüst edényeket és arany edényeket. Az Úr pedig kedvessé tette a népet az egyiptomiak előtt. A férfiú Mózes is igen nagy volt Egyiptom földjén a fáraó szolgálai előtt és a nép előtt. Mondta Mózes: Ezt mondja az Úr: Éjfél körül kimegyek Egyiptomba, és meghal Egyiptom földjén minden elsőszülött, a fáraó elsőszülöttjétől fogva, aki az ő királyi székében ül, a szolgáló első szülöttjéig, aki malmot hajt, az állatnak is minden első fajzása. Nagy jajgatás lesz egész Egyiptom földjén, amelyhez hasonló nem volt és hasonló nem lesz többé. De Izráel fiaira az eb sem ölti ki nyelvét,* sem emberre, sem állatra, hogy megtudjátok, különbséget tett az Úr Egyiptom között és Izráel között. Mindezek a te szolgálaid lejönnek hozzám és leborulnak előttem, mondván: Eredj ki te és mind a nép, amely téged követ, és csak azután megyek el. Nagy haraggal ment ki a fáraó elől. Az Úr pedig mondta Mózesnek: Azért nem hallgat rátok a fáraó, hogy az én csodáim sokasodjanak meg Egyiptom földjén. Mózes pedig és Áron mindezeket a csodákat megtették a fáraó előtt, de az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és nem bocsátotta el Izráel fiait az ő földjéről.”

Vö. 1Móz 15,13–14

* Az itt szereplő héber mondás így is visszaadható: „Még az eb sem viczorog senkire” – utalva arra, hogy a nép e csapás alatt a legkisebb sérülést sem szenved el. Hasonló kifejezés található Józs 10,21-ben.

A közelgő tizedik csapás a legsúlyosabbnak ígérkezett az eddigiek közül, amelynek hatására a fáraó nemcsak elengedi, de el is űzi őket. Isten felszólítja a népet, hogy távozás előtt kérjen kárpótlást az egyiptomiaktól. Ennek jogosságát maguk az egyiptomiak sem vitatták, sőt megértéssel, jóindulattal fogadták kérésüket. Itt érdemes figyelembe venni, hogy az izraeliták nemzedékeken át dolgoztak Egyiptomban nyomorúságos körülmények között, rabszolgaként. Figyelemre méltó, hogy közel fél évszázaddal korábban Isten kijelentette Ábrahámnak: a „szolgálatra szorítás és nyomorgatás” után „kijönnek nagy gazdagsággal”.

„Amikor először szólították fel Egyiptom királyát, hogy bocsássa szabadon Izráel népét, a legborzalmasabb csapásra figyelmeztették. Ezzel küldte Isten Mózeszt a fáraóhoz: »Mondd meg a fáraónak, így szólt az Úr: Elsőszülött fiam Izráel. Ha azt mondom neked, bocsásd el az én fiamat, hogy szolgáljon nekem, és te vonakodsz elbocsátani, íme én megölöm a te elsőszülött fiadat.« (2Móz 4,22–23) Bár az egyiptomiak megvetették az izraelitákat, Isten azzal tisztelte meg őket, hogy törvénye letéteményeseivé választotta ki őket. A rendkívüli áldások és az elnyert kiváltság a nemzetek kiválasztottaivá avatták őket, »elsőszülöttként«.

Az ítélet, amire Egyiptomot legelőször figyelmeztették, utoljára látogatta meg őket. Isten hosszútűrő és bővelkedik a kegyelemben, gondoskodik a saját képére és hasonlatosságára teremtett lényekről. Ha Egyiptomot termésének és barmainak elvesztése megtérésre bírta volna, akkor fiai nem pusztultak volna el, de a nemzet csökönyösen ellene állt az isteni parancsnak, így bekövetkezett az utolsó csapás is.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fejt.)

4 Milyen utasításokat adott Isten Izráel fiainak az egyiptomi kivonulásukat illetően? Mire mutatott előre a bárányáldozat? Mi az itt előírt jelképes cselekmények jelentősége számunkra?

2Móz 12,1–14 ■ „Szólt pedig az Úr Mózesnek és Áronnak Egyiptom földjén, mondván: Ez a hónap* legyen nektek a hónapok elseje, első legyen nektek az esztendő hónapjai között. Szóljatok Izráel egész gyülekezetének, mondván: E hónap tizedikén mindenki vegyen magának egy bárányt az atyák háza szerint, házanként egy bárányt. Ha a háznép kevés a bárányhoz, akkor a házához közel való szomszédjával együtt vegyen a lelkek száma szerint; kit-kit ételéhez képest számítsatok a bárányhoz. A bárány ép, hím, egyesztendő legyen, a juhok közül vagy a kecskék közül vegyétek.** Legyen nálatok őrizet alatt e hónap tizennegyedik napjáig, és ölje meg Izráel községének egész gyülekezete este.*** Vegyenek a vérből, és a házakban, ahol azt megesszik, hintsenek a két ajtóféltre és a szemöldökfára. A húst pedig egyék meg azon éjjel, tűzön sütvé, kovásztalan kenyérrel és keserű füvekkel egyék meg azt. Ne egyetek abból nyersen vagy vízben főtten, hanem tűzön sütvé, a fejét, lábszáraival és belse-

* E hónap Abib vagy Niszán hava. A zsidók a babiloni fogság után kezdték használni a Niszán elnevezést, amelyet a babilóniai naptárból kölcsönöztek.

** Bár a rendelkezés megengedi a kecskék felhasználását páskaáldozatként, úgy tűnik, erre nagyon ritkán került sor. Az Ige egyetlen esetet jegyez fel, amikor kecszegödölyéket áldoztak fel a húsvét alkalmával: 1Krn 35,7.

*** Szó szerint fordítva: „két este között”. Biblia-magyarázók szerint a páska-bárány megáldozása Niszán hó 14. utolsó, délutáni óráira, a nap melegének enyhülése („első este”) és a napnyugta („második este”) közé esett. Josephus Flavius szerint ez általában délután 3–5 óra közötti időszakot jelentette. Ezzel az értelmezéssel összhangban történt Jézus kereszthalála, az igazi Paskabárány feláldozása Niszán hó 14. napján, délután 3 órakor (Mt 27,46–50; Mk 15,34–37).

jével együtt. És ne hagyjatok belőle reggelre, vagy ami megmarad belőle reggelre, tűzzel égessétek meg. Ilyen módon egyétek azt meg: derekaitokat felövezve, saruitok lábaitokon, és pálcáitok kezetekben, nagy sietséggel egyétek azt, mert az Úr páskája az... Legyen ez a nap nektek emlékezetül, ünnepnek szenteljétek azt az Úrnak nemzetségről nemzetségre, örök rendtartás szerint ünnepeljétek.”

1Kor 5,7 ■ „A mi húsvéti báránynk, Krisztus megáldoztatott értünk.”

Isten azt akarta, hogy az Egyiptomból való szabadulás emléke soha többé ne törölődjön ki az emberek emlékezetéből. Az év kezdetének, első hónapjának kijelölésével Izráel úgy tekintett vissza erre az eseményre, mint egy új korszak kezdetére. Isten nemcsak a rabszolgaságból, hanem a pogány vallások befolyásától, sőt a bűn fogságától is szerette volna megszabadítani őket.

A fiatal állat négy napig való őrzése során szinte „családtaggá” válhatott, amelynek megölése fájdalmas pillanat lehetett mind a gyermekek, mind a felnőttek számára. Az ártatlan állat pusztulása nyomán szabadulásuk „áráról” alkothattak fogalmat. A páska ünnepe ettől kezdve emlékezteti majd őket az egyiptomi szabadulásra, de egyúttal előremutat arra a nagy áldozatra is, amelyet maga Isten ad értük Fia feláldozása által. Jézus keresztségével ez az ünnep betelepszik, ezzel érvényét is veszti, helyébe a Jézus által elrendelt úrvacsora lép.

„Az áldozati bárány »Isten Bárányát« jelképezi, aki a mi üdvösségünk egyedüli reménysége... Nem volt elég csupán megölni a bárányt, hanem vérét az ajtófélfára kellett hinteni, így kell Krisztus vérének érdemeit a lélekre alkalmazni. Nemcsak azt kell hinnünk, hogy Ő meghalt a világért, hanem hogy személyesen értünk áldozta fel Önmagát. Magunkra kell vonatkoztatnunk a helyettes áldozat érdemeit...

A bárány húsát meg kellett enni. Nem elég, ha hiszünk Krisztusban a bűnök bocsánatára, hanem hit által állandóan lelki erőt és táplálékot kell merítenünk az Ő ígéből. Krisztus mondta: »Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét, és nem isszátok az ő vérét, nincs élet bennetek. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, örök élete van annak.« És hogy hallgatói megértsék szavait, hozzáfűzte: »A beszédek, amelyeket én szólok nektek, lélek és élet.« (Jn 6,53–54.63) Jézus befogadta az Atya törvényét, életében megvalósította elveit, bemutatta annak szellemét és az emberi szívre gyakorolt jótékony hatását. János apostol mondja: »Az Ige testté lett, és lakozott miközöttünk (láttuk az ő dicsőségét mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes volt kegyelemmel és igazsággal.« (Jn 1,14) Krisztus követőinek részesülniük kell ebben a tapasztalatban. Szívükbe kell zárniuk Isten ígését, hogy az az életük és cselekedeteik mozgatójává váljon. Krisztus ereje által át kell alakulniuk az Ő képmására, hogy az isteni jellemvonásokat tükrözzék. Enniük kell Isten Fiának testét, és inniük kell az Ő vérét, mert különben nincs élet bennük. Krisztus lelkülete és műve legyen a tanítványok lelkülete és műve is.

A húsvéti bárány mellé keserű füvetek ettek, ami az egyiptomi szolgaság keserűségét jelképezte. Mi pedig, ha Krisztus testét vesszük magunkhoz, bűnbánattól megtört szívvel tegyük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fejj.).

5 Miért rendelte el Isten a kovásztalan kenyerek ünne- pét? Mi volt az ünnep fő mondanivalója?

2Móz 12,15–20 ■ „Hét napig egyetek kovásztalan kenyeret, még az első napon takarítsátok el a kovászt házaítokból, mert valaki kovászoszt eszik az első naptól fogva a hetedik napig, az olyan lélek irtassék ki Izráelből. Az első napon pedig szent gyűlésetek legyen, és a hetedik napon is szent gyűlésetek legyen, azokon semmi munkát ne tegyetek, egyedül csak ami eledelére való minden embernek, azt el lehet készítenetek. Megtartsátok a kovásztalan kenyér ünnepét, mert azon a napon hoztam ki a ti seregeiteket Egyiptom földjéről; tartsátok meg hát e napot nemzetségről nemzetségre, örök rendtartás szerint. Az első hónapban, a hónap tizennegyedik napján este egyetek kovásztalan kenyeret, a hónap huszonegyedik napjának estéjéig. Hét napon át ne találtassék kovász a ti házaítokban, mert aki kovászoszt eszik, az a lélek kiirtatik Izráel gyülekezetéből, akár jövevény, akár az ország szülötte legyen. Semmi kovászoszt ne egyetek, minden lakóhelyeken kovásztalan kenyeret egyetek.”

1Kor 5,7–8 ■ „Tisztítsátok el azért a régi kovászt, hogy legyetek új tésztává, aminthogy kovász nélkül valók vagytok, mert hiszen a mi húsvéti bárányunk, Krisztus, megáldoztatott értünk. Azért ne régi kovással ünnepeljünk, sem rosszaság és gonoszság kovászával, hanem tisztaság és igazság kovásztalanságában.”

Vö. Mt 16,6–12

.....

.....

A kenyérsütéshez használt kovász már az ókorban közismert és elterjedt volt. Mivel a kovász lassan, de biztosan megkelesz-

tette a kenyértésztát, amelybe belekeverték, így alkalmas jelképpé válhatott a bűn alattomos, a környezetét megerjesztő befolyásának érzékeltetésére. Jézus is használta e jelképet ilyen értelemben: a „farizeusok és szadduceusok tudományától” óvva őket.

„A kovásztalan kenyér fogyasztása ugyancsak jelentőséggel bírt. A páska ünnepének beiktatásakor az Úr kifejezett rendelkezése volt, hogy kovász az ünnep napjai alatt ne találtassék házaikban – és ezt a zsidók szigorúan be is tartották. Hasonlóképpen azoknak, akik Krisztustól életet és táplálékot fogadnak el, távol kell tartaniuk maguktól a bűn kovászát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fejelet.)

Az „irtassék ki” nem halálbüntetést jelentett, hanem az Izráel vallási közösségéből való kirekesztést. Azt a fontos tanítást közvetítette a páskaünnephez közvetlenül csatlakozó kovásztalan kenyerek ünnepe, hogy ha megmenekült is a helyettes áldozat vére által, mégis elvész, ha utána a bűn kovásza ott marad az életében. Eleven, szemléltető tanítás ez számunkra is, a mai napig.

6 Hogyan tolmácsolta Mózes a népnek Isten további utasításait?

2Móz 12,21–28 ■ „Előhívta tehát Mózes Izráel minden véneit, és mondta nekik: Fogjatok és vegyetek magatoknak bárányt családjaitok szerint, és öljétek meg a páskát. Vegyetek egy kötés izsópot, mártsátok a vérbe, amely az edényben van, hintsétek meg a szemöldökfát és a két ajtófelet abból a vérből, amely az edényben van, tiközületek pedig senki se menjen ki az ő háza ajtaján reggelig. Amikor át-

megy az Úr, hogy megverje az egyiptomiakat és meglátja a vért a szemöldökfán és a két ajtófélen: elmegy az Úr az ajtó mellett, és nem engedi, hogy a pusztító bemenjen öldökölni a ti házaitekba. Megtartásatok azért ezt a dolgot, rendtartás gyanánt, magadnak és fiaidnak mindörökre. Amikor bementek a földre, melyet az Úr ad nektek, amint megmondta: akkor tartsátok meg ezt a szertartást. Amikor pedig a ti fiaitok mondják nektek: Micsoda ez a ti szertartásokatok? Akkor mondjátok: Páskaáldozat ez az Úr-nak, aki elment Izráel fiainak házai mellett Egyiptomban, amikor megverte az egyiptomiakat, a mi házainkat pedig megoltalmazta. A nép meghajtotta magát és leborult. Mentek és úgy cselekedtek Izráel fiai, amint megparancsolta az Úr Mózesnek és Áronnak, úgy cselekedtek.”
 Zsolt 51,9 ■ „Tisztíts meg engem izsóppal, és tiszta leszek; moss meg engem, és fehérebb leszek a hónál.”

A Bibliában *húsvét*nek* fordított héber *peszách* főnév jelentése *elkerülés, áthaladás*, ami a lehető legfrappánsan adja vissza mindazt, amit az izraeliták átéltek e csapás alkalmával. A Biblia-magyarázók megegyeznek abban, hogy az itt említett *izsóp* az egyiptomi majoránna vagy másik nevén szír oregánó (*Origanum maru*) lehetett, amely ma is használatban van mint gyógy- és

* A magyar nyelvben elterjedt *húsvét* mint a „hús vétele” rövidült formája, félrevezető. A szó arra utal, hogy a nagyböjt elején „elhagyott” húst a feltámadás napjától újra magukhoz „vehetik” a hívők. Egyes nyelvekben az eredeti bibliai nyelvekhez közelebb álló elnevezések is elterjedtek (pl. az angol *passover*). A mi *páska* szavunk a héber *pasach* ige görög átírása (*pascha*) nyomán született.

fűszernövény. E növény átható illata és fertőtlenítő hatása miatt válhatott a lelki megtisztulás jelképévé is. Megindító látni, milyen lelkülettel fogadta a nép ezt az utasítást. Nyilvánvaló, hogy szívük mély hálával telt meg mindezek hallatán.

Érdemes feltenni magunknak a következő kérdéseket: Tapasztaltuk-e már mi is Isten oltalmát az életünkben? Nem feledkezünk-e el néha a hála kifejezéséről?

„A népnek engedelmességgel kellett bizonyítania hitét. Így mindazok, akik Krisztus vérének érdemei által remélnek üdvösséget, ébredjenek rá, hogy üdvösségük érdekében nekik maguknak is tenniük kell valamit. Bár egyedül Krisztus szabadíthat meg a törvénszegés büntetésétől, de nekünk kell elfordulnunk a bűntől, és az engedelmességhez fordulni. Az ember nem cselekedetekből, hanem hit által igazul meg, mégis hitét cselekedeteivel bizonyítja. Isten halálra adta Fiát a bűnért való engesztelésül; Ő mutatta meg az igazság világosságát, az élet útját; lehetőségeket, szabályokat és kiváltságokat adott – már csak az emberen múlik, hogy együtt munkálkodik-e ezekkel az üdvösségre vezető tényezőkkel, értékeli és alkalmazza-e az Isten nyújtotta segítséget. Ha hisz minden isteni rendelkezésben, akkor engedelmeskednie kell azoknak.

Amikor Mózes a nép elé tárta a szabadításuk érdekében hozott isteni rendelkezéseket, „a nép meghajtotta magát és leborult. A szabadság boldog reményét, az elnyomóikra közelgő borzasztó ítélet tudatát, a gyors távozásukkal járó gondokat és teendőket feledtette a kegyelmes Szabadítójuk iránt érzett hála.

Az egyiptomiak közül sokan eljutottak a héberek Istenének mint az egyedül élő Istennek az elismerésére, és ők most az izraeliták otthonaiban kerestek menedéket arra az időre, amikor az öldöklő angyal átvonul az országon. Örömmel fogadták be őket, ők pedig kötelezték magukat,

hogy ezentúl csak a héberek Istenét szolgálják, és népével együtt vonulnak ki Egyiptomból.

Az izraeliták engedelmeskedtek Isten rendelkezéseinek. Gyorsan és titokban tették meg az előkészületeket a kivonulásra. Összegyűjtötték családjukat, leölték a páskabarányt, a húst tűzön megsütötték, a kovásztalan kenyeret és keserű füveket is elkészítették. Az apa, aki a család papja is volt, a szemöldökfára hintette a vért, és csatlakozott bent levő családjához. Sietve és csendben fogyasztották el a páskabarányt. A nép áhítattal imádkozott, és várt. Az elsőszülöttek szívét, az erős férfiaktól kezdve a piciny gyermekekig, leírhatatlan félelem fogta el. Apák és anyák karjukba zárták elsőszülöttjeiket, amikor az aznap éjjel fölöttük átvonuló félelmetes csapásra gondoltak. Az öldöklő angyal azonban elkerülte az izraeliták lakhelyeit. A vér – a Megváltó védelmének jele – ott volt az ajtófélfáikon, és a pusztító elkerülte őket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fej.)

*Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.
– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.*

FÜGGELÉK

Mikor ünnepelte Jézus a tanítványaival a húsvétot?

Mind a négy evangélium egyetért abban, hogy (1) Jézus és tanítványai a keresztre feszítést megelőző éjszakán tartották az utolsó vacsorát, (2) Jézus szombaton sírban feküdt, és (3) vasárnap kora reggel feltámadt. A szinoptikusok azonban az utolsó vacsorát, amelyre a keresztre feszítést megelőző éjszakán került sor, „páskának” nevezik (vö. Mt 26,19–20; Mk 14,17–18; Lk 22,14–16), míg János szerint a zsidók a keresztre feszítést követő éjszakán tartották a páskavacsorát (vö. Jn 18,28; 19,14). János és a szinoptikus evangéliumok (Máté, Márk, Lukács) állításai emiatt egymásnak ellentmondani látszanak.

A bibliakritikát valló legtöbb magyarázó azzal oldja meg ezt a nyilvánvaló ellentmondást, hogy vagy János tévedett, vagy a szinoptikus írók. De azok, akik hisznek a Szentírás ihletettségében, elutasítják ezt a magyarázatot.

A megoldás a következő:

– Más konzervatív zsidókkal együtt Krisztus és tanítványai csütörtök este, Niszán 14. első óráiban fogyasztották el az utolsó vacsorát, és az utolsó vacsora a páska ünnepe volt. (Abban az esetben, ha a páska péntek estére esett, egyes zsidó irányzatok követői inkább csütörtökön, naplemente után tartották meg a páskavacsorát, hogy a szombat nyugalma semmiképpen ne sértsék meg a vacsora előkészítésével kapcsolatos teendőkkel.)

– Jézus az esti áldozat és a húsvéti bárányok leölésének idején, pénteken, Niszán hó 14-én halt meg a kereszten.

- A keresztre feszítés évében a húsvét hivatalos megünneplése péntek este volt, a keresztre feszítés után.
- Jézus a sírban nyugodott a heti szombat alatt, amely abban az évben egybeesett a ceremóniális, vagyis éves szombattal, Niszán 15-ével, a kovásztalan kenyerek ünnepének első napjával.
- Jézus vasárnap kora reggel támadt fel a sírból, Niszán 16-án, amikor a feltámadást jelképező zsenge kéve bemutatása történt a templomban.

(Forrás: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*,
5. köt., 532–537. o.)

A tizedik csapás, a nép kivonulása és szabadulása a Vörös-tengernél

(12,29–15,21)

1 Miért került sor a tizedik csapásra? Semmiképpen nem lehetett volna elkerülni? Miért nem csak a fáraóra és főembereire töltetett ki, miért kellett az egész népnek szenvednie tőle?

2Móz 11,6 ■ „Nagy jajgatás lesz egész Egyiptom földjén, amelyhez hasonló nem volt és hasonló nem lesz többé.”

2Móz 12,29–33 ■ „Éjfélkor megölt az Úr minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, a fáraó elsőszülöttjétől fogva, aki az ő királyi székében ült, a tömlöcbeli fogoly elsőszülöttjéig, és a baromnak is minden első fajzását. Felkelt a fáraó azon az éjszakán, mind az ő szolgálai és egész Egyiptom, és volt nagy jajgatás Egyiptomban, mert egy ház sem volt, melyben halott ne lett volna. Hívatta a fáraó Mózeszt és Áront éjszaka, és mondta: Keljetek fel, menjete ki az én népem közül, mind ti, mind Izráel fiai, menjete ki, szolgálatok az Úrnak, amint mondtátok! Juhaitokat is, barmaitokat is vegyétek, amint mondtátok, menjete ki, és áldjatek engem is! Az egyiptomiak erősen azon voltak, hogy a népet minél hamarabb kiküldhessék az országból, mert ezt mondták: Mindnyájan meghalunk.”

A tizedik csapás, az egyiptomi elsőszülöttek halála egyike a Biblia legmegrendítőbb történeteinek. Az elsőszülöttek halála figyelmeztető ítélet volt a fáraónak és egész népének, mivel a kilenc csapás ellenére büszkén kitartottak Isten elleni lázadásukban, holott meggyőződhetek arról, hogy a Teremtő Istennel hadakoznak. A fáraó és főemberei az újabb és újabb kegyelmi lehetőségek dacára is a lázadást választották.

Fontos tanulságot hordoz az egyiptomi nép hozzáállása is ebben a súlyos próbában. Az utolsó csapások idején a nép már félni kezdett, és hajlott arra, hogy a zsidók távozzanak (2Móz 10,7). Ez a félelem azonban nem vezetett megtérésre. Amikor Isten választás elé állítja az embereket és felfedi, hol találnak oltalomra, akkor nem lehet semlegesnek maradni. Aki nem menekül Isten oltalmába, akkor is a lázadók sorsára jut, ha nem akarna részt venni a drámai küzdelmekben. Az egyiptomiak nem vállaltak közösséget a megvetett rabszolgánéppel, gyűlölték őket a csapások miatt. Ezért őket is sújtotta az elsőszülöttek halála. De még ez a szörnyű csapás is kegyelemmel volt elegyítve. Életük és országuk megmaradt, ezután is volt lehetőségük a megtérésre.

2 Mi volt a háttere annak, hogy az izraeliták végül egyenesen „kiűzettek” Egyiptomból? Volt-e korábbi ígélet, hogy Isten ki fogja szabadítani őket a rabszolgaságból? Hogyan egyeztethető össze az a két kijelentés, miszerint egyiptomi tartózkodásuk, illetve nyomorgatásuk négyszáz, avagy négyszázharminc esztendeig fog tartani?

2Móz 12,39 ■ „Sütöttek a tésztából, melyet Egyiptomból hoztak, kovásztalan pogácsákat, mert meg nem kelhetett, mivelhogy kiűzettek Egyiptomból, és nem késhettek, még eleséget sem készíthettek maguknak.”

1Móz 15,13 ■ „Mondta Ábrámnak: Tudván tudd, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem övé, és szolgálatra

szorítják, nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és azután kijönnek nagy gazdagsággal.”

2Móz 12,37–41 ■ „Elindultak Izráel fiai Ramszeszből Szukótba, mintegy hatszázezren gyalog, csupán férfiak, a gyermekeken kívül... Izráel fiai lakozása pedig, amíg Egyiptomban voltak, négyszázharminc esztendő. A négyszázharminc esztendő végén történt pedig ugyanazon napon, hogy az Úr minden serege kijött Egyiptom földjéről.”

2Móz 13,19 ■ „Mózes elvitte magával József tetemeit is, mert megeskettvén megeskette Izráel fiait, mondván: Bizony, nyál meglátogat titeket Isten, és akkor az én tetemeimet felvigyétek innen magatokkal!”

.....

.....

.....

A fáraót és főembereit annyira elvakította a büszkeség és a gyűlölet, hogy a kilenc csapás ellenére kitartottak szívük keménységében. Csak az elsőszülöttek halála vezetett el végül oda, hogy a fáraó nemcsak megengedte, de egyenesen sürgette a zsidók távozását, amiképpen sürgette azt az egyiptomi nép is. Ezért a zsidó nép sietve vonult ki azon az éjszakán, annyira, hogy még élelmet sem tudtak maguknak készíteni.

Döbbenetesen nagy szám az, amit a Biblia közöl, hogy az izraeliták milyen sokan voltak, a férfiak, nőkön és gyermekeken kívül, hatszázezren. Ebből fogalmat alkothatunk arról, hogy milyen nagy feladat volt Mózes számára vezetni, igazgatni ezt a népet a pusztai vándorlás hosszú évei alatt.

A kivonulás története az Ábrahámnak adott egyik ígélet beteljesedése volt. A nép emlékezett erre. A nehéz rabszolgaévek alatt és a kivonulás megpróbáltatásai során ez jelentett nekik

reménységet. Komolyan vették ezt az ígéretet, amit az is bizonyít, hogy nem feledkeztek meg József századokkal korábban tett meghagyatkozásáról. József is az Ábrahámnak adott ígéretre alapozva kérte őket halála előtt, hogy amikor majd az Úr megszabadítja őket, tetemeit vigyék magukkal (1Móz 50,25).

„Egyiptomból távozva Izráel fiai értékes örökségüket, József csontjait is magukkal vitték, amelyek oly régóta várakoztak Isten ígéretének beteljesedésére, és amelyek rabszolgaságuk sötét éveit mindig a szabadulásra emlékeztették őket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

A 2Móz 12,40-ben azt olvassuk, hogy az Egyiptomi tartózkodás ideje négyszázharminc év volt. Gal 3,17 szerint viszont a négyszázharminc esztendő kezdő időpontja az Ábrahámnak adott, Krisztusra vonatkozó első ígéret volt (1Móz12,1). Ha ettől az időponttól számítjuk az időt, akkor kétszázötvenöt év telt el Jákob családjának Egyiptomba költözéséig (vö. 1Móz 21,5; 25,26; 47,9). A tényleges Egyiptomba való érkezés és a kivonulás között valójában csak további kétszázötvenöt év telt el. Arra a kijelentésre, hogy négyszázharminc évig tartott az egyiptomi tartózkodás, az a magyarázat, hogy amikor még Kánaánban éltek is, Ábrahám és utódai idején, ez a terület akkor is laza egyiptomi fennhatóság alatt állt. Ennél fogva Ábrahám leszármazottai Hárán elhagyásától kezdve egészen a kivonulásig Egyiptom hatáskörén belül tartózkodtak, ez pedig pontosan négyszázharminc évig tartott.

Akkor viszont miért mond másutt négyszáz esztendőt? 1Móz 15,13 és Ap csel 7,6 szerint ez a „nyomorgatás” időszaka volt. Ez is jóval több a tényleges egyiptomi tartózkodásnál, vagyis visszanyúl a kánaáni időkre. Ha a négyszáz évet visszaszámoljuk a kivonulástól, akkor Izsák elváltatásának időpontjához jutunk (1Móz 21,8–9). Ekkor kezdte őt gúnyolni Izmaél. Tágabb értelemben ekkor kezdődött Ábrahám leszármazottainak a „nyo-

morgattatása”, azaz üldöztetése, elnyomása. Nemcsak az időre vonatkozó kijelentés teljesedett azokból az Ábrahámnak adott ígéretből, hanem az is, hogy „nagy gazdagsággal” szabadulnak majd ki ebből a helyzetből.

„A kivonuláshoz szükséges előkészületekre vonatkozóan is kapott utasításokat Izráel. Az Úr kijelentette: »Amikor kijöttök, nem mentek ki üres kézzel. Kérjen azért minden asszony az ő szomszédasszonyától... ezüstedényeket, aranyedényeket és ruhákat.« Az egyiptomiak igazságtalanul gazdagodtak meg a héberek évek hosszú során át ingyenesen végeztetett munkája által. Most, hogy utódaik útnak indultak új otthonuk felé, jogosan igényelték fáradságos éveik bérét. Könnyen szállítható, értékes dolgokat kellett kérniük, és Isten kedvessé tette őket az egyiptomiak szemében. A szabadulásuk érdekében tett isteni csodák annyira megfélemlítették őket, hogy addigi rabszolgáik minden kérését teljesítették.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.)

3 Ki volt a nép oltalma az úton? Hogyan tapasztalták jelenlétét? Létezik ma ilyen oltalom a hívő nép számára?

2Móz 13,20–22 ■ „Elindultak Szukkhótból, és táborba szálltak Ethámban a puszta szélén. Az Úr pedig ment előttük nappal felhőoszlopban, hogy vezérelje őket az úton, éjjel pedig tűzoszlopban, hogy világítson nekik, hogy éjjel és nappal mehessenek. Nem távozott el a felhőoszlop nappal, sem a tűzoszlop éjjel a nép elől.”

Zsolt 105,39 ■ „Felhőt terjesztett ki, hogy befedezze [őket], és tüzet, hogy világítson éjjel.”

.....

.....

A kivonuló nép különleges segítséget kapott Istentől. Nappal felhőoszlop, éjszaka tűzoszlop formájában vezette őket. Milyen lehetett szemükkel látni Isten állandó jelenlétének a bizonyosságát! De a felhő és tűzoszlop nem csupán Isten jelenlétére emlékeztette őket. Napközben árnyékot nyújtott a nap sugaraival szemben, éjszaka megvilágította a tábort. Sőt, amikor a fáraó seregei nyomukba eredtek, akkor mögéjük állt, védelmezve őket az egyiptomiaktól (2Móz 14,19–20). Bár ma Istennek ilyen jelenlétét nem látjuk, a vezető és oltalmazó felhő- és tűzoszlop számunkra is hordoz jelképes üzenetet. Isten jelenléte és vezetése – bár szemmel nem látható – ma is ugyanolyan biztos a hívők életében, mint amilyen a zsidó nép esetében volt.

„Ésaiás próféciajának versei közül az egyik legszebb és legvigasztalóbb szakasz utal a felhőoszlopra és a tűzoszlopra mint olyanra, amely Isten népéről való gondoskodását ábrázolja a gonosz hatalmakkal való végső nagy küzdelem idején: »Akkor teremteni fog az Úr Sion hegyének minden helye fölé és gyülekezetei fölé nappal felhőt és ködöt, s lángoló tűz fényességét éjjel, mert ez egész dicsőségen oltalmaz, sátor lesz árnyékul nappal a hőség ellen, oltalom és rejtek szélvész és eső elől.« (Ésa 4,4–5)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

4 Miért gondolta meg magát a fáraó a kivonulás után, miért eredt a zsidó nép nyomába? Hogyan hatott a népre, amikor szembesült ezzel a veszéllyel?

2Móz 14,1–14 ■ „Szólt az Úr Mózesnek: Szólj Izráel fiainak, hogy forduljanak vissza, és... üssenek tábort a tenger mellett! Majd azt gondolja a fáraó az Izráel fiai felől: eltévelyedtek ezek e földön, körülfogta őket a puszta. Én pedig megkeményítem a fáraó szívét, és űzőbe veszi őket, hogy

megdicsőíttessem a fáraó által és egész serege által, és megtudják az egyiptomiak, hogy én vagyok az Úr...

Hírül vitték az egyiptomi királynak, hogy elfutott a nép, és megváltozott a fáraónak és az ő szolgálóinak szíve a nép iránt, és mondták: Mit cselekedtünk, hogy elbocsátottuk Izráelt a szolgálatunkból! Befogatott tehát szekérébe..., vett hatszáz válogatott szekeret és Egyiptom minden egyéb szekerét, hárman-hárman voltak mindegyiken... hogy űzőbe vegye Izráel fiait...

Amint közeledett a fáraó, Izráel fiai felemelték szemüket, és íme az egyiptomiak nyomukban vannak. Nagyon megfélemlettek, és az Úrhoz kiáltottak... Ezt mondták Mózesnek: Hát nincsenek-e Egyiptomban sírok, hogy ide a pusztába hoztál minket meghalni? Mit cselekedél velünk, hogy kihoztál minket Egyiptomból? Nem ez volt-e a szó, amit szoltunk hozzád Egyiptomban, mondván: Hagyj békét nekünk, hadd szolgáljunk az egyiptomiaknak, mert jobb lett volna szolgálnunk az egyiptomiaknak, mint hogy a pusztában haljunk meg.

Mózes pedig mondta a népnek: Ne féljeteK, megálljatok! Nézzétek az Úr szabadítását, amelyet ma cselekszik veleteK, mert amely egyiptomiakat ma láttok, azokat soha többé nem látjátok. Az Úr hadakozik értetek, ti pedig veszteK legyetek!"

.....

.....

.....

Sajnos a nép öröme nem tartott sokáig. Egyiptom nem könnyen mondott le rabszolgáiról. A fáraót és főembereit csak egy ideig tudta féken tartani a tizedik csapás tragédiája. Ahogyan a korábbi csapások után, ezúttal is átértékelték a történeteket és egy

idő után már nem Istennek tulajdonították az elsőszülöttek halálát. Most is elillant belőlük a félelem. Megbánták, hogy elengedték a zsidó népet, és hatszáz szekérrel (akkori harckocsival) eredtek nyomukba. Az Istent elutasító bűnös emberi természet sajnos ma is így működik. Mindent megtesz, hogy kizárja életéből a Teremtőt. Lehet, hogy Isten jelenlétét időnként tapasztalja, és nyomorúságában vagy félelmében elfogadja létezését. De ha visszanyeri békességét, átértékel mindent. A körülményekkel, természeti jelenségekkel vagy saját tévedésével fogja magyarázni a történeteket. Megbánja azokat a jó döntéseket, amelyeket korábbi megrendülésében hozott, és még jobban visszazuhan a sötétségbe.

„Egyiptomban eközben elterjedt az a hír, hogy Izráel gyermekei a pusztában való időzés és Isten imádása helyett továbbmennek előre a Vörös-tenger irányába. A fáraó tanácsosai jelentették a királynak, hogy rabszolgáik megszöktek és sohasem fognak visszatérni. Az egyiptomiak sajnálkoztak, hogy balgaságukban az elsőszülöttek halálát Isten hatalmának tulajdonították. A főemberek, félelmük elmúltával, a csapásokat természeti okokkal magyarázták. »Mit cselekedtünk, hogy elbocsátottuk Izráelt a mi szolgálatunkból?« – kérdezték egymástól (2Móz 14,5).” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fejezet)

A zsidó nép csapdába került. Előttük a tenger, oldalt hegyek, mögöttük az érkező egyiptomi sereg. Továbbmenni nem tudtak, de visszafordulni sem. Semmi esélyük nem volt hadakozni a fáraó seregével. Örömük gyorsan kétségbeeséssé változott.

Aki a bűnből való szabadulás útját választja, hasonló tapasztalatokban lehet része, mint a kivonuló népnek. Az öröm nem mindig lesz felhőtlen. Sajnos számíthatunk arra, hogy a bűn fejedelme nem fogja karba tett kézzel nézni, ahogyan elveszik tőle zsákmányát. Ugyanúgy nyomába fog eredni a megtérő bűnösnek, ahogyan a fáraó vette üldözőbe a zsidó népet. Sokan

megrémülnek és elcsüggednek majd ezektől a támadásoktól, és szem elől tévesztik, hogy ki az, aki valójában hadakozni fog az ellenséggel. Nagy jelentősége van ezért ma is annak, ha a hitben tapasztaltabbak vigasztalni és erősíteni tudják a gyengébbeket, ahogyan Mózes is bátorította a népet.

„A héberek a tenger mellett táboroztak, amelynek vize lát-szólag áthidalhatatlan akadályt jelentett számukra. Déli irányban durva, göröngyös hegység akadályozta a továbbmenetelt. Ekkor hirtelen a távolban megpillantották az egyiptomi katonák csillogó fegyvereit, és feltűntek a felénk robogó harci szekerek is, a nagy hadsereg előőrsei. Amikor közelebb értek, rádöbbsentek, hogy az egyiptomi sereg üldözőbe vette őket. Izráel szívét rémület töltötte be. Néhányan az Úrhoz kiáltottak segítségért, a nép nagyobb része azonban Mózeshez sietett panaszával: »Hát nincsenek-e Egyiptomban sírok, hogy ide a pusztába hoztál minket meghalni?«

...Miután azonban Isten utasításának engedelmeskedve kerültek ebbe a helyzetbe, Mózes nem félt a következményektől. Nyugodtan és biztatóan szólt: »Ne féljete, megálljatok! És nézzétek az Úr szabadítását, amelyet ma cselekszik veletek, mert amely egyiptombelieket ma láttok, azokat soha többé nem látjátok. Az Úr hadakozik értetek, ti pedig vesztig legyetek.« (2Móz 14,13–14)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

5 Hogyan szabadította meg népét Isten a fáraó kezéből? Mi okozta a fáraó és hadserege vesztét?

2Móz 14,21–28 ■ „Kinyújtotta Mózes kezét a tengerre, az Úr pedig egész éjjel erős keleti széllel hajtotta a tengert, szárazzá tette a tengert, és kétfelé váltak a vizek. Szárazon mentek Izráel fiai a tenger közepébe, a vizek pedig kőfal

gyanánt voltak nekik jobb kezük és bal kezük felől. Az egyiptomiak pedig utánuk nyomultak, és bementek a fáraó minden lovai, szekerei és lovasai a tenger közepébe. Hajnalkor rátekintett az Úr az egyiptomiak táborára a tűz- és felhőoszlopból, és megzavarta az egyiptomiak táborát. Megállította szekereik kerekeit, és nehezen vontatatta azokat. Mondták az egyiptomiak: fussunk Izráel elől, mert az Úr hadakozik értük Egyiptom ellen.

Szolt az Úr Mózesnek: Nyújtsd ki kezedet a tengerre, hogy a vizek térjenek vissza az egyiptomiakra, az ő szekereikre s lovasaikra. Kinyújtotta Mózes kezét a tengerre, és reggel felé visszatért a tenger előbbi állapotába, az egyiptomiak pedig elébe futottak, és az Úr belevesztette az egyiptomiakat a tenger közepébe. Visszatértek tehát a vizek, és elborították a szekereket és a lovasokat, a fáraó minden seregét, melyek utánuk bementek a tengerbe, egy sem maradt meg közülük.”

.....

.....

.....

A Vörös-tenger kettéválasztása Istennek a Szentírás által megörökített egyik leglátványosabb csodája. Isten a természet erejét zabolázta meg, úgy sietett népe szabadítására. Ez a történet két dologra is felhívja figyelmünket. Egyrészt Isten szabadításának előképe a hívők számára. A hívő embernek elsősorban bűneiből való szabadulásra van szüksége, de a zsidó nép történetében azt látjuk, hogy gyakran emberi ellenség kezéből is. Az utóbbi értelembe a legnagyobb szabadítás még hátra van: a harmageddoni ütközet. Ekkor Isten népét az egész földkerekségen üldözik halálra ellenségei. Szabadulásuk hasonló lesz a vörös-tengerihez. De ezt követően is lesz még egy végső szabadítása a meg-

váltott népné. Az ítélet második szakaszának befejezésekor az ezeréves időszak után, a feltámadt gonoszok feljönnek a földkerekség szélességére, és megpróbálják elfoglalni Isten városát (Jel 20,8–9), Isten ekkor is saját kezébe veszi népe megszabadítását.

„A titokzatos felhő tűzoszloppá változott a megdőbbsent egyiptomiak szeme láttára. Visszhangzottak a mennydörgések, és cikáztak a villámok. »A felhők vizet ömlesztettek, megzendültek a fellegek, és a te nyilaid széjjelfutkostak. Mennydörgésed zúgott a forgószelemben, villámlásaid megvilágosították a mindenséget, megrázkódott és megindult a föld.« (Zsolt 77,18–19)

Az egyiptomiakat zavar és rémület szállta meg. Az elemek haragos tombolása közben, amelyben a haragvó Isten hangját hallották meg, igyekeztek kimenekülni az elhagyott partra. Mózes azonban ismét kinyújtotta botját, és a feltornyosult vizek zúgva, tajtékozva, prédára sóvárogva csapódtak össze az egyiptomi hadsereg fölött, és elnyelték őket a tenger fekete mélységei.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

Ami szabadulás volt a zsidó nép számára, az ítéletet jelentett a fáraó seregének. Milyen szomorú látni, hogy emberek, akik elutasították Istent, végül az elvakult gyűlölet és önteltség ilyen fokára jutnak el! Megpróbálhatták a víz csapást figyelmen kívül hagyni, de a vizek kettéválását nem lehetett a természet erőivel magyarázni, csakis Isten cselekedetével. De ekkorra szívük végleg megkeményedett. Vakmerően, bosszúállástól lihegve, lelkiileg vakon eredtek a zsidó nép után a szárazzá vált tengerfenéken. Nem fogták már fel, hogy a biztos halálba rohannak.

„Isten egyetlen embert sem pusztít el. Minden elpusztult ember saját maga okozza vesztét. Mindenki, aki elfojtja a lelkiismeret intő szavát, a hitetlenség magvát veti, amely

biztosan meghozza a maga termését. A hajdani fáraó Isten első intelmének elutasításával elvetette a konokság magvát, és konokságot aratott. Isten nem kényszerítette hitetlenségre. A hitetlenség magva, amelyet ő maga vetett el, meghozta termését. Addig-addig ellenkezett, mígnem meglátta letarolt országát és elsőszülöttjének hideg, halott testét, és az egész ország minden családjában az elsőszülöttek holttestét, mígnem a tenger hullámai összezsaptak lovai, hadiszekerei és harcosai felett. Története félelmesen szemlélteti azoknak a szavaknak igazságát, hogy »amit vet az ember, azt aratja is« (Gal 6,7). Ha az emberek ezt felismernék, vigyáznának arra, hogy milyen magot vetnek.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A magvetés egyéb tanulságai c. fej.)

6 Hogyan fejezte ki háláját a nép? Mit tanult ebből a drámai történetből, és mit tanulhatunk mi is?

2Móz 14,31 ■ „Látta Izráel azt a nagy dolgot, amelyet cselekedett az Úr Egyiptomban, félte azért a nép az Urat, hittek az Úrnak és Mózesnek, az ő szolgájának.”

2Móz 15,1–12 ■ „Akkor énekelte Mózes és az Izráel fiai ezt az éneket az Úrnak, és szóltak, mondván: Éneklek az Úrnak, mert fenséges Ő, lovat lovasával tengerbe vetett. Erősségem az Úr és énekem, szabadítómmá lett nekem. Ez az én Istenem, őt dicsérem, atyámnak Istene, őt magasztalom. Vitéz harcos az Úr, az ő neve Jahve. A fáraónak szekereit és seregét tengerbe vetette, és válogatott harcosai belefúltak a Vörös-tengerbe. Elborították őket a hullámok, kő módjára merültek a mélységbe. Jobbod, Uram, erő által dicsőül, jobbod, Uram, ellenséget összetör. Fenséged nagyságával zúzod össze támadóid, kibocsátod haragod, s megemészti az őket, mint tarlót. Orrod leheletétől feltorlódtak a vizek. A futó habok fal módjára megálltak, a

mélységes vizek megmerevültek a tenger szívében. Az ellenség mondta: űzöm, utolérem őket, zsákmányt osztok, bosszúm töltöm rajtuk. Kardomat kirántom, kiirtja őket karom. Leheltél leheleteddel, és tenger borította be őket. Elmerültek, mint az ólom, a nagy vizekben. Kicsoda az istenek közt olyan, mint te, Uram? Kicsoda olyan, mint te, szentséggel dicső, félelemmel dicsérendő és csodatevő? Kinyújtottad jobb kezedet, és elnyelte őket a föld...”

.....

.....

.....

Akármennyire félelmetes volt szembenézni a biztosnak tűnő halállal, a szabadulás és az Istennel szerzett tapasztalat öröme felülmúlta a korábbi nyomorúságot. Semmi nem tud az emberben Isten iránt olyan hálát ébreszteni, mint az Ő szabadítása a reménytelen helyzetből.

„Mint a nagy mélységek hangja, úgy tört fel Izráel hatalmas seregének ajkáról ez a fenséges ének. Izráel asszonyai vették ajkukra, akiknek énekét Miriam, Mózes nővére vezette. Éneküket kézi dobbal, táncsal kísérték előrehaladásuk közben. A puszta és a tenger fölött zengett, zúgott az ének vidám refrénje, és a hegyek visszhangozták dicséretük szavait: »Éneklek az Úrnak, mert fenséges ő.« (2Móz 15,1)”

(Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

Miért hagyja olykor Isten a népét így megpróbáltatni, ha tudja, hogy szabadulást fog nekik szerezni? A szabadulás öröme és az Istennel szerzett tapasztalatok önmagukban is értékes ajándékok a hívő embernek. De az igazi jelentőségük abban rejlik, hogy erősítik a hitünket és Istenbe vetett bizalmunkat, amire az

élet egyéb, ehhez hasonló próbaiban nagy szükségünk lesz. Isten útja keskeny és rögzös, olykor félelmetes, máskor áthatolhatatlan akadályok torlaszolják az utat. A zsidó nép szabadulása a fáraó kezéből azonban örök tanulság mindenkinek, hogy mit jelent, ha Isten hadakozik népéért. Számára nincsenek emberi vagy tárgyi akadályok. Ha jónak látja, megálljt parancsol a természeti törvényeknek, és könnyedén szerez szabadulást a legkiszolgáltatottabb helyzetben is. Ilyen biztos kézzel szabadítja meg népét a bűn fogságából is, így tudja elvezetni az embert a győzelemre. Az ember részéről egy feltétele van annak, hogy elnyerje Isten szabadítását: a hit.

„Ez az ének nem csak a zsidó nép tulajdona. Előremutat az igazság ellenségeinek pusztulására és Isten Izráélének végső győzelmére. Pátmosz prófétája látta a fehér ruhákba öltözött sokaságot, amely kivívta a »győzelmet«, és az üvegtenger partján, kezükben Isten hárfáival énekelték »Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét« (Jel 15,2–3)...

Az itt tanított lecke minden időre szól. Gyakran keresztény életünk tele van veszedelmekkel... Képzeletünk sokszor küszöbön álló romlásokat, sőt halált láttatnak meg velünk. Isten hangja azonban tisztán csendül a fülünkbe: »Indulj előre!« Engedelmeskednünk kell ennek a parancsnak még akkor is, amikor nem látunk át a lelki vagy testi szemünk előtti sötétségen, és a hideg hullámokat már érezzük lábunk körül. Azok az akadályok, amelyek meg akarják gátolni előrehaladásunkat, sohasem tűnnek el előlünk, ha a lelkünk ingadozik vagy kételkedik. Ha nem tudunk engedelmeskedni addig, amíg a bizonytalanság minden árnyéka el nem tűnik előlünk, és a vereség veszélye el nem hárul, akkor nem fogunk engedelmeskedni sohasem. A hitetlenség ezt suttogja fülünkbe: »Várjunk addig, amíg az akadályok el nem tűnnek, és világosan látjuk azt az utat, amelyen járnunk kell!« A hit előre ösztönöz, mert mindent hisz, min-

dent remél. Az a felhő, amely a sötétség fala volt az egyiptomiak számára, fényár volt a hébereknek, megvilágítva az egész tábort, és ragyogó fényt vetve az előttük lévő útra. Így az isteni gondviselés is, amíg sötétséget és kétségbeesést hoz a hitetleneknek, addig az Istenben bízók lelkét viláossággal és békességgel tölti be. Az az út, amelyen Isten vezet bennünket, akkor is a biztonság ösvénye, ha pusztaságon vagy tengeren visz keresztül.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kivonulás c. fej.)

Az e heti adomány a Nyitott Szemmel folyóiratot támogatja.

A pusztai vándorlás első szakasza, Jethró látogatása és tanácsa

(15,22–18,27)

1 Milyen nehézséggel szembesült Izráel népe a pusztában, az egyiptomiaktól való szabadulás után? Hogyan nyilvánult meg Isten gondoskodása, és mire nevelte ezzel őket?

2Móz 15,22–27 ■ „Ezután elindította Mózes Izráelt a Veres-tengertől, és mentek Súr pusztája felé. Három napig mentek a pusztában, és nem találtak vizet. Eljutottak Mára, de nem ihatták a vizet..., mivelhogy keserű volt. Azért is nevezték nevét Mára. Zúgolódott a nép Mózes ellen, mondván: Mit igyunk? Ő pedig az Úrhoz kiáltott, mutatott neki az Úr egy fát, bevetette azt a vízbe, és a víz megédesedett. Ott adott neki rendtartást és törvényt, ott megpróbálta őket. Ezt mondta nekik: Ha a te Urad, Istened szavára hűségesen hallgatsz, és azt cselekszed, ami kedves az ő szeme előtt, és figyelsz az ő parancsolataira, megtartod minden rendelését, egyet sem bocsátok rád ama betegségek közül, amelyeket Egyiptomra bocsátottam, mert én vagyok az Úr, a te gyógyítód. Ezután jutottak Élimbe, ott tizenkét forrás volt és hetven pálma. Tábort ütöttek ott a vizek mellett.”

A nép nagy csodákat élt át eddig is, amikor az Úr felhő- vagy tűzoszlop által vezette és óvta őket az ellenségtől. A kettényílt tengeren átkelve rabszolgatartó uraiktól megmenekültek, és most újabb próba várt rájuk. Víz és élelem nélkül vándoroltak a pusztaságban, és egyre inkább elkeseredtek. Amikor végre útjukba került egy forrás, annak vize ihatatlannak bizonyult. Hatalmas csalódás volt ez számukra, de ők ahelyett, hogy ahhoz az Istenhez fordultak volna, aki eddig velük volt, Mózes ellen támadtak. Milyen könnyen elfelejti az ember azokat a csodákat, amelyeket Isten gondviselése nyomán átélt!

„Isten minden próbában gondoskodik segítségről. Amikor Izráel a pusztában Mára keserű vizéhez érkezett, Mózes az Úrhoz kiáltott. Az Úr nem valami új gyógyszert kínált: arra hívta fel a figyelmet, ami kéznél volt. Egy cserjét – amit Ő teremtett – kellett a forrásvízbe dobni, hogy a vizet megtisztítsa és megédesítse. Amikor ez megtörtént, a nép ivott a vízből, és felfrissült. Krisztus minden próbában segítséget nyújt, ha kérjük. Szemünk megnyílik, és meglátjuk az Igében feljegyzett ígéreteket, a gyógyítás ígéreteit. A Szentlélek megtanít arra, miként hasznosítsunk minden áldást, hogy azok a bajok ellenszerévé legyenek. Minden keserű pohárhoz, amely ajkunkhoz ér, találhatunk egy-egy gyógyító ágat.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, A test és a lélek kölcsönhatása c. fejelet.)

E hitpróba után mindjárt nagyobb felüdülésben lehetett részük, amikor egy kis oázis várta őket, tizenkét forrással, pálmákkal.

A víz meggyógyítása által arra is ígéretet tett az Úr, hogy engedelmességük esetén az egyiptomi betegségektől is meg fogja őket óvni, mert Ő a nagy Orvos. Az egyiptomiakat sújtó betegségek többsége a helytelen, mértéktelen életmódjuk következménye volt, ahogyan ma is tapasztalhatjuk az úgynevezett

jóléti társadalmakban. Isten olyan táplálkozási és tisztasági törvényekkel tanácsolta népét, hogy még a zord pusztai körülmények között is megőrizték egészségüket.

2 Mi volt a következő próbatétel, ami Mózes és Áron elleni zúgolódásra indította a népet? Hogyan emlékeztek vissza rabszolgaságuk idejére? Mi volt az a csoda, melyet naponként tapasztaltak ezután, negyven éven át?

2Mózi6,3–19 ■ „Mondták [Mózesnek és Áronnak] Izráel fiai:

Bár meghaltunk volna az Úr keze által Egyiptom földjén, amikor a húsos fazék mellett ültünk, amikor jól lakhattunk kenyérrel, mert azért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy mind e sokaságot éhséggel öljétek meg.

Szolt az Úr Mózesnek, mondván: Hallottam Izráel fiainak zúgolódását, szólj nekik, mondván: Este húst esztek, reggel pedig kenyérrel laktok jól, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, a ti Istenetek... Este fürjek jöttek fel, és elepték a tábor, reggel pedig harmatszállás volt a tábor körül. Amikor a harmatszállás megszűnt, íme a pusztá szí-
nén apró gömbölyegek voltak, aprók, mint a dara a földön. Amint meglátták Izráel fiai, mondták egymásnak: Mán ez! Mert nem tudták, mi az. Mózes pedig mondta nekik: Ez az a kenyér, amelyet az Úr adott nektek eledelül.

Az Úr parancsolata pedig ez: szedjen abból ki-ki amennyit megehet, fejenként egy ómert, a hozzátok tartozók száma szerint szedjen ki-ki azok részére, akik sátorában vannak. Akképpen cselekedtek Izráel fiai, és szedtek, ki többet, ki kevesebbet. Azután megmérték ómerrel, és annak, aki többet szedett, nem volt fölöslege, és annak, aki kevesebbet szedett, nem volt fogyatkozása: ki-ki annyit szedett, amennyit megehetett. Azt is mondta nekik Mózes: Senki ne hagyjon abból reggelre.”

.....

.....

Az Úr megszánta népét, amikor az egyiptomiak zsarnoksága miatt hozzá kiáltottak szabadulásért, csodákat vitt véghez, hogy kihozza őket a rabszolgaságból. Így szólt Mózeshez: „Látván látam az én népem nyomorúságát, amely Egyiptomban van, és meghallottam az ő sanyargatóik miatt való kiáltásukat, sőt ismerem szenvedéseit.” Most pedig csak a húsos fazekak emléke erősödött fel bennük, és elfelejtve a kegyetlen rabszolgamunkát – a szabadításuk miatt érzett hála helyett –, Mózes ellen támadtak.

Az Úr pedig olyan tápláló eledelről gondoskodott, amely elég erővel látta el őket naponta a pusztai körülmények között is. Ez a „mennyei kenyér” a táplálékon kívül több tanítást is adott a népnek:

- senki sem halmozhatott fel belőle, és nem is kereskedhetett vele,
- csak reggel szedhették, minden napon,
- nekik kellett elkészíteniük (őrölték, sütötték, főzték), tehát nem „készétel” volt.

Az *omer* űrmérték, valamivel több mint 3,5 liternek felel meg. A *man* valószínűleg egyiptomi eredetű szó. Nem tudták az izraeliták, hogy mi az, amikor meglátták, de hasonlított valamihez, amit Egyiptomban így neveztek.

„Az arabok *mannak* neveznek egy édes, ragadós, mézszerű folyadékot, mely májusban vagy júniusban csepeg egy bokor fájából, amely a Sínai-félszigeten honos. Ez azonban csak kis mennyiségben fordul elő, és nem felel meg a bibliai leírásnak, mely szerint a manna kétségtelenül csodálatos anyag volt. Isten az Ő örökös gondviselésében, kifürkészhetetlen módján táplálta Izráel seregét a vándorlás nehéz éveiben.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és haftarák*, II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 178. o. – Hertz a Brit Birodalom főrabbija volt, tehát zsidó írásmagyarázatról van szó.)

A mennyből kapott manna Krisztust és az Ő Igéjét is jelképezi. Ezt a mennyei kenyeret készségesen adja Isten minden embernek, aki igényli és megbecsüli.

„A manna csupán a földi létet tarthatta fenn, nem akadályozta meg a halál közeledtét, nem biztosíthatott halhatatlanságot. A mennyei kenyér viszont örök életre táplálja a lelket. Jézus ezt mondta: »Én vagyok az élet kenyere. A ti atyáitok a mannát ették a pusztában, és meghaltak. Ez az a kenyér, amely a mennyből szállt alá, hogy ki-kí egyék belőle, és meg ne haljon. Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállt alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké.« (Jn 6,48–51) Ehhez a hasonlathoz Krisztus még hozzátett egy másikat: csak halála által adhat életet az embernek. A következő szavakkal utalt halálára, az üdvösség eszközére: »Az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért.« (Jn 6,51)» (Ellen G. White: *Jézus élete*, A galileai válság c. feje.)

3 Hogyan tanította a pusztai vándorlás alatt az Úr Izráel népét a szombat megtartására? Milyen tapasztalatban volt részük hétről hétre?

2Móz 16,4–30 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Íme én esőképpen bocsátok nektek kenyeret az égből, menjen ki azért a nép és szedjen naponként arra a napra valót, hogy megpróbáljam: akar-e az én törvényem szerint járni, vagy sem? A hatodik napon pedig úgy lesz, hogy mikor elkészítik, amit bevisznek, az kétannyi lesz, mint amennyit naponként szedegettek...

Szedték pedig azt reggelenként, ki-kí amennyit megehet, mert ha a Nap felmelegedett, elolvadt. A hatodik napon pedig kétannyi kenyeret szedtek, két ómerrel egyre-egyre.

Eljöttek pedig a gyülekezet fejedelmei mindnyájan, és tudtára adták azt Mózesnek. Ő pedig mondta nekik: Ez az, amit az Úr mondott: a holnap nyugalom napja, az Úr-nak szentelt szombat, amit sütni akartok, süssétek meg, és amit főzni akartok, főzzétek meg, ami pedig megmarad, azt mind tegyétek el magatoknak reggelre. Eltették azt reggelre, aszerint amint Mózes parancsolta, és nem bűzhödött meg, s féreg sem volt benne. És mondta Mózes: Ma egyétek azt meg, mert ma az Úrnak szombatja van, ma nem találjátok azt a mezőn. Hat napon szedjétek azt, de a hetedik napon szombat van, akkor nem lesz. Hetednapon kimentek a nép közül, hogy szedjenek, de nem találtak. Mondta az Úr Mózesnek: Meddig nem akarjátok megtartani az én parancsolataimat és törvényeimet? Lásátok meg, az Úr adta nektek a szombatot, azért ad nektek hatodnapon két napra való kenyeret. Maradjatok vesztég, ki-ki a maga helyén, senki se menjen ki az ő helyéből a hetedik napon. És nyugodott a nép a hetedik napon.”

.....

.....

„Az Egyiptomból való kivonuláskor Isten nyomatékosan felhívta a nép figyelmét a szombat megszentelésére. Rab-szolgaságuk idején felvigyázoik a hetenkénti munkateljesítmény állandó emelésével akarták rábírní őket arra, hogy szombaton is dolgozzanak. Minduntalan nehezebb és szigorúbb munkafeltételeket szabtak. Isten azonban megsza-badította a zsidókat a szolgaságból, és olyan helyre vitte őket, ahol zavartalanul megtarthatták az Örökkévaló minden parancsát. A Sínai-hegynél elhangzott a törvény. Isten ráírta „ujjával” (2Móz 31,18) két kőtáblára, és átadta Mózesnek. A csaknem negyven évig tartó vándorlás alatt Isten állandóan úgy emlékeztette a zsidókat az általa meghatáro-

zott nyugalomnapra, hogy minden hetedik napon szünetelt a mannahullás, az előkészület napján hullott kétszeres adag pedig csodálatosképpen nem romlott meg.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Illés lelkével és erejével c. fej.)

„Az Úr most sem kevésbé pontos az Ő szombatjával kapcsolatban, mint amikor kiadta Izráel népének az említett utasításokat. Megkívánta tőlük, hogy a hatodik napon süssék meg, amit meg akarnak sütni, és főzzék meg, amit meg akarnak főzni, előkészületül a szombati nyugalomnapra.

Isten kinyilvánította népe iránti szeretetét és gondoskodását azáltal, hogy kenyeret küldött nekik a mennyből. Az emberek »angyalok kenyerét ették«, vagyis angyalok készítették ételt számukra. A manna háromszoros csodája abban nyilvánult meg, hogy kétszeres mennyiség esett a hatodik napon, semmi sem esett a hetedik napon, és frissen maradt szombaton, míg a többi napon ehetetlenné vált. Ez a háromszoros csoda azt a célt szolgálta, hogy meggyőzze őket a szombatnap szentségéről.” (Ellen G. White: *A megváltás története*, Izráel vándorlása c. fej.)

4 Milyen jelenet és panasz ismétlődött meg, amint elhagyták az oázisokat és továbbvonultak a sziklás, kopár tájon? Ezúttal milyen módon töltötte be Isten a nép szükségletét?

2Móz 17,1–7 ■ „Elindult Izráel fiainak egész gyülekezete a Szin pusztájából az Úr rendeléséhez képest, az ő útjuk rendje szerint, és tábort ütöttek Refidimben. De a népnek nem volt innivaló vize. Perlekedett azért a nép Mózesrel, és mondták: Adjatok nekünk vizet, hogy igyunk! Mondta nekik Mózes: Miért perlekedtek énvelem? Miért kísértitek az Urat? Szomjúhozott ott a nép a vízre, és

zúgolódott Mózes ellen. Ezt mondták: Miért hoztál ki minket Egyiptomból? Hogy szomjúsággal ölj meg minket, gyermekeinket és barmainkat? Mózes pedig az Úr-hoz kiáltott, mondván: Mit cselekedjem ezzel a néppel? Kevés híja, hogy meg nem köveznek engem. Az Úr mondta Mózesnek: Eredj el a nép előtt, végy magad mellé Izráel vénei közül, pálcádat is vedd kezébe, mellyel a folyót megsújtottad, és indulj el! Íme én odaállok eléd a sziklára a Hórebbe, és te sújts a sziklára! Víz jön ki abból, hogy igyék a nép. Úgy cselekedett Mózes Izráel vénei szeme láttára. Elnevezte annak a helynek nevét Masszáhnak és Meribáhnak, Izráel fiainak versengéséért, és mert kísértették az Urat, mondván: Vajon köztünk van-e az Úr, vagy nincsen?”

Zsolt 95,8–9 ■ „Ne keményítsétek meg a szíveteket, mint Méribánál, mint Masszáh napján a pusztában, ahol megkísértettek engem a ti atyáitok, próbára tettek engem, jöllehet látták az én cselekedetemet.”

1Kor 10,4 ■ „Mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, amely követte őket, e kőszikla pedig Krisztus volt.”

.....
.....
.....

A *masszáh* jelentése kísértés, a *meribáh* jelentése pedig zúgolódás.

„Amikor Isten bőségesen ellátta őket élelemmel, szégyenkezve emlékeztek vissza hitetlenségükre, zúgolódásukra, és megígérték, hogy a jövőben bízni fognak az Úrban. Ígéretükről azonban hamarosan megfeledkeztek, hitük első pró-

batétele alkalmával kudarcot vallottak. A felhőoszlop, amely vezette őket, úgy tűnt nekik, mintha félelmetes titkot rejtegetne. Megkérdőjelezték Mózes személyét és szerepét. Ki ez a Mózes? – kérdezték egymástól –, és mi lehetett a célja azzal, hogy kivezetett bennünket Egyiptomból? Gyanakvás és bizalmatlanság töltötte be szívüket, és vakmerően azzal vádolták meg Mózeszt, hogy meg akarta ölni őket és gyermekeiket éhséggel, szomjúsággal meg nehézségekkel, mert így gazdagodhat meg legkönnyebben vagyonukból. Dühük és méltatlankodásuk zűrzavarában már-már ott tartottak, hogy megkövezik.

Nehéz helyzetében Mózes az Úrhoz kiáltott: »Mit cselekedjem ezzel a néppel?« (2Móz 17,4). Az Úr utasította, vegye maga mellé Izráel véneit, és fogja vesszejét, amellyel a csodákat művelte Egyiptomban, induljon el és menjen a nép előtt. Az Úr pedig ezt mondta neki: »Íme én odaállok eléd a sziklára a Hórebbe, és te sújts a sziklára! Víz jön ki abból, hogy igyék a nép.« (2Móz 17,6) Mózes engedelmeskedett, és a sziklából folyamként ömlött ki a friss víz, mégpedig olyan bőségesen, hogy ellátta az egész tábort. Isten ahelyett, hogy azt parancsolta volna Mózesnek: emelje fel vesszejét és valami rettenetes csapással sújtsa a gonosz zúgolódók közé, mint ahogy Egyiptomban cselekedte, nagy irgalmasságában megszabadításuk eszközévé tette Mózes vesszejét.

Mózes megütötte a kősziklát, de Isten Fia volt az, aki a felhőoszlopban ott állt Mózes mellett, és kifakasztotta a sziklából az életadó vizet.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Vörös-tengertől a Sínai-hegyig c. fej.).

Csodálatos előképként hirdette ez az eset a Krisztus helyettes áldozatában megnyilatkozó mérhetetlen kegyelmet. A nép helyett a láthatatlanul a szikla elé álló Krisztust érte a súlytás. Ő viselte el azt a büntetést, amit mi érdemelnénk.

5 Mikor és hogyan kellett megküzdeniük pusztai vándorlásuk során az első ellenük támadó néppel, az amálekítákkal? Mit tanított meg nekik az Úr, mitől függ a győzelmük?

2Móz 17,8–15 ■ „Eljött pedig Amálek, és hadakozott Izráel ellen Refidimben. Mondta Mózes Józsuénak: Válassz nekünk férfiakat, menj el, ütközz meg Amálekkel. Holnap én a halom tetejére állok, és Isten pálcája kezemben lesz. Úgy cselekedett Józsué, amint mondta neki Mózes, megütközött Amálekkel. Mózes, Áron és Húr pedig felmentek a halom tetejére. És történt, mikor Mózes felemelte kezét, Izráel győzött, mikor pedig leeresztette kezét, Amálek győzött. Mikor azért Mózes kezei elnehezedtek, követ hoztak és alá tették, hogy arra üljön, Áron pedig és Húr tartották kezeit, egyfelől az egyik, másfelől a másik, így felemelve maradtak kezei a nap lementéig. Józsué pedig leverte Amáleket és az ő népét fegyver élével. Mondta az Úr Mózesnek: Írd meg ezt emlékezetül könyvbe, és add tudtára Józsuénak, hogy mindenestől eltörlöm Amálek emlékezetét az ég alól. Épített Mózes ott oltárt, és nevezte annak nevét Jehova-Nisszinek.”

.....

.....

.....

A régiek ég felé emelt kézzel imádkoztak, ami Istenhez fordulást, Isten jelenlétébe kívánczóságot, segítségéért folyamodást fejezett ki. (Alapvetően különbözött a mai karizmatikus mozgalmakban megnyilatkozó kézfelemeléstől, amely harsány emberi lelkendezést fejez ki, a könnyűzenei koncertek rajongóinak a megnyilatkozásához hasonlóan.)

A név jelentése, amelyet Isten adott az oltárnak: „az Örökkévaló az én zászlóm”.

Az üldöző egyiptomi seregtől az Úr maga szabadította meg népét, amikor a tenger vize összezárult felettük. A vándorlásuk kezdetén viszont szembe kellett nézniük az ellenük felsorakozott amálekítákkal, de a nép többsége még nem volt harcedzett, nem tudtak felkészülni arra, hogy megvédjék magukat. Az Úr látta félelmüket, és ezúttal egy nagyon emlékezetes tapasztalatban részesítette őket. Nem térhettek ki a harc elől, de Mózes imára kinyújtott kezeire válaszul Isten adta a győzelmet. Így van ez a bűnnel, Sátánnal vívott harcainkban is: nekünk kell ellenállnunk, szembeszegülnünk az ellenséggel, de nem bízhatunk magunkban. A kitartó imára válaszul nekünk is Isten adja a győzelmet.

„Isten ősi népének története a hatékony ima számos bátorító példáját nyújtja számunkra. Amikor a pusztában az amálekíták rátámadtak Izráelre, Mózes tudta, hogy népe nem áll készen a küzdelemre. Elküldte Józsuét a harcosok csoportjával, hogy harcba bocsátkozzék az ellenséggel, maga pedig Áronnal és Húrral olyan dombtetőn foglalt helyet, ahonnan beláthatták a csatateret. Ott Isten embere az Úr elé tárta a helyzetet, aki egyedül tudta megadni nekik a győzelmet. Mózes égre emelt kézzel, buzgón könyörgött Izráel seregeinek győzelméért. Észrevették, hogy míg a keze az égre emelkedett, addig Izráel kerekedett ellenfele fölé, de amikor Mózes keze fáradtan lehanyatlott, Amálek lett az erősebb fél. Áron és Húr tehát támogatták Mózes karját, míg teljes győzelem nem lett Izráel része, míg el nem űzték elleneiket a csataterőről.

Ez az eset legyen tanítás Isten egész népe számára, az idők végéig, hogy Isten az Ő népének ereje. Amikor Izráel diadalmaskodott, Mózes az égre nyújtotta karját, és közbenjárt értük, tehát amikor Isten népe győzedelmeskedik,

azért van, mert a hatalmas Isten vállalja magára ügyüket, Ő harcolja meg értük csatáikat. Mózes nem kérte és nem hitte, hogy Isten legyőzi ellenségeiket, miközben Izráel tétlen marad. Hanem összes seregét fősorakoztatja olyan jól felkészülten, amennyire lehetőségük van, kivezenyi őket, majd az ügyet Isten elé viszi imában. Mózes a hegyen könyörög Istenhez, míg Józsué és bátor követői lent megtesznek mindent, ami tőlük telik, hogy feltartóztassák és elűzzék Izráel és Isten ellenségeit.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 4. köt., Isten szolgálói c. fejj.)

Emlékezhetünk Luther Márton nevezetes mondására is: „Megvagyok róla győződve, hogy a reformáció ügye sohasem győzedelmeskedhetett volna, ha nem vonul fel mellettünk vasfalként néhány igaz ember imádsága.” (Nagy Káté, részlet)

6 Milyen hasznos gyakorlati tanácsot adott Jethró Mózesnek, amikor látta túlzott leterheltségét?

2Móz 18,9–26 ■ „Örvendezett Jethró mindazon a jón, amit az Úr Izráellel cselekedett, hogy megszabadította őt az egyiptomiak kezéből... Amikor látta Mózes apósa mindazt, amit ő a néppel cselekedett, mondta: Mi dolog az, amit te a néppel cselekszel, miért ülsz te egymagad, mind az egész nép pedig előtted áll reggeltől estig? Mondta Mózes az ő apósának: Mert a nép Isten akaratát tudakolni jön hozzám, ha ügyük-bajuk van, énhozzám jönnek és törvényt teszek az ember között és felebarátja között, tudtukra adom Isten végezéseit és törvényeit.

Mózes apósa pedig mondta neki: nem jó az, amit te cselekszel. Felettébb kifáradsz te is, ez a nép is, amely veled van, mert erőd felett való dolog ez, nem végezheted azt egymagad. Most azért hallgass az én szavamra, tanácsot

adok neked, és Isten veled lesz. Te légy a népnek szószólója Isten előtt, te vidd az ügyeket Isten elé. Tanítsd őket a rendeletekre és törvényekre, add tudtukra az utat, amelyen járniuk kell, és a tennivalót, amelyet tenniük kell. Szemelj ki viszont az egész nép közül derék, istenfélő férfiakat, igazságos férfiakat, akik gyűlölik a haszonlesést, és tedd közöttük előljárókká, ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké és tizedesekké. Ezek tegyenek ítéletet a népnek minden időben, úgy, hogy minden nagyobb ügyet teeléd hozzanak, minden csekélyebb dologban pedig ők ítéljenek. Így könnyítve lesz rajtad, ha az [ítélkezés feladatát] veled együtt hordozzák. Ha ezt cselekszed, és Isten is parancsolja neked, megállhatsz, és az egész nép is helyére jut békességben.

Hallgatott Mózes az ő apósa szavára, és mindazt megtette, amit mondott. Választott Mózes az egész Izráelből derék férfiakat, és a nép fejeivé tette őket, ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké és tizedesekké. Ítélték a népet minden időben, a nehéz dolgokat pedig Mózes elé vitték, minden kisebb dologban viszont ők ítéltek.”

.....

.....

.....

Az eddigi útjuk során Mózes volt a nép vezetője, az ő szavára indultak el, tőle vártak tanácsot – ugyanakkor őellene zúgolódtak és lázadtak is, amikor nehézséget tapasztaltak. Jethró látta, hogy túl nagy felelősség egy embernek ilyen sokféle figyelni, mindenkinek a problémájával foglalkozni. Tanácsa nem csupán egy praktikus emberi megoldás volt, hanem Istentől való is, hiszen még a mennyei világban is van munkamegosztás. Isten földi népe is akkor tud hatékonyan növekedni, fejlődni és küldে-

tését betölteni, ha a különböző lelki ajándékok szerint mindenki kiveszi a részét a munkából.

„Mivel Jethró a táborban maradt, hamarosan látta, milyen súlyos teher nehezedik Mózesre. Rendet és fegyelmet tartani a hatalmas, tudatlan, fegyelmezetlen tömeg között, valóban nagy feladat volt. Mózes volt elismert vezetőjük és elöljárójuk, és mint ilyen, nemcsak a nép általános ügyeit intézte, hanem a köztük felmerülő ellentétekkel, viszályokkal is őt keresték meg. Mózes megengedte ezt, mert így alkalma volt oktatni őket. »Isten igazságára és törvényére tanítgatom őket« – mondta. De Jethró a következő ellenvetést tette: »Erőd felett való dolog az, nem végezheted azt egymagad... Felettébb kifáradsz.« Azt tanácsolta, válasszon ki a népből alkalmas embereket, és tegye őket főemberekké... Mózes elfogadta ezt a tanácsot, és nemcsak neki jelentett könnyebbséget, hanem még tökéletesebb rendet alapozott meg a nép között.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Vörös-tengertől a Sínai-hegyig c. fej.)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Törvényadás és a szövetségkötés előkészítése a Sínai-hegynél (19,1–20,21)

1 Milyen szövetségre tett ajánlatot Isten az izraelitáknak, Mózes közvetítésével?

2Móz 19,5–8 ■ „Most azért, ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nekem valamennyi nép között az enyém, mert enyém az egész föld, és lesztek ti nekem papok birodalma és szent nép. Ezek azok az igék, melyeket el kell mondanod Izráel fiainak. Elment azért Mózes, egybehívta a nép véneit, és eléjük tárta mindazokat a beszédeket, melyeket parancsolt neki az Úr. Az egész nép egy akarattal felelt, és mondta: Valamit rendelt az Úr, mind megteszük. Megvitte Mózes az Úrnak a nép beszédét.”

.....

.....

Egyiptomból való csodálatos szabadulásuk és az eddigi útjukon tapasztalt csodák nyomán a nép most valóban bizalmat és hálát érzett Isten iránt, és készségesen mondták, hogy mindent megtesznek, amit Isten parancsolt. Emellett azonban félreértették Isten szövetségi ajánlatát: Isten nem azt kérte, hogy ön-

erejükből tartsák meg parancsolatait, hanem a következőt: „Ha figyelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet...”. Isten szövetségi kívánalmának ez a félreértelmezése sajnos végigkísérte egész történelmüket, és végül a szövetség kudarcához vezetett: Rm 9,31–32.

„Az Izráel számára adott [szövetségi ajánlatot] Isten mai népének is tanulmányoznia kell... Az a szövetség legyen menedékünk és védelmünk, melyet Isten a Sínainál kötött népével... Ez a szövetség ma is ugyanúgy érvényes, mint amikor az Úr Izráel népének [felajánlotta]... Isten akkor fogad el, ha hűen eleget teszünk az Izráellel kötött szövetség pontjainak. Isten mindenkit szövetségébe fogad, aki engedelmeskedni akar neki.” (Ellen G. White: 259. levél, 1903)

Isten népének minden korban az a megbízatása, elhívásának célja, hogy életével, Istenről tett bizonyosságaival Őt képviselje a világban. Ez volt Izráel népének és ez Isten ma élő népének is a feladata és megbízatása. „Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” (1Pt 2,9)

„Az Úr elhívta Izráelt, és elválasztotta őket a világtól, hogy szent megbízatást adjon nekik. Rájuk bízta törvényét. Azt tervezte, hogy ők őrizzék Isten ismeretét az emberek között. Általuk kellett a menny fényének bevilágítania a Föld sötét részeit, s megszólítania minden népet, hogy hagyjanak fel a bálványimádással, és szolgálják az élő, igaz Istent. Ha a héberek hűségesekek maradtak volna megbízatásukhoz, hatalmas néppé lettek volna. Isten védelmébe vette és felmagasztalta volna őket minden nemzet fölé, általuk nyilatkoztatva ki világosságát és igazságát. Az isteni uralom fensőbbrendűségének példájaként Isten bölcs és szent kor-

mányzása alatt mindenfajta bálványimádás fölé emelkedhetek volna... Napjainkban is elhívta Isten az egyházát, mint régen Izráelt, hogy világosságul szolgáljon. Az igazság hatalmas kardjával, az első, második és harmadik angyal üzenetével elválasztotta népét az egyházaktól és a világtól, hogy szent közelségébe vonja őket. Törvényének őrizőivé tette őket, és rájuk bízta a jelennek szóló próféciaik nagy igazságait. Mint a régi Izráelre bízott törvények, ezek is szent megbízatást jelentenek, amelyeket ismertetnünk kell a világgal.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 5. köt., 454–455. o.)

Izráel népe nem ismerte fel, hogy saját erejükből képtelenek megtartani Isten törvényét, ezért kijelentették: „Valamit rendelt az Úr, mind megtesszük.” De milyen hamar megszegték ígéretüket, néhány hét múlva már állt az aranyborjú, amely előtt hajlongtak.

„Egy fa értékét nem a neve, hanem a gyümölcse határozza meg. Ha a gyümölcs értéktelen, a név nem mentheti meg a fát a pusztulástól. János kijelentette a zsidóknak, hogy Isten előtti helyzetüket jellemük és életük határozza meg. A hitvallás önmagában értéktelen, ha életük és jellemük nincs összhangban Isten törvényével. Akkor ők nem az Ő népe.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 107. o.)

2 Milyen előkészületeket kellett tennie a népnek, mielőtt Isten közelébe kerültek?

2Móz 19,10–11 ■ „Az Úr pedig mondta Mózesnek: Eredj el a néphez és szenteld meg őket ma meg holnap, és mossák ki ruháikat, s legyenek készek harmadnapra, mert harmadnapon leszáll az Úr az egész nép szeme láttára a Sínai-hegyre.”

„Ezeket a napokat arra kellett felhasználniuk, hogy felkészüljenek az Isten előtti megjelenésre. Meg kellett tisztítaniuk magukat minden szennytől. Amikor Mózes rámutatott bűneikre, meg kellett alázkodniuk, böjtölniük és imádkozniuk kellett, hogy szívük megtisztuljon a romlottságtól. Meg kellett tanulniuk, hogy mindent a legnagyobb tiszteltben kell tartani, ami Isten szolgálatával kapcsolatos.”
(Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. fej.)

A fenti idézet utolsó mondata minket is figyelmeztet. Ha komolyan vesszük Isten és angyalai jelenlétét az istentiszteleten, magatartásunk, sőt még az öltözetünk is ehhez méltó, azaz tiszteletteljes és odaillő legyen.

3 Milyen körülmények között hirdette ki Isten a Tízparancsolatot? Miért ilyen módon tette?

2Móz 19,16–18 ■ „Harmadnapon virradatkor mennydörgések, villámlások és sűrű felhő mutatkoztak a hegyen, és igen erős kürtzengés. Megrémült mind az egész táborbeli nép. Kivezette Mózes a népet a táborból Isten elé, és megálltak a hegy alatt. Az egész Sínai-hegy pedig füstölgött, mivelhogy leszállt arra az Úr tűzben, és felment annak füstje, mint a kemencének füstje, az egész hegy nagyon rengett.”

2Móz 20,18–20 ■ „Az egész nép pedig látta a mennydörgéseket, a villámlásokat, [hallotta] a kürt zengését, [látta] a hegy füstölgését. Látta a nép, megrémült, és hátrább állt. Mondták Mózesnek: Te beszélj velünk, és mi hallgatunk, de Isten ne beszéljen velünk, hogy meg ne haljunk. Mózes pedig mondta a népnek: Ne féljete, mert azért jött Isten, hogy titeket megpróbáljon, és hogy az ő félelme legyen előttetek, hogy ne vétkezzetek.”

.....

.....

.....

Amikor Isten kihirdette törvényét, ezt olyan természeti jelenségek közepette tette, amelyek egyértelműen bizonyították a nép előtt, hogy Ő a mindenható, teremtő, egyedüli Isten. Isten nem azt akarta elérni, hogy a nép féljen tőle, hiszen Ő nemcsak mint hatalmas, fenséges törvényadó jelentette ki törvényét, hanem mint népe védelmezője is, akire mindenkor bizton rábízhatják magukat. Az Úr azt szerette volna lelkükre helyezni, hogy a bűn elkövetésétől féljenek.

„Az ember teremtése óta még sohasem nyilvánult meg Isten dicsősége úgy, mint a Sínai-hegyen, a törvényadás alkalmával... Isten félelmetessé és lenyűgözővé akarta tenni törvénye kihirdetésének alkalmát, összhangban annak magasztos elveivel... Olyan rettenetesek voltak az Örökkévaló jelenlétének jelei, hogy Izráel seregei megremegtek a félelemtől, és reszketve borultak arcra az Úr előtt. Még Mózes is így kiáltott: »Megijedtem és remegek!« (Zsid 12,21)...

Egyszerre megszűnt azután a mennydörgés, a trombita sem volt már hallható, a föld is megnyugodott. Egy ideig ünnepélyes csend volt, majd az Úr szava hallatszott. A he-

gyen állva, a sötét felhőtől takarva és az angyalok sokaságától körülvéve hirdette ki törvényét az Örökkévaló... A Tízparancsolat szent rendelkezéseit mennydörgések és villámások között, hatalmának és fenségének csodálatos megnyilatkozásával hirdette ki a nagy Törvényadó. Isten hatalmának és dicsőségének megnyilatkozásai kísérték a törvény kihirdetését, hogy népe soha ne felejtse el ezt a jelenetet, és hogy szívükbe vésődjék a Törvényadó, a menny és a föld Teremtője iránti mély tisztelet. Isten egyúttal minden embernek meg akarta mutatni törvénye szentségét, fontosságát és állandóságát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. fej.)

4 Mi jellemzi Isten erkölcsi törvényét, melynek összefoglalása a Tízparancsolat? Mit jelent megtartani és betölteni?

Mt 22,36–39 ■ „Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben? Jézus pedig mondta neki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből! Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat!”

Rm 13,10 ■ „A szeretet nem illeti gonosszal a felebarátot. Annakokáért a törvény betöltése a szeretet.”

Rm 7,12 ■ „A törvény szent, a parancsolat szent, igaz és jó.”

Mt 5,18 ■ „Bizony mondom nektek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocská el nem múlik, amíg minden be nem teljesezik.”

A törvény szent, mint Isten maga. Ahogy Ő nem változik – hiszen nála „nincs változás, vagy változásnak árnyéka” –, úgy erkölcsi törvényei is változhatatlanok, és Jézus az örök élet feltételeként hivatkozik rá: „Tudom, hogy az ő parancsolata örök élet.” (Jn 12,50)

A parancsolatok tiltó formában vannak megfogalmazva, mert a bűneset utáni ember ösztönös természetével ellentétesek. Az embernek tehát meg kell tagadnia ezt a természetet ahhoz, hogy engedelmeskedjék az örök erkölcsi törvénynek.

Az Ige szerint nem elegendő a rossztól tartózkodni, hanem annak ellentétét, a jót kell cselekedni, ezt jelenti a törvény betöltése. „Aki azért tudna jót cselekedni, és nem cselekszik, bűne az annak.” (Jak 4,17)

„Az örök élet feltételei ma is ugyanazok, mint amelyek mindig, öszüleink paradicsomi bukása előtt is voltak: tökéletes engedelmisség Isten törvényei iránt, tökéletes igazság, életszentség. Ha enélkül, más feltételek ellenében is elnyerhetnénk az örök életet, akkor az egész világ-egyetem boldogsága veszélyeztetve volna. Nyitva állna a bűn útja, összes kínjával és nyomorával együtt, az örökkévalóságon át.

Jézus Krisztus nem csökkentette a törvény követelményeit, hanem félreérthetetlenül kijelentette, hogy megtartásuk az örök élet feltétele... Az Ószövetség ugyanolyan zsinórmértéke a jellemnek, mint az Új, és nem lehetetlen ezt elérnünk. Az Isten által adott minden parancs, minden utasítás egyúttal a lehető legbiztosabb ígéretet rejt magában. Isten gondoskodott arról, hogy hasonlónak váljunk Őhöz, és ezt az átalakulást el is fogja végezni mindenki, aki a saját romlott akaratát nem helyezi szembe az övével, s ezzel nem akadályozza kegyelmének munkálkodását.” (Ellen G. White: *Isten csodálatos kegyelme*, 134. o.)

5 Mit foglal magában az első négy parancsolat? Mi a jelentősége?

2Móz 20,1–11 ■ „Szólta Isten mindezeket az igéket, mondván:

(1) Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a szolgálat házából. Ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem!

(2) Ne csinálj magadnak faragott képet, semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alant a földön, vagy amelyek a vizekben és a föld alatt vannak! Ne imádd és ne tiszteld azokat! Mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntettem az atyák vétkét a fiakban, harmad- és negyedizig, akik engem gyűlölnek, de irgalmasságot cselekszem ezerizig azokkal, akik engem szeretnek, és az én parancsolataimat megtartják.

(3) Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.

(4) Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteld azt! Hat napon át munkálkodj és végezd minden dolgot, de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja, semmi dolgot se tégy azon, se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jótevényed, aki a te kapuidon belül van! Mert hat napon teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugodott. Azért megáldotta az Úr a szombat napját, és megszentelte azt.”

.....

.....

.....

Gondolkodjunk el az egyes parancsolatokon, és keressünk válaszokat az alábbi kérdésekre:

- *Miért kezdődik Isten részéről az Egyiptomból való szabadításra utaló bemutatkozással a Tízparancsolat? Mit jelent nekünk, mai embereknek ez a bemutatkozás: „kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a szolgálat házából”? Vö. Kol 1,13.*
- *Veszélyeztet-e bennünket is a bálványimádás bűne? Mi minden lehet bálvánnyá számunkra? Mit jelent az „imádat”?*
- *Mit jelent az, hogy Isten „féltőn szerető”?*
- *Mit jelent Isten nevét „hiába” felvenni? Hányféle módon, miként vétkezhetünk e parancsolat ellen?*
- *Mikor, milyen feltételek betöltése mellett lesz „gyönyörűség” számunkra a szombatnap? Vö. Ésa 58,13–14*

„Isten az első szavakkal: »Én, az Úr, vagyok a te Istened«, megalapozta jogát arra, hogy eléjük tárja igényeit. Az Úr szabadította ki őket a szolgaságból, ezért neki tartoznak szolgálattal.” (Ellen G. White: *Igehirdetések és beszédek*, 2. köt., 185. o.)

„Ő, akit mint vezetőt és szabadítót már ismertek, aki ki vezette őket Egyiptomból, utat készítve nekik a tengeren át, a tengerbe vesztve a fáraót és seregeit, Ő, aki nagyobbak mutatkozott Egyiptom minden istenénél – Ő volt, aki most kihirdette törvényét előttük... »Ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem!« Az Örökkévaló, akinek élete van önmagában, nem teremtmény, hanem mindennek a Forrása és Fenntartója, aki egyedül jogosult a legnagyobb tiszteletre és imádatra. Tilos az embernek érzelmeiben vagy szolgálatában az első helyet más személynek vagy tárgynak átengedni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

„A második parancsolat megtiltja, hogy az igaz Istent képek, szobrok, vagy bármilyen hasonmás formájában imád-

juk. Sok pogány nép azt állította, hogy szobrai csak ábrák vagy jelképek, amelyek által az istenséget imádják, de Isten kijelentette, hogy az ilyen imádat bűn. Az a próbálkozás, hogy az örök Istent érzékelhető tárgyakkal ábrázolják, lealacsonyítja az ember Istenről alkotott fogalmát...

Bármilyen is ragaszkodunk, ami csökkenti Isten iránti szeretetünket vagy megzavarja érte végzett szolgálatunkat, abból bálványt alkotunk magunknak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. fej.)

„Ez a parancsolat [3.] nemcsak a hamis esküvést és az esküdözést tiltja, hanem Isten nevének könnyelmű, gondatlan említését is, mely nem veszi tekintetbe annak félelmetes jelentőségét. Isten meggondolatlan említése hétköznapi társalgás közben, a rá való hivatkozás jelentéktelen dolgok bizonygatására, nevének gyakori és meggondolatlan ismételtetése tiszteletlenség Istennel szemben. »Szent és rettenetes az ő neve!« (Zsolt 111,9)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. fej.)

„A világnak adott szombat Istennek, a Teremtőnek a jele. De jele annak is, hogy Isten szentel meg. A mindeneket teremő hatalom teremti újjá az embert is, Isten képmására. Akik szentnek tartják meg a szombatot, azoknak a megszentelődés jele ez a nap...

Aki szívből engedelmeskedik a negyedik parancsnak, az az egész törvénynek engedelmeskedni fog. Az engedelmeség pedig megszentel. Akár Izráelnek, Isten nekünk is örök szövetségül adta a szombatot. Akik tisztelik Isten szent napját, azoknak a szombat a jelük, hogy választott népének ismeri el őket...

A szombat aranykapocs, amely egybekapcsolja Istent és népét.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, 6. köt., 350. o.)

6 Mit foglal magában a második kőotáblán lévő hat parancsolat?

2Móz 20,12–17

- „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad teneked! (Vö. Mt 15,4–5; 1Tim 5,4)
- Ne ölj! (Vö. Mt 5,21–22; 1Jn 3,15)
- Ne paráználkoddj! (Vö. Mt 5,27–28)
- Ne lopj! (Vö. Eféz 4,28)
- Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot! (Vö. Péld 6,12–13; Péld 31,8–9)
- Ne kívánd a te felebarátod házát, ne kívánd a te felebarátod feleségét, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé!” (Vö. Jak 4,5; Péld 27,4; Péld 14,30)

Gondolkodjunk el az egyes parancsolatokon, és keressünk válaszokat az alábbi kérdésekre:

- Mi mindenben kell, hogy megnyilvánuljon a szülők iránti tisztelet?
- Miért nevezi az Ige a haragot ölésnek?
- Az anyagi javak eltulajdonítása és a csalás mellett még milyen területei lehetnek a lopásnak? Istent is meg tudjuk lopni?
- Szavak nélkül is tehetünk hamis tanúbizonyságot?
- Miért az egyik legveszedelmesebb jellemvonás az irigység, a féltékenység?

„A szülők a szeretet és a tisztelet olyan mértékére jogsultak, ami nem illet meg senki más személyt. Maga Isten az, aki felelősséget helyezett rájuk azokért a lelkekért, akiket gondjaikra bízott. Úgy rendelkezett, hogy a gyermek életének korai időszakában a szülők Isten helyét töltsék be. Azok a gyermekek, akik elvetik, megvetik szüleik jogos tekintélyét és hatalmát, tulajdonképpen Isten tekintélyét és hatalmát vetik meg. Az ötödik parancsolat nemcsak azt követeli meg a gyermekektől, hogy adják meg szüleiknek a köteles tiszteletet és engedelmességet, hanem azt is, hogy szeressék szüleiket, legyenek hozzájuk gyengédek, könynyítsék terheiket, őrizzék és óvják meg tekintélyüket, és öregkorukban támogassák és vigasztalják őket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

„Minden igazságtalan cselekedet, amely az élet megrövidítésére irányul, a gyűlölet és a bosszúállás lelkiülete, vagy bármilyen szenvedély kielégítése, amely másokat sértő tettekhez vezet, vagy akárcsak a rossz kívánsághoz (vö. 1Jn 3,15), a szenvedők és nyomorgók önző elhanyagolása, az élvezet hajszolása vagy szükségtelen nélkülözés és az egészséget veszélyeztető, mértéktelen munka – mindez kisebb vagy nagyobb mértékben a hatodik parancsolat megszegése.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

„Ez a parancsolat [7.] nemcsak a tisztátalan cselekedeteket tiltja, hanem az érzéki gondolatok és kívánságok ápolását is, sőt az azokat ébresztő szokásokat is. Nemcsak külső életünk tisztaságát követeli meg tőlünk, hanem a szív rejtett gondolatainak és törekvéseinek tisztaságát is... Szemlélés által változunk el. A tisztátalan gondolatokkal foglalkozó ember lassan odáig jut, hogy kíváncsúnak ítél olyan bűnököt, amelyektől azelőtt irtózott.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás és a Hitehagyás a Jordánnál c. feje.)

„E tilalom [8. parancsolat] magában foglalja mind a társadalmi, mind az egyéni bűnöket. A nyolcadik parancsolat elítéli az emberrablást, a rabszolgakereskedelmet, és tiltja a hódító háborúkat. Elítéli a lopást és a rablást. Szigorú igazságosságot követel az élet legkisebb dolgaiban is. Tiltja a csalást, a megtévesztést a kereskedelemben, és megköveteli a jogos tartozások és munkabérek megfizetését. Kijelenti, hogy a mások tudatlanságából, gyengeségéből vagy szerencsétlenségéből való előnyszerzés a mennyei könyvekben csalásként fog szerepelni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

„Bármilyen témában folytatott hamis beszéd, vagy felebarátaink megtévesztésére irányuló minden kísérlet vagy szándék benne foglaltatik ebben a [9.] parancsolatban. A hamisság nem más, mint megtévesztési szándék. Hazudni pedig ugyanúgy lehet szemünk egy intésével, kezünk egy mozdulatával vagy az arckifejezésünkkel, mint szavainkkal. Minden tudatos túlzás, minden jeladás vagy utalás, ami várhatóan téves vagy túlzott benyomást kelt, sőt a tények megtévesztő beállítása egyaránt hazugság. Ez a parancsolat megtiltja azt is, hogy felebarátunk tekintélyét a dolgok elferdítésével vagy gonosz feltevésekkel, rágalmozással, pletykálkodással lerontsuk. Az igazság szándékos elhallgatása, ami másoknak hátrányt jelenthet, szintén a kilencedik parancsolat megszegése.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

„A tizedik parancsolat minden bűn gyökerére sújt azzal, hogy tiltja a bűnös kívánságokat, amelyekből a bűnös cselekedetek származnak... Az irigység egyike a legsátánibb tulajdonságoknak, amely az emberi szívben lakozhat, és következményeiben az egyik legkárosabb. A bölcs ember mondja: »A búsulásban kegyetlenség van, és a haragban

aradás, de ki állhatna meg az irigység előtt?» (Péld 27,4) Az irigység először a mennyben okozott széthúzást, azután pedig a földi embert döntötte kimondhatatlan nyomorúságba. »Mert ahol irigység és civakodás van, ott háborúság és minden gonosz cselekedet is van.« (Jak 3,16)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás és A Sínai-hegytől Kádesig c. fej.)

„Az embernek kötelessége a tükörbe tekinteni, vagyis Isten törvényébe, amelyben felismerheti saját jellemhibáit. Észre kell vennie bűnösségét, és a Bárány vérében meg kell mosnia jellemének öltözetét. Az irigység, büszkeség, rosszindulat, csalás, vetekedés és erőszak mind ki fog tisztulni az olyan szívből, amely elfogadta Krisztus szeretetét, és amelyet az a reménység éltet, hogy az Úr a saját képmására alakítja át őt. Krisztus vallása kifinomítja és méltóságra emeli tulajdonosát, bármilyen legyen is a társadalmi háttere vagy helyzete az életben. A világosságot nyert keresztyének korábbi jellemszintjükről magasabb szellemi és erkölcsi fokra emelkednek. Akiket megejtett a bűn, az Üdvözítő érdemei által olyan helyzetbe emelkedhetnek, amely alig alacsonyabb az angyalokénál.” (Ellen G. White: *Isten csodálatos kegyelme*, 232. o.)

Az e heti adomány az Eleki Vendégház munkáját támogatja.

További törvények és a szövetség megkötése Isten és Izráel között (20,22–24,11)

1 Milyen felhívás közvetítését bízta Isten Mózesre a Tízparancsolat kihirdetése után? Szüksége volt-e Izráelnek arra, hogy Isten külön nyomatékosítsa számukra a 2. parancsolatot?

2Móz 20,22–23 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Ezt mondd Izráel fiainak: Magatok láttátok, hogy az égből beszéltem veletek. Ne csináljatok énmellém magatoknak ezüst isteneket, se arany isteneket!”

Vö. 5Móz 4,32–39 ■ „Tudakozzál csak a régi időkről, melyek előtted voltak... Hallotta-e valamely nép a tűz közepéből szóló Isten szavát, amiképpen hallottad te... Csak neked adatott láthatóan tudnod, hogy az Úr az Isten, és nincsen kívülre több. Az égből hallatta veled az ő szavát, hogy tanítson téged, a földön pedig mutatta neked az ő nagy tüzeit, és hallottad beszédét a tűz közepéből... Tudd meg azért... és vedd szívedre, hogy az Úr az Isten fent a mennyben, és alant a földön, és nincs több.”

Izráel szemmel látható, kézzel fogható bizonyosságot kapott arról, hogy az az Isten, aki szövetségi ajánlatot tett nekik, valóban élő és mindenható Isten. A népek bálványai mind hiábavalók hozzá képest. Ha arra gondolunk, hogy Mózes II. könyvében nemsokára a 32. fejezethez érkezünk, ahol arról olvasunk, hogy Izráel hamar a bálványimádás bűnébe esett, látjuk, mennyire szükség volt arra, hogy Isten nyomatékosan távol tartani próbálja őket a bálványimádástól. Szinte hihetetlen, hogy ilyen bizonyságok, valamint az idézett felhívás, tiltás ellenére igen hamar elfordultak élő Istenüktől. Pedig Isten többször ismételte még nekik Mózes által, hogy teljes mértékben határolják el magukat a bálványimádástól (2Móz 22,20; 23,32). Egyiptomban is a bálványimádás sokféle megnyilatkozásával találkoztak, és ezután, új hazájukban is bálványimádó népek fogják körülvenni őket. Nagyon szilárdan kell állniuk tehát hitükben, meggyőződésükben ahhoz, hogy ne kerüljenek ők is a bálványimádás bűnkörébe.

2 Milyen, a Tízparancsolat törvényét részletező, korabeli viszonyokra alkalmazott rendelkezéseket közölt ezután Isten Mózesel, hogy a nép elé tárja ezeket, és írásban is rögzítse?

2Móz 21,1 ■ „Ezek pedig azok a rendeletek, amelyeket eléjük kell terjesztened...”

.....

.....

„A rabszolgaságtól és pogányságtól elvakult, megromlott nép képtelen volt arra, hogy kellőképpen méltányolja Isten tíz rendelkezésének messzeható elveit. Annak érdekében, hogy a Tízparancsolatban foglalt köteleességeket a nép job-

ban megérthesse, Isten további rendelkezéseket adott a törvény elveinek megmagyarázására és alkalmazására. Ezeket a törvényeket *ítéletnek* is nevezték, részben azért, mert igazság, egyenlőség és végtelen bölcsesség nyilvánult meg bennük, másrészt azért, mert a bírák e szerint ítéeltek...” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

3 Kiemelünk néhányat a szóban forgó rendelkezések közül, amelyek a korabeli zord viszonyok között is Isten erkölcsi lényéhez illő cselekedetekre nevelték és kötelezték az izraelitákat. Figyeljük meg, hogyan tükröződött ezekben Isten igazságossága és irgalmassága!

2Móz 21,2 ■ „Ha héber szolgát vásárolsz, hat esztendeig szolgáljon, a hetedikén pedig szabaduljon fel ingyen.”

2Móz 22,21–22 ■ „A jövevényen ne hatalmaskodjál, ne nyomorgasd őt, mert jövevények voltatok Egyiptom földjén! Egy özvegyet vagy árvát se nyomorítsatok meg...!”

2Móz 22,25–27 ■ „Ha pénzt adsz kölcsön az én népemnek, a szegénynek, aki veled van, ne légy hozzá olyan, mint a hiteltelő, ne vessetek rá uzsorát! Ha zálogba veszed a te felebarátod felső ruháját, naplemente előtt visszaadd azt neki! Mert egyetlen takarója... miben háljon?”

2Móz 23,1–7 ■ „Hazug hírt ne hordj, ne fogj kezét a gonoszságnak, hogy hamis tanú ne légy! Ne indulj a sokaság után a gonoszra, peres ügyekben ne vallj a sokasággal tartva...! A te szegényednek igazságát el ne fordítsd az ő perében! A hazug beszédőtől távol tartsd magad, az ártatlant, az igazat meg ne öld, mert én nem adok igazat a gonosznak!”

2Móz 23,4–5 ■ „Ha megtalálod ellenséged eltévedt ökrét vagy szamarát, hajtsd vissza neki! Ha látod, hogy annak a szamara, aki téged gyűlöl, a teher alatt fekszik, vigyázz, rajta ne hagyd, oldd le azt...!”

„Az első ilyen törvény a rabszolgákra vonatkozott. A régi időkben a bírák a gonosztevőket rabszolgaságra is ítélték. Néha a hitelezők eladták adósaikat, és a szegénység arra kényszeríthetett embereket, hogy magukat vagy gyermekeiket eladják. A rabszolgák élete szigorú védelem alatt állt. Megölését büntették, és az urától elszenvedett testi sértés, ha csak egy fogának elvesztését okozta is, felmentette a további szolgálat alól. Az özvegyek és árvák jogait különösen védték... Tilos volt a szegényektől uzsorakamatot szedni... Tiltott volt a rágalmazás, mások rossz hírbe keverése, barátságos viselkedésre szólított Isten még a személyes ellenséggel szemben is.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

4 Milyen feltétel mellett ígérte Isten az izraelitáknak, hogy oltalmazni és segíteni fogja őket, hogy birtokba vegyék az Ábrahám ősatyának megígért földet?

2Móz 23,20–22 ■ „Íme én angyalt bocsátok el előtted, hogy megőrizzen téged az útban, és bevigyen téged arra a helyre, amelyet elkészítettem. Vigyázz magadra előtte, hallgass az ő szavára..., mert nem szenved el a ti gonoszságaitokat, mert az én nevem van őbenne. Mert ha hallgatsz az ő szavára, és mindent megcselekszel, amit mondok, akkor ellensége leszek a te ellenségeidnek, és szorongatom a te szorongatóidat.”

Isten ígéretei mindenkor a parancsolatai iránti engedelmes-ség feltételéhez kötöttek. Ismételten azzal találkozunk az Ószö-vetség lapjain, hogy Isten ígéretei a *ha* szóval kezdődtek. Egyes mai keresztény irányzatok szerint Isten kegyelme „ellenállhatatlan és elveszíthetetlen”. A Szentírás tanítása ezt semmiképpen nem támasztja alá, hanem éppen az ellenkezőjét mondja: Isten ígéretei és áldásai mindig erkölcsi feltételhez kötöttek.

„Izráel vándorlása idején Krisztus volt a vezetőjük felhő-és tűzoszlopban. Miközben bizonyos jelképek az eljövendő Üdvözítőre mutattak, jelen is volt közöttük, parancsolato-kat adott Mózesnek a nép számára, és megnyilatkozott előttük mint az áldások egyedüli forrása.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. feje.)

5 Hogyan történt mindezek után a szövetség formális megkötése Isten és Izráel között?

2Móz 24,3–8 ■ „Mózes elbeszélte a népnek az Úr minden beszédét, minden rendelkezését. Az egész nép pedig egyező szóval felelt, mondván: Mindazokat a dolgokat, amelyeket az Úr parancsolt, megcselekedjük. Mózes felírta az Úr minden beszédét. Felkelt reggel, oltárt épített a hegy alatt, és tizenkét oszlopot az Izráel tizenkét nemzetsége szerint. Azután elküldte Izráel fiainak ifjait, és áldoztak égőáldozatokat, és hálaáldozatul tulkokat... Mózes pedig vette a vér felét, medencékbe töltötte, a vér másik felét pedig az oltárra hintette.

Azután vette a szövetség könyvét, elolvasta a nép hallatára, azok pedig mondták: Mindent megteszünk, amit az Úr parancsolt, és engedelmeskedünk. Mózes vette a vért, ráhintette a népre, és mondta: Íme a szövetség vére, melyet az Úr kötött veletek, mindama beszédek szerint.”

.....

.....

Emlékezzünk arra, hogy az Isten által elrendelt áldozatok mind Krisztus helyettes áldozatát jelképezték. „A szövetség vére”, amit Mózes a népre hintett, Krisztus vérének jelképezte. Mennyire szívünkre kell vennünk nekünk is, hogy Krisztus vérével jegyeztettünk el Istennek. Ő hozta a nagy áldozatot azért, hogy mi üdvözülhessünk. A mi méltó válaszuk erre az önkéntes, szívbeli hálából fakadó engedelmesség Isten parancsolatainak mindenben.

Azt is láthatjuk, hogy Isten mindenkor tiszteletben tartja az ember szabad választását. Tudatos, szabad választást várt Isten a néptől szövetségi ajánlatára, immár a szövetség őket érintő kívánságainak a teljes ismeretében.

„[Az izraeliták] egyszer már megígérték, hogy engedelmeskedni fognak Isten szavának, de azóta meghallgatták a törvény kihirdetését az elvek részletezésével, tudhatták tehát, hogy mit foglal magában a szövetség. A nép ismét egyhangúlag felelt: »Mindent megteszünk, amit az Úr parancsolt, és engedelmeskedünk.«” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvényadás c. fej.)

6 Milyen kiváltságban részesültek ezután többen a később kijelölt papi nemzetségből és a nép vezetői közül?

2Móz 24,1–10 ■ „Mondta Isten Mózesnek: Jöjj fel az Úrhoz te és Áron, Nádáb és Abihu, valamint Izráel vénei közül hetvenen, és hajtsátok meg magatokat előtte távolról. Csak Mózes közeledjék az Úrhoz, amazok pedig ne közeledje-

**nek, és a nép se jöjjön fel vele... Felment Mózes, Áron, Ná-
dáb és Abihu, és Izráel vénei közül hetvenen. Látták Iz-
ráel Istenét, annak lábai alatt valami zafír fényű tárgy
volt, olyan tiszta, mint maga az ég.”**

.....

.....

.....

A zafír kékes-zöldes fényű drágakő. Ha Isten alakját egészé-
ben és arcát nem is láthatták, arról meggyőződhettek, hogy
Istenük nem személytelen erő, hanem élő, valóságos, személyes
lény.

„Miközben a nép a hegy lábánál imádta Istent, a válasz-
tott embereknek fel kellett menniük a hegyre. A hetven
vének segítenie kellett Mózes Izráel kormányzásában, és
Isten kiárasztotta rájuk Szentlelkét, megtisztelte őket az-
zal, hogy dicsőségét és nagyságát szemlélhették... Az isten-
séget magát ugyan nem láthatták, de szemlélhették jelen-
létének dicsőségét. Korábban nem tudtak volna elviselni
ilyen látványt, de Isten hatalmának megnyilatkozása bűn-
bánatra készítette őket. Dicsősége, tisztasága és kegyelme
felett elmélkedtek, míg végül közelebb juthattak hozzá, aki
elmélkedésük tárgya volt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és prófé-
ták*, A törvényadás c. fej.)

*Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.
– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főkola működési költségeihez.*

Mózes ismét felmegy a hegyre – a szent sátor és szolgálatai (24,12–31,18)

1 Milyen körülmények között kapott Mózes újabb, jelentőségteljes kijelentéseket a Sínai-hegyen?

2Móz 24,12–18 ■ „Szólt az Úr Mózesnek: Jöjj fel énhozzám a hegyre, és maradj ott. Átadom neked a kőtáblákat, a törvényt és a parancsolatokat, amelyeket írtam, hogy azokra megtaníttassanak. Felkelt azért Mózes és az ő szolgálja, Józsué, és felmentek... Akkor felment Mózes a hegyre, és felhő borította a hegyet. Az Úr dicsősége szállt alá a Sínai-hegyre, felhő borította be azt hat napon át, a hetedik napon pedig szólította Isten Mózes a felhő közepéből. Az Úr dicsőségének jelensége pedig olyan volt Izráel fiainak szeme előtt, mint az emésztő tűz a hegy tetején. Bement Mózes a felhő közepébe, felment a hegyre, negyven nap és negyven éjjel volt Mózes a hegyen.”

.....

.....

.....

Isten többször is felhívta Mózes a Sínai-hegyre (2Móz 19,3.9.20.24; 24,1). Különleges körülmények között adattak az isteni kijelentések Mózesnek ez esetben is: a népet hátrahagyta

és az operatív munkát Áronra, Húrra és a hetven vénre bízta, mert negyvenhat napra fel kellett vonulnia a hegyre Józsué kíséretében. A hegycsúcson lévő felhő közepébe csak Mózes lépett be (18. vers). Mi volt a jelentősége annak, hogy ilyen elkülönített környezetben és ilyen hosszú idő alatt közölt Isten Mózzal további kinyilatkoztatásokat? Az is kérdés, hogy miért csak a hetedik napon szólította meg őt Isten.

„Hat napig felhő borította be a hegyet Isten különleges jelenlétének jeleként. Isten azonban nem adott semmiféle kinyilatkoztatást magáról vagy közlést akarataról. Ez idő alatt Mózes ott maradt a hegy egyik ormán, és arra várt, hogy a Magasságos Úr Isten majd megjelenik neki. Isten mondta neki: »Jöjj fel hozzám a hegyre, és maradj ott!« Bár Isten próbára tette türelmét és engedelmisségét, de Mózes mégsem fáradt bele a várakozásba, és nem hagyta el helyét. A várakozásnak ez az időszaka az előkészület és az alapos önvizsgálat ideje volt. Még Istennek ez a kedvelt szolgálja sem léphetett be azonnal Isten jelenlétébe, nem viselhetette el dicsősége megnyilatkozását. A hat napot arra kellett felhasználnia, hogy szíve megvizsgálásával, elmélkedéssel és imádsággal teljesen átadja magát Istennek, mielőtt el tudott volna készülni Teremtőjével való közvetlen beszélgetésre.

A hetedik napon, amely szombat napja volt, Isten behívta Mózzal a felhőbe. A sűrű felhő [a hegy alatt táborozó] Izráel szeme láttára megnyílt, és az Úr dicsősége emésztő tűzként tört elő abból. »Bement Mózes a felhő közepébe, felment a hegyre, negyven nap és negyven éjjel volt Mózes a hegyen.« (2Móz 24,18) A negyvennapos időzés a hegyen nem foglalta magában az előkészület hat napját. A hat nap folyamán Józsué Mózzal volt, együtt ették a mannákat, és itták a hegyről alázuhanó patak vizét. Józsué azonban nem lépett be Mózzal a felhőbe. Kívül maradt, s naponta evett

és ivott, mialatt Mózes visszatérésére várakozott. Mózes azonban böjtöléssel töltötte el a negyven napot.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 313. o.)

Isten próbára tette elsősorban Mózes, valamint Józsué és a nép türelmét is. Nagyon tanulságos, hogy ez milyen különböző reakciókat szülhet, az adott személyek lelkiállapotától függően. Mózes és Józsué komoly önvizsgálatra és bűnbánatra használta fel a várakozás idejét, a nép viszont – ahogy a későbbiekben látjuk – korábbi lázadozásainál is mélyebbre süllyedt a bűnben ez alatt a negyvenhat nap alatt.

Isten a hetedik napon, tehát szombaton szólította meg Mózeset. Ennek is jelentősége van, hiszen Isten a szombat napját jelölte ki arra, hogy különösen mély közösségbe lépjen velünk. János apostol is az Úr napján kapta Jelenések könyve látomását.

Az, hogy Isten ilyen speciális körülmények között nyilatkozta ki a szent sátorra vonatkozó kijelentéseket, nyilvánvalóvá teszi, hogy Isten magasrendű tanítást akart nyújtani általa, és rendkívüli figyelemre, megszentelt lelkiállapatra volt szükség ehhez Mózes részéről. Annak érdekében, hogy hitelesen és pontosan tudja közvetíteni Isten üzenetét. Ezenkívül a Tízparancsolat Isten kezével írt kőtábláit is itt vette át Mózes.

2 Miből kellett fedezni a szent sátor elkészítésének költségeit? Milyen célból rendelte el Isten a szent sátor elkészítését?

2Móz 25,1–8 ■ „Szólt az Úr Mózeshez, mondván: Szólj Izráel fiainak, hogy szedjenek nekem ajándékokat, minden embertől, akit szíve erre hajt... Ez pedig az ajándék, amit tőlük szedjete: arany, ezüst és réz. Továbbá kék, bíborpiros és karmazsinszínű fonal, meg lenfonal és kecskeszőr. Vörösre festett koszbőrök és borzbőrök, meg sittim-

fa. Mécsesbe való olaj, kenetolajhoz való aromák és füstöléshez való fűszerek. Ónixkövek és foglalni való kövek az efódhoz és a hósenhez. Készítsenek nekem szent hajlékot, hogy közöttük lakozzam.”

.....

.....

.....

Mielőtt a szent sátorra vonatkozó utasításokat részletesen elmondta volna az Úr Mózesnek, elébe ment egy fontos kérdésnek, ami rögtön felmerülhetett. Különleges és értékes dolgokra volt szükség a szent hajlék és kellékei elkészítéséhez. Honnan lesz erre anyagi forrás? Nem volt erre előre elkülönített kincstár, a népnél azonban megtalálhatók voltak ezek, mivel az egyiptomiaktól begyűjtöttek arany- és ezüstedényeket, mielőtt kijöttek onnan (2Móz 12,35–36). Isten az önkéntes adományok gyűjtését jelölte ki a szent sátor költségeinek fedezésére. Pontosan megadta a listát a szükséges alapanyagról, a nép pedig ennek megfelelően önkéntesen adakozhatott a szent célra. Az alapelv ez volt: „minden embertől, akit szíve hajt arra, szedjenek nekem ajándékokat!”

Isten pontosan kijelentette a szent sátor rendeltetését is: „hogy közöttük lakozzam”. Isten jelenlétének a helyévé kellett lennie, minden berendezési tárgy és a benne végzett szolgálatok is a Megváltót, az Ő helyettes áldozatát jelképezték. Isten eddig is kísérte őket felhő- és tűzoszlop által, de ahhoz, hogy folyamatosan velük lakozzék, folyamatos bűnrendezés volt szükség a helyettes áldozat által.

„Isten szándéka kezdetben az volt, hogy az ember szabadon ápolhasson közösséget Alkotójával... Édenben [ez indult el]. A bűn azonban keresztülhúzta Isten eredeti elgondolását... Isten

mégis elgondolt egy tervet, ami által Ő és az Ő népe ismét eggyé válhat. Mivel az emberek nem élhettek tovább a Paradicsomban, ahol nyílt közösségnek örvendhettek volna Ővele, akkor Isten megy ki hozzájuk... Ezért, amikor annak ideje elérkezett, Isten felhívást küldött népének: »Készítsenek nekem szent hajlékot, hogy közöttük lakozzam.« (2Móz 25,8). Csodálatos szeretet! Isten nem hordozhatta el az övétől való elszakadást, ezért elgondolt egy tervet, amelynek értelmében közöttük lakozhattott! Kísérni fogja őket a pusztai ide-oda vándorlásaik során, végül pedig bevezeti őket az igazi Ígélet Földjére, ahol Isten újra népével lakik majd. A földi szentély esetében volt még egy válaszfal, mert a szentélybe a nép nem léphetett be, mindazáltal annyira közel jött Isten népéhez, amennyire csak a bűn miatt ez lehetséges volt.” (M. L. Andreasen: *Az ószövetségi szentély és az evangélium*, Aeternitas, h. n., 2004, 14. o.)

3 Milyen kíváncsiaknak kellett megfeleljen a sátor, valamint berendezési tárgyai?

2Móz 25,9–31 ■ „Mindenestől úgy csináljátok, amint én megmutatom neked a hajlék formáját és minden edényeinek formáját... Csináljanak ládát sittimfából...* Borítsd be azt tiszta arannyal... Önts ahhoz négy arany karikát... Csinálj rudakat is sittimfából, és azokat is megborítsd arannyal. A rudakat dugd a láda oldalain levő karikákba, hogy azokon hordozzák a ládát. A bizonyosságot, amelyet neked

* Akácia: „Az ószövetségi ígék alapján az ősatyák és Mózes idejében az akácia volt a legfőbb faanyag... Amikor Károli Gáspár lelkész társaival az 1580-as évek második felében magyarra fordította a teljes Szentírást, nem ismerhette az akáciát, az akácot meg főleg nem. Így a szövegben szereplő héber shittah, többes számban shittim nevet egyszerűen meghagyták sittimnek. Az új fordításban sittimből helytelenül akác lett, amit a revideált kiadásokban már helyesen akáciára javítottak.” (Fráter Erzsébet: *A Biblia növényei*. Scholar, 226–228. o.)

adok, tedd a ládába. Csinálj rá fedelet is tiszta aranyból... Csinálj asztalt is sittimfából... és borítsd be azt tiszta arannyal, és csinálj rá körös-körül arany pártázatot... Tégy az asztalra szent kenyeret, mely mindenkor előttem legyen...Csinálj gyertyatartót is tiszta aranyból...!

2Móz 26,1-31 ■ A hajlékot pedig tíz kárpitból csináld, sodrott lenből, kék, bíborpiros és karmazsin színűből. Kerubokkal, mestermunkával készítsd azokat... Csinálj a sátnak takarót is vörösre festett koszbőrökből, és efőlé is egy takarót borzbőrökből... Csinálj a hajlékhoz deszkákat is sittimfából felállogatva... Csinálj keresztrudakat is sittimfából... a deszkákat pedig borítsd meg arannyal... A hajlékot pedig azon a módon állítsd fel, amint neked a hegyen mutattattott. Csinálj függönyt kék, bíborpiros és karmazsinszínű lenből. Kérubokkal, mestermunkával készítsék azt. Tedd a függönyt a horgok alá, és vidd oda a függöny mögé a bizonyosság ládáját...

2Móz 27,1-19 ■ „Csináld az oltárt sittimfából... szarvakat is csinálj a négy szegletére. Csinálj az oltárhoz rudakat is, sittimfarudakat és borítsd meg azokat rézzel... Pitvart is csinálj a hajléknak, a déli oldalon a pitvarhoz szőnyeget sodrott lenből... Ahhoz húsz oszlopot, húsz réztalpat és az oszlopok horgait és általkötőit ezüstműből... A hajlék minden edénye, az abban való mindennemű szolgálat-hoz, valamint minden szeg, a pitvarnak is minden szege rézből legyen.”

A szent sátor anyagaihoz, méretezéséhez és összeállításához olyan mérnökien pontos utasítást kapott Mózes, hogy ennek

alapján egy jó szakember ma is képes lenne elkészíteni. Éppen ezért nem volt helye változtatásnak, pontatlanságnak vagy bárminemű félreértésnek. Ugyanis mindennek jelentősége volt a megváltás műve hiteles bemutatása érdekében. A földi szentély másolata kellett hogy legyen a mennyei szentélynek. A legfontosabb kívánság tehát az volt, hogy minden pontosan a Mózesnek megmutatott minta szerint készüljön el.

„Az épület alakját és kivitelezését nem Mózes és munkásai tervezték. Isten maga gondolta ki a tervet, és adta meg Mózesnek részletes utasításaival, nagyságát és a felhasznált anyagot illetőleg, és felsorolta minden bútortáát. Bemutatta Mózesnek a mennyei templom kicsinyített mását, és megparancsolta neki, hogy mindent a hegyen megmutatott minta szerint csináltasson meg. Mózes minden utasítást leírt egy könyvtekercsbe...” (Ellen G. White: *A megváltás története*, 151. o.)

Mindezen túl még egy fontos kívánság volt, ami a pusztai vándorlás tényéből következett: mindennek mobilisnak kellett lennie, hiszen újra és újra el kellett bontani és továbbvinni a sátrat, minden kellékével együtt, majd újra összeállítani. Ezért volt az épület is favázból, vízálló bőrrrel beborítva.

„A szentélyt szétszedhetőre kellett építeni, hogy utazásuk során Izráel fiai mindenhová magukkal vihessék. Ezért kis méretű volt, tizenhat és fél méter hosszú, öt és fél méter széles és öt és fél méter magas. Mindazonáltal nagyszerű építmény volt... Falait ezüsttalpakra állított és keresztrudakkal egymás mellé erősített deszkák alkották, mindenütt arannyal bevonva, mintha az egész tömör aranyból készült volna... Nincs szó, amely leírhatná a szentély belsejének dicsőségét – az arannyal burkolt falak visszaverték az arany gyertyatartó fényét, a gazdagon hímzett függönyök pompás árnyalatait, a rajtuk ábrázolt angyalokkal, az aranyasztal és

a jóillattétel oltárának csillogását; a második függöny mögött pedig a szent láda a titokzatos kerubokkal és fölötté a szent sekina...^{*} Mindez csupán halvány visszfénye volt Isten mennyei temploma dicsőségének, amely az ember megváltásáért folyó mű központja.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 349. o.)

4 Kik lettek kiválasztva és kiképezve arra, hogy a szent sátor szolgálatait ellássák? Miben állt szolgálatuk?

2Móz 28,1–46 ■ „Te pedig hívasd magadhoz a te atyádfiát, Áront, és az ő fiait..., hogy papjaim legyenek: Áron, Ná-dáb, Abihu, Eleázár, Ithamár, Áron fiai... Áron fiainak csinálj köntösöket, csinálj nekik öveket is, meg süvegeket is..., dicsőségükre és ékességükre. Öltöztess fel azokba Áront, a te atyádfiát, és az ő fiait vele együtt, és kend fel őket, iktasd be őket tisztjükbe, szenteld fel őket, hogy papjaimmá legyenek...

Ez pedig az, amit áldoznod kell az oltáron: Esztendősz két bárányt mindennap, szüntelen... Szüntelen égőáldozat legyen az a ti nemzetségeitek között a gyülekezet sátorának ajtajánál az Úr előtt, ahol megjelenek nektek, hogy veled ott szóljak. Ott jelenek meg Izráel fiainak, és megszenteltetik az én dicsőségem által. Megszentelem a gyülekezet sátorát és az oltárt. Áront és az ő fiait is megszentelem, hogy papjaim legyenek. Izráel fiai között lakozom, Istenük leszek nekik. És megtudják, hogy én, az Úr vagyok az ő Istenük, aki kihoztam őket Egyiptom földjéről, hogy közöttük lakozhassam...”

^{*} Így nevezték a frigyláda fedelét, amely fölé a kerubok szobra hajolt. Mintegy Isten székének, trónusának tekintették a frigyláda fedelét.

.....

.....

A szent sáornak nem egy gazdátlan építménynek kellett lenni, hanem egy olyan központnak, ahol meghatározott keretek között lehetett találkozni Istennel. A bűnrendezés helye volt, ahol naponta olyan szolgálatokat kellett folytatni, amelyek a megváltást szimbolizálták a nép előtt. Ehhez szükség volt egy megfelelően kiképzett és megszentelt lelkületű papi személyzetre. Isten erre a feladatra Áron családját választotta ki, akiket be kellett iktatni felszentelés által erre a feladatra. Szolgálatukhoz díszes ruhát is kaptak, amely megkülönböztette őket a többi embertől, és ami alkalmas volt a szent hajlék szentségének és tisztaságának érzékeltetésére.

„A papok részére, tisztségüknek megfelelően, különleges ruhákat készítettek... A közönséges papi ruha fehér vászonból készült, és egy darabban szőtték. A majdnem bokáig érő öltözetet derékban kék, bíbor és pirossal hímzett öv tartotta össze. Ezt a felső ruházatot egy vászonsüveg, a »mitra« egészítette ki. Az Úr az égő csipkebokor előtt saruja levetésére utasította Mózeset, mert a hely, amelyen állt, szent volt. Ugyanígy a papok sem léphettek saruval a szentélybe. A rátapadt por megszenteltségtelenítette volna a szent helyet. Mielőtt beléptek a szentélybe, lábbelijüket a pitvarban kellett hagyniuk, kezüket és lábukat meg kellett mosniuk, mielőtt szolgálatot teljesítettek. A szertartások folyamatosan arra tanítottak, hogy minden tisztátalanságtól mentesnek kell lennie annak, aki Istenhez közeledik.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 350. o.)

A papoknak kellett végezniük a szentély mindennapi szolgálatát, elsősorban a mindennapi áldozatok bemutatását:

„Nemcsak maga a szentély, hanem a papok szolgálata is a mennyei dolgok ábrázolata és árnyéka kellett, hogy legyen (Zsid 8,5). Az Úr Mózes által a leghatározottabb utasításokat adta a jelképes szolgálat minden részletére vonatkozóan. A mindennapi szolgálatot a pitvarban lévő égőáldozati oltárnál és a szentélyben végezték, míg az évenkénti szolgálatot a szentek szentjében... A mindennapi szolgálat a reggeli és estéli égőáldozatok bemutatását, az aranyoltáron folyó jóillat-tételt és az egyéni bűnökért hozott áldozatokat foglalta magában. Külön áldozatokat mutattak be szombaton, újholdkor és különleges ünnepek alkalmával. Minden reggel és este egy esztendő bárányt áldoztak az oltáron, a megfelelő ételáldozattal együtt, jelképezve a nemzet mindennapi oda-szentelődését az Örökkévalónak, és Krisztus engesztelő vétéről való állandó függésüket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 351–352. o.)

5 Mit jelképeztek a főpap ruhájának egyes részei?

2Móz 28,2–4 ■ „Csinálj szent ruhákat Áronnak, a te atyádfiának, dicsőségére és ékességére. Szólj minden bölcs szívűnek, akiket betöltöttem a bölcsesség lelkével, hogy csinálják meg Áron ruháit, az ő felszentelésére, hogy papom legyen. Ezek pedig a ruhák, amelyeket készítsenek: hosen, efód, palást, kockás köntös, süveg és öv. Csináljanak szent ruhákat Áronnak, a te atyádfiának és az ő fiainak, hogy papjaim legyenek.”

.....

.....

.....

Hósen: ezen hordozta a főpap a szíve felett, Izráel tizenkét törzsének nevét drágakövekbe vésve, és ezeket aranyboglárokba foglalva.

Efód: az efód vállalkötőin lévő két ónixkövön szintén be volt vésve a tizenkét törzs neve, így mintegy a vállain is hordozta a főpap Izráel fiai ügyét.

Urim és Thummim: esetenként Isten ezek által nyilvánította ki akaratát, ítéletét.

Süveg: ez a felirat volt rajta olvasható: SZENTSÉG AZ ÚRNAK.

„Ezen öltözet mind színében, mind anyagában jól illett magához a szent sátorhoz, és drágakővel volt felékesítve. Az elsőként említett táblácska (hósen) egy »négyyszögletű« darab volt, ami a mellen függött vékony láncra fűzve. A mell táblácskán négy sorban három-három drágakő volt látható, amelyekre Izráel fiainak nevei voltak vésve, mindegyik kövecskén egy-egy névvel... E ruhadarabot nevezték az ítélet táblájának... A mell táblácskán foglalt helyet ezen kívül az Urimnak és Thummimnak nevezett négy titokzatos kövecske, amelyek az Úr tetszését vagy nemtetszését voltak hivatottak jelezni, amikor szükség idején hozzá fordultak... Az efód egy »aranyból, kék és bíborpiros, karmazsinszínű és sodrott lenből, mestermunkával (2Móz 28,6) készült rövid ruhadarab volt. Nem voltak ujjai, úgy függött a mellen és a háton. A vállrészen ónixkő volt található, amelyekre Izráel fiainak nevei voltak rávésve, mindegyiken hat-hat név... Az efód alatt egy kék lenből készült hosszú, varratlan, ujjatlan öltözet volt. Az ing szélére készítettek »gránátalmákat kék, és bíborpiros, és karmazsinszínű lenből«... (33. vers). Az efód ruházata alatt kaptak helyet a szokásos alsóruhák, valamint a lenből készült nadrág. A főpap öve arany, kék, bíbor és karmazsinszínű volt csakúgy, mint az efód. Az efódot fogta körbe, inkább feljebb összekötve és a ruházat összetartására szolgált... Noha e ruhadarabok különböző anyagokból készültek, az arany volt a legfőbb alkotórész... Az összehatás csodálatos és dicsőséges volt.” (M. L. Andreasen: *Az ószövetségi szentély és az evangélium*, Aeternitas, h. n., 2004, 47–49. o.)

Felmerülhet a kérdés: miért volt ilyen dicsőséges a főpap ruhája? A főpap a nép képviselője és egyben közbenjárója volt Isten előtt. Előremutatva az igaz Főpapra, aki az Ő népét képviseli, szíven és vállain hordozva őket. Ezért gyakran úgy történik utalás a főpap ruházatára, hogy az az ő „dicsóságára és ékességére” készült.

6 Milyen emberekre volt szükség a szentély és berendezési tárgyai mestermunkával való elkészítéséhez? Miképpen tette őket Isten alkalmassá feladatukra?

2Móz 31,1–6 ■ „Szólt az Úr Mózesnek, mondván: Íme név szerint meghívtam Bésaléelt, a Húr fiának, Urinak fiát a Júda nemzetségéből. Betöltöttem őt Isten lelkével, bölcsességgel, értelemmel és tudománnyal minden mesterséghez. Hogy tudjon kigondolni mindent, amit aranyból, ezüstből, rézből kell csinálni. Továbbá foglalóköveket metszeni, fát faragni, és mindenféle munkákat végezni. És íme Aholiábot is, Akhiszamáknak fiát, a Dán nemzetségéből, mellé adtam és adtam minden értelmesnek szívébe bölcsességet, hogy elkészítsék mindazt, amit neked megparancsoltam.”

.....

.....

.....

A szent sátor elkészítéséhez kiváló mesteremberekre volt szükség. Még bőven az ókorban vagyunk, amikor csak kezdetleges szerszámok és csupán emberi erő állt rendelkezésre. Egy rabszolgasorból szabadult nép számára elég nagy kihívás volt tehát, hogy ezt a rendkívül magasrendű és fokozott igényességet

kívánó feladatot teljesítse. Isten azonban ehhez is adott lelki ajándékot az általa kiválasztott, fogékony lelkületű embereknek, akiket Isten név szerint kiválasztott erre a szolgálatra. Bésaléelt jelölte ki építésvezetőnek, társul pedig Aholiábot adta mellé, aki a faragás és a textiliák megmunkálásának volt a szakértője (2Móz 38,23).

„Hogyan lehet elvégezni a munkát? Izráel eddig egész történelmét rabszolgaságban töltötte Egyiptom földjén. S bár nagytehetségű emberek akadtak köztük, mégsem voltak képzettek a szent sátor építésénél szükséges szakmákban. Ismerték ugyan a téglagyártást, a vályogvetést, de nem ismerték az ezüst- és aranyművességet. Hogyan végezzék el hát ezt a munkát? Ki lenne alkalmas e munkákra? Ezek a kérdések nyugtalanították Mózeszt. Ekkor maga Isten magyarázta meg, hogyan dolgozzanak. Megmondta, kit hívott el valamely munka elvégzésére... Az Úr egyesült emberi eszközökkel közügyességet adott nekik, hogy nagy hozzáéréssel fáradozzanak.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”*, 1108. o.)

Ezt a feladatot a vének, vagy a papok sem tudták volna teljesíteni. Ebből is látszik, hogy Isten művében nemcsak lelki vezetőkre, tanítókra, hanem Isten Lelkével betöltött különféle szakemberekre is óriási szükség van. Sokféle talentumra, szaktudásra van szükség, megfelelő lelkülettel párosítva.

Isten végül újra megerősítette a szombat fontosságát a 12–17. versekben, kifejezve ezzel, hogy még ennek a szent célnak a teljesítésére se végezzenek fizikai munkát, hanem szenteljék meg a szombatot:

„A frigysátor építésének munkája, amelynek most kellett megkezdődnie, igen nagy jelentőségű volt, és Isten szolgálatában történt. De nem volt nagyobb fontossága, mint az Isten által elrendelt szombatnak, tehát nem helyezhette a szombatot hatályon kívül. Ezért ismétli a tóra a szombati törvényeket...

Nyílt istentagadást jelentett volna a szombat megszegése még a szentély építésével kapcsolatban is, ellentétben állt volna a szentély fő céljával, ami az volt, hogy Izráelt Isten szolgálatára megszentelje.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és haftárák, Exodus*, 2. köt., Bp., Akadémiai Kiadó, 1984, 366. o.)

Bálványimádás a nép körében,
Mózes közbenjárása a népért
– új törvénytáblák
és a szövetség megújítása
(32,1–35,3)

1 Miért követelte a nép az aranyborjú felállítását? Mi volt a része ebben Áronnak?

2Móz 32,1–6 ■ „Amikor látta a nép, hogy Mózes késik a hegyről leszállni, egybegyűlt a nép Áron ellen és mondta neki: Kelj fel, csinálj nekünk isteneket, akik előttünk járjanak, mert nem tudjuk, mint lett dolga annak a férfiúnak, Mózesnek, aki minket Egyiptom földjéről kihozott. Mondta nekik Áron: Szedjétek le az aranyfüggőket, amelyek feleségeitek, fiaitok és leányaitok fülein vannak, és hozzátok énhozzám... Elvette kezükből, vésővel mintát készített, és csinált abból öntött borjút. Ekkor azt mondták: Ezek a te isteneid, Izráel, akik kihoztak téged Egyiptom földjéről! Amikor látta ezt Áron, oltárt épített elé, és kiáltott: Holnap az Úrnak ünnepe lesz! Felkelvén azért másnap jó reggel, áldoztak égőáldozattal és hálaáldozattal is, azután leült a nép enni és inni, majd mulatni kezdtek.”

2Móz 32,21–24 ■ „Mondta Mózes Áronnak: Mit tett neked e nép, hogy ilyen nagy bűnbe keverted? Felelt Áron: Ne gerjedjen fel uram haragja, ismered e népet, hogy gonosz.

Mert azt mondták nekem: Csinálj nekünk isteneket, akik előttünk járjanak, mert ama férfiúnak, Mózesnek, aki minket Egyiptom földjéről kihozott, nem tudjuk mint lett a dolga. Én pedig feleltem: Kinek van aranya? Szedjétek le, nekem ide adták, én pedig a tűzbe vetettem, és e borjú formáltatott.”

Zsolt 106,19–20 ■ „Borjút csináltak a Hóreb alatt, hajlongtak az öntött bálvány előtt. Felcserélték az ő dicsőségüket ökörnek képével, amely füvet eszik.”

.....

.....

Az Úr felhívta Mózeset a Sínai-hegyre, hogy átadja neki a Tízparancsolatot, melyet saját ujjával írt kőtáblára, valamint további rendelkezéseket. Mivel Mózes 46 napot töltött ott, a nép elbizonytalanodott távolléte miatt. Szem elől vették vezetőjüket, és ettől zavarba, aggodalomba estek.

„A nép sóvárogva várta Mózes visszatérését. Egyiptomban hozzászoktak az érzékelhető istenségekhez. Mivel nehezükre esett, hogy egy láthatatlan Istenben bízzanak, Mózeset tekintették hitük megtestesítőjének... Az Egyiptomban és a Vörös-tengernél bemutatott hatalmas csodák arra szolgáltak, hogy megalapozzák Izráel láthatatlan, mindenható Védelmezőjébe, az egyedül igaz Istenbe vetett hitet. Jelenlétének látható megnyilvánulása iránti vágyukat felhő- és tűzoszlop töltötte be, amely vezette őket, és Isten dicsőségének a Sínai-hegyi megnyilatkozása is bizonyosság volt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Bálványimádás a Sínai-hegynél c. fej.)

Hatalmas tanulság rejlik ebben az eseményben minden korok hívői számára, de különösen nagy figyelmeztetés nekünk most, a vég idején. Láthatjuk, hogy milyen veszélyes, ha valaki nem

Istennel van élő kapcsolatban, hanem emberi vezetőt követ. Isten népe életében gyakran előfordult, hogy az Istentől elfordult vezető szinte az egész népet képes volt bálványimádásba vezetni. De lehet a vezető istenfélő, akkor is veszélyes rábízni magunkat, ilyenkor ugyanis függő helyzetbe kerülünk az emberi vezetőtől. Ha azután bármi okból távol kerülnek egymástól, akkor teljes tanácstalanság, elbizonytalanodás következhet be az emberi vezetőre támaszkodók életében. Isten mindenkit személyesen akar vezetni. A vég idején is egyedül kell megállnunk, Istenre, nem emberre támaszkodva. Ez nem azt jelenti, hogy nem lenne fontos egy istenfélő vezető munkája, sőt! Szolgálatával, befolyásával Isten felé fordíthatja az embereket, mégsem pótolhatja a személyes kapcsolatot Istennel. Mózesnél lelkibb, jobb vezetőt nem lehet elképzelni, aki eszköz volt az Úr kezében. A népnek az a viszonyulása hozzá azonban, hogy az Úr helyett a látható vezetőben bízott, az aranyborjú felállításához vezetett.

„Nem lehet ürügye sem fiataloknak, sem öregeknek arra, hogy Istenen kívül másokra bizzák lelki életüket... A keresztény életben, a keresztény hadviselésben nemes önállóságra van szükség. Férfiak, nők, fiatalok! Isten erkölcsi bátorságot, töretlen céltudatosságot, határozottságot, lelkie-rőt, kitartást, önálló gondolkodást vár el tőletek, mely nem egyszerűen átveszi a mások állításait, hanem maga néz utána, mielőtt elfogadna vagy elvetne valamit, és amely szemügyre veszi, mérlegeli a bizonyítékokat, s imában az Úr elé viszi azokat.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, II. köt., 130. o.)

Áronnak ahhoz sem volt erkölcsi bátorsága, hogy beismerje vétkét, amikor Mózes számon kérte tettéért. Figyelmeztetés ez mindannyiunknak, hogy hova juthat egy Istent félő és tisztelő ember is, ha egy pillanatra is elengedi Isten kezét, és a veszedelmes körülmények miatt megrendül bizalma és hite a mindenható, minden válságban, bajban segíteni kész Istenben.

2 Jogos volt-e, nem volt-e bűn Mózes haragja, melynek következtében széttörte a kőtáblákat? Mi a szent vagy jogos harag?

2Móz 32,19–20 ■ „Amikor közeledett [Mózes] a táborhoz, látta a borjút és a táncolást. Felgerjedt Mózes haragja, elvetette kezéből a táblákat, és összetörte azokat a hegy alatt. Azután fogta a borjút, amelyet csináltak, tűzben megégette, és apróra törte mígnem porrá lett, és a vízbe hintvén, itatta azt Izráel fiaival.”

Vö. Zsolt 4,5 ■ „Haragudjatok, de ne vétkezzetek: beszéljete szívetekkel ágyasházatokban, és csillapodjatok!”

Általában a haragot – úgy ahogy mi haragudni szoktunk – bűnnek tartja az Úr (lásd Mt 5,21–22; Eféz 4,31; Péld 29,2). Mi ugyanis – mivel sérelem, igazságtalanság, bántás ért – haragszunk az elkövetőre, az emberre. Ebben az állapotban nincs bennünk jóakarat, segíteni, menteni vágyó lelkiület, csakis a saját sérelmünkre gondolunk, és nem vesszük figyelembe, hogy a bántó fél van nagy bajban. Ezzel a haraggal, indulattal ártunk mindenekelőtt magunknak, de annak az embernek is, akire haragszunk, hiszen ebben az állapotban nem azt keressük, hogyan segíthetnénk neki lelkileg, hogy a rosszból, amivel ártott nekünk, ki tudjon jönni. Tehát az ilyen fajta harag gyökere az énközéppontúság, ezért az Ige mérlegén bűn.

Mózes haragja azonban nem ilyen harag volt. Ez a harag a bűn miatti jogos felháborodás kifejezése volt. Isten kettéválasztja a bűnt és a bűnöst. Gyűlöli a bűnt, de elkövetőjét szereti, és mindent megtesz, hogy megszabadítsa bűnéből. Mózes haragja

szent harag volt, mert ugyanakkor népe mentése érdekében a legnagyobb önfeláldozásra is kész volt.

Ezért kapjuk a figyelmeztetést: „Haragudjatok, de ne vétkezzetek”, ne tápláljatok gyűlöletet az elkövetővel szemben, ne akarjatok visszavágni, hogy neki is rossz legyen, hanem – a rosszat soha nem tartva jónak – menteni igyekezzünk a rosszat elkövetőt. De ebből a jogos felháborodásból is – Istenhez imában fordulva – „csillapodjunk”, ahogy az Ige figyelmeztet.

3 Miként nyilvánult meg az Úr erkölcsi lénye és Mózes jelleme abban, ahogyan a hitehagyáshoz viszonyultak?

2Móz 32,9–14 ■ „Mondta ismét az Úr Mózesnek: Látom ezt a népet, bizony keménynyakú nép. Azért hagyj békét nekem, hadd gerjedjen fel haragom ellenük, és töröljem el őket, téged azonban nagy néppé teszek. De Mózes esedezett az Úrnak, az ő Istenének színe előtt, mondván: Miért gerjedne, Uram, a te haragod néped ellen, amelyet nagy erővel és hatalmas kézzel hoztál ki Egyiptom földjéről? Miért mondanák az egyiptomiak: Vesztükre vitte ki őket, hogy elveszítse a hegyek között, és eltörölje őket a föld színéről? Múlják el a te haragod tüze, és ne vidd véghez azt a veszedelmet néped ellen. Emlékezzél meg Ábrahámról, Izsákról és Izráelről, a te szolgálóidról, kiknek megesküdtél önmagadra, mondván nekik: Megsokasítom a ti magotokat mint az ég csillagait, és azt az egész földet, melyről szóltam, a ti utódaitoknak adom, és örökségül bírják azt örökké. Ekkor nem vitte véghez az Úr azt a veszedelmet, amelyet rá akart bocsátani az ő népére.”

2Móz 32,30–33 ■ „Másnap mondta Mózes a népnek: Nagy bűnt követtetek el, most azért felmegyek az Úrhoz, talán kegyelmet nyerhetek a ti bűneiteknek. Megtért azért Mózes az Úrhoz, és mondta: Kérlek! Ez a nép nagy bűnt

követett el, mert aranyból csinált magának isteneket. De most bocsásd meg bűnüket, ha pedig nem: töröld ki engem a te könyvedből, amelyet írtál. Mondta az Úr Mózesnek: Aki vétkezett ellenem, azt törlöm ki az én könyveimből.”

.....

.....

.....

„»Hagyj békét nekem, hadd gerjedjen fel haragom ellenük« – szolt az Úr. Ha Isten úgy határozott, hogy elpusztítja Izráelt, ki könyöröghetne értük? Legtöbben egyszerűen sorsára hagyták volna a bűnöst. Hányan cserélték volna el örömmel a fáradsággal, terhekkel és áldozatokkal járó tisztiséget – amelyért viszonzásul csak hálátlanságot és lázongást kaptak – nyugodt életért, megtiszteltetésért, amikor ráadásul maga Isten kínálja fel a felmentést.

Mózes azonban még azokban a szavakban is alapot talált a reménységre, melyekből látszólag csak harag és elvetés csendült ki. Isten szavait – »hagyj békét nekem« – nem tiltásként, hanem bátorításként értelmezte, hogy járjon közben, mert semmi más, csakis az ő imái menthetik meg Izráelt, ha ő kéri, Isten megkegyelmezhet a népnek... Miközben Mózes Izráélért könyörgött, bátortalansága feloldódott népe iránti mély szeretetében, akik javára olyan hasznos eszköz volt Isten kezében. Az Úr meg is hallgatta könyörgését, és engedett önzetlen kérésének. Isten próbára tette szolgálját, kipróbálta a tévelygő, hálátlan nép iránti hűségét és szeretetét. Mózes kiállta a próbát. Népe iránti törődése nem önző indítékból fakadt. Isten választott népének jóléte többet jelentett számára, mint személyének méltósága, többet annál, hogy nagy nemzet atyjává lehet.

Istennek tetszett hűsége, szívének egyszerűsége, becsületessége, és mint hű pásztorra, rábízta a nagy feladatot, hogy Izráelt az ígért földjére vezesse...

Jóllehet Mózes könyörgésére az Úr megkímélte Izráel népét a pusztulástól, hitehagyásukat mégis meg kellett büntetnie. Ha ugyanis az Áron által előidézett törvénytelenséget és lázadást nem fojtja el azonnal, az nemsokára nyilvános istentagadáshoz vezetett volna és helyrehozhatatlan romlásba döntötte volna a népet. Elrettentő szigorral kellett eltávolítani a gonoszságot (2Móz 32,25–29)...

Az izraeliták az árulás bűnét követték el, mégpedig olyan királlyal szemben, aki őket mindenkor áldásokkal halmozta el, és akinek szabad akaratból, önként fogadtak hűséget és engedelmességet. Az isteni kormányzat fennmaradása érdekében az árulóknak bűnhődniük kellett. De még ebben a büntetésben is megnyilvánult Isten kegyelme. Miközben fenntartotta törvényét, mindenkinek megadta a választás szabadságát és a bűnbánat lehetőségét. Csak a megátalkodott lázadókat távolították el... A szeretet éppúgy megkövetelte e bűn megbüntetését, mint az igazságosság. Isten ugyanis népének nemcsak uralkodója, hanem védelmezője is. Azokat, akik megrögzött lázadók, elpusztítja, nehogy másokat is bűnbe, romlásba sodorjanak... Az azonnali büntetés tehát Izráel érdekében volt szükséges, a következő nemzedékeknek pedig tanulságára szolgált. A bűnösök számára is kegyelem volt, hogy rövidre metszette gonosz életútjukat. Ha életben maradtak volna, ugyanaz a lelkület, amely az Isten elleni lázadásra és engedetlenségre készítette őket, előbb-utóbb saját maguk között is gyűlöletet és civódást szült volna, és végül egymás elpusztításához vezetett volna. Isten tehát a világ, Izráel és a lázadók iránti szeretetből hajtotta végre a büntetést, gyorsan és rettentő szigorral (lásd 2Móz 32,26–29).” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Bálványimádás a Sínai-hegynél c. fej.)

4 Milyen körülmények között vállalta Mózes a nép további vezetését? Milyen kéréssel fordult Istenhez?

2Móz 33,1–3 ■ „Szólt azután az Úr Mózesnek: Eredj, menj fel innen, te és a nép, amelyet kihoztál Egyiptom földjéről, arra a földre, amelyről megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, mondván: A te magodnak adom azt. És bocsátok előtted angyalt, kiűzöm a kananeusokat, emoreusokat, khittheusokat, perizeusokat, khivveusokat és jebuzeusokat, és [beviszlek titeket] a tejjel és mézzel folyó földre. Én azonban nem megyek fel köztetek, mert te keménynyakú nép vagy, hogy meg ne emésszelek titeket az úton.

2Móz 33,13–17 ■ „[Mondta Mózes az Úrnak:] Most azért, ha kedvet találtam szemed előtt, mutasd meg nekem a te utadat, hogy ismerjelek meg téged, hogy kedvet találhaszak előtted. És gondold meg, hogy e nép a te néped. Mondta neki az Úr: Az én orcám menjen-e veletek, hogy megnyugtassalak? Monda neki Mózes: Ha a te orcád nem jár velünk, ne vígy ki minket innen... Monda azért az Úr Mózesnek: Megteszem ezt is, amit kívántál, mert kedvet találtál szemeim előtt, és név szerint ismerlek téged.”

Mózes megtanulta az Egyiptomból való kivonulás során szerzett tapasztalataiból, hogy ha Isten küldi Őt, bármennyire lehetetlennek tűnik is a feladat teljesítése, bármilyen veszedelmek is fenyegetnek, Ő mindig nyújt segítséget, megoldást, és teljesen rábízhatja magát. Mózes „erős szívű volt, mintha látta volna a láthatatlant” (Zsid 11,27). Ezért, amikor az Úr kijelentette, hogy

Ő maga nem megy tovább velük, Mózes így könyörgött Hozzá: „Ha a te orcád nem jár velünk, ne vigy ki minket innen.” Tudta, hogy egyedül, Isten jelenléte és közvetlen vezetése nélkül nem képes véghezvinni a rábízott feladatot. Viszont meg volt győződve arról, hogy „az út, melyen Isten vezet, lehet, hogy pusztaságon vagy tengeren keresztül visz, de mindenképpen biztonságos ösvény” – írja Ellen G. White (*Pátriárkák és próféták*, A kivonulás c. feje.).

Milyen kiváltság, hogy mi is ezt kérhetjük Istentől: egy lépést sem Nélküled! Erre van szükségünk a mindennapokban, de különösen az előttünk álló időkben. Sátán által aláaknázott terepen járunk, a hazugság, ámtítás minden eszközét beveti, hogy elhitessen, sehol sem vagyunk biztonságban. Az Ige rávilágít, hogy mi minden másban vagyunk hajlamosak bízni: „Ezek szekerekben, amazok lovakban bíznak” (Zsolt 20,8); „A vagyonban, ha nő, ne bizakodjatok” (Zsolt 62,11); „Ne bízzatok a tanácsadóban” (Mik 7,5); „Ne bízzatok a fejedelmekben, emberek fiában, aki meg nem menthet” (Zsolt 146,3). Az Úr ellenben erre kérlel és bátorít: „Izráel! te az Úrban bízzál, az ilyeneknek segítsége és pajzsa Ő. Áronnak háza! az Úrban bízzál, az ilyeneknek segítsége és pajzsa Ő. Akik féltetek az Urat, az Úrban bízzatok, az ilyeneknek segítsége és pajzsa Ő.” (Zsolt 115,9–11)

5 Miért kérte Mózes, hogy láthassa az Úr dicsőségét? Miben nyilvánul meg Isten dicsősége?

2Móz 33,18–23 ■ „Mondta Mózes: Kérlek, mutasd meg nekem a te dicsőségedet. Mondta az Úr: Megteszem, hogy az én dicsőségem [az eredeti szövegben: jóságom] a te orcád előtt menjen el, és kiáltom előtted az Úr nevét: Megkönyörülök, akin könyörülök, megkegyelmezek, akinek kegyelmezek. Orcámat azonban – mondta – nem láthatod, mert nem láthat engem ember élén. Mondta az

Úr: Íme van hely énnálam, állj a kösziklára. Amikor átmegy előtted az én dicsőségem, a köszikla hasadékába állítlak téged, és betakarlak kezemmel téged, míg átvo-nulok. Azután kezemet elveszem rólad, és hátulról meg-látsz engem, de orcámat nem láthatod.”

2Móz 34,5-7 ■ „Az Úr pedig leszállt felhőben, ott állt övele, és nevéen kiáltotta az Urat: Az Úr elvonult előtte, és kiáltotta: Az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezerízíg, megbocsát hamisságot, vétket és bűnt, de nem hagyja azt büntetlenül, megbünteti az atyák álnokságát a fiakban, és a fiak fiaiban harmad és negyedízig.”

Jn 1,14 ■ „Az Ige testté lett, és lakozott közöttünk. Láttuk az ő dicsőségét mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét [és úgy láttuk őt, hogy] teljes volt kegyelemmel és igazsággal.”

2Kor 3,18 ■ „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélve, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy, mint az Úr Lelkétől.”

„Olyan dolgot kért [Mózes] Istentől, amit eddig emberi lény kérni még sohasem mert. »Kérlek, mutasd meg nekem a te dicsőségedet.« Az Úr nem róttá meg a kérelméért, mintha vakmerőnek találta volna, hanem kegyelmesen felelt szolgájának: »Megteszem, hogy az én jóságom a te orcád előtt menjen el.« Isten leplezetlen dicsőségét földi ember ebben a halandó állapotában nem láthatja meg úgy, hogy életben maradjon, de Mózes ígéretet kapott, hogy annyit megláthat az isteni dicsőségből, amennyit elviselhet.

Ismét a hegyre hívta Mózes, és a kéz, amely a világot terem-
tette, a kéz, amely »hegyeket mozdít, hogy észre sem veszik«
(Jób 9,5), lehajolt ezért a porból teremtett lényért, a hit e
hatalmas hőiséért, és egy sziklahasadékba állította őt, miköz-
ben dicsősége, minden jósága elvonult előtte.” (Ellen G. White:
Pátriárkák és próféták, Bálványimádás a Sínai-hegynél c. fej.)

„Isten dicsősége az Ő jelleme.” Ebből merített erőt Mózes to-
vábbi, nehéz szolgálatában, a folyton lázadó, őt támadó néppel
való küszködésében. Az az Isten, aki megígérte, hogy hatalmá-
val Mózeszel és a néppel lesz, irgalmas, kegyelmes, hosszútűrő.
Isten az Ő jellemével, szeretetével, irgalmával akar bennünket
magához vonzani. Ezt a dicsőséget, az Úr jellemét szemlélve
tudunk mi is elváltozni „dicsőségről dicsőségre”, hogy visszatük-
rözhessük az Ő jellemét. Erre kell eljutnunk a vég idején, hiszen
ahogy az Ige mondja: „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világos-
ságod, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt. Mert íme sötétség
borítja a földet, és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr, és
dicsősége rajtad megláttatik.” (Ésa 60,1–2)

6 Milyen módon újíttotta meg az Úr a szövetséget né-
pével?

2Móz 34,1–27 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Vágj két kőtáblát,
hasonlókat az előbbiekhöz, hogy írjam fel azokra azokat
a szavakat, amelyek az előbbi táblákon voltak, amelyeket
széttörtél. Mondta: Uram, ha előtted kedvet találtam,
kérek, járjon az Úr velünk, mert keménynyakú nép ez!
Kegyelmezz a mi vétkeinknek és gonoszságunknak, és
fogadj minket örökségeddé! Ő pedig mondta: Íme szövetsé-
séget kötök veletek, a te egész néped előtt csodákat te-
szek, amilyenek nem voltak az egész földön, sem a népek
között, és meglátja az egész nép, amely között te vagy, az

Úr cselekedeteit, mert csodálatos az, amit én cselekszem veled. Vigyázz magadra, nehogy szövetséget köss annak a földnek a lakosaival, amelybe bemégy, hogy botránykő ne legyen ez számodra. Mert nem szabad imádnod más istent, mert az Úr, akinek neve féltőn szerető, bizony féltőn szerető Isten Ő. Mondta az Úr Mózesnek: Írd fel ezeket a szavakat, mert ezeknek a szavaknak értelme szerint kötöttem szövetséget veled és Izráellel.”

.....

.....

.....

A nép felbontotta Istennel kötött szövetségét. Igent mondtak erre a törvényre: „Ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem!” – de megszegették az aranyborjú imádasával. Isten azonban – aki „irgalmas, kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú” – Mózes közbenjárására és bűnbocsánatért való könyörgésére megújította a velük kötött szövetséget. Újra felírta kőtáblára a Tízparancsolatot, és további kinyilatkoztatásokat adott.

Mindez a szövetségkötés alapját képezte. Óvta őket a majd körülvevő bálványimádó népekkel való szövetségkötéstől, akár házasság útján is, nehogy idegen isteneket imádjanak. Különös hangsúlyt helyezett a szombat megtartására, amely örök kapocs Isten és népe között, valamint az ünnepekre, melyek előremutattak a megváltás eseményeire.

Milyen csodálatos Isten kegyelme! Kész volt megújítani a szövetséget azzal a néppel, amelyik meggyalázta Őt, mert „felfcserélték az ő dicsőségüket ökök képével, amely füvet eszik”. Ez az Isten velünk is, minden úrvacsorában kész megújítani szövetségét, amit mi törvényszegéseink miatt felbontunk. Hiszen a szövetség alapja az Ő törvénye, csakis ennek megtartására

odaszánva magunkat, tud segíteni nekünk, hogy ezt megtartsuk és útjain járjunk. Áldásokat ígér, és kérelek, hogy maradjunk hűek a vele kötött szövetséghez. „Az Úr minden útja kegyelem és hűség azoknak, akik szövetségét és biztonságait megtartják.” (Zsolt 25,10)

*Az e heti adomány a médiaosztályt
és az internetes műsorszórás működését támogatja.*

A szent hajlék felépítése és felszentelése (35,4–40. fej.)

1 Működött-e az önkéntesség elve a szent sátor és felszerelési finanszírozásához? Elegendő lett-e az adomány?

2Móz 35,4–5; 21–29 ■ „Szólt Mózes Izráel fiai egész gyülekezetének, mondván: Ez az, amit az Úr parancsolt: szedjete magatok közül ajándékot az Úrnak, mindenki, akinek szíve önként hajlandó arra, hozzon ajándékot az Úrnak... Eljött mindenki, akit a szíve indított, és akit lelke hajtott, és hoztak áldozatot az Úrnak, a gyülekezet hajlékának készítéséhez, annak minden szolgálatához, és a szent ruhákhoz valókat... Minden férfi és asszony, akit szíve önként indított, hogy áldozzon az egész munkára, melyet az Úr parancsolt Mózes által, hogy véghezvigyenek – mind önként hoztak ajándékot az Úrnak az Izráel fiai.”

2Móz 36,3–6 ■ „Eljöttek azért mindazok a bölcsek, akik a szent hajlék minden munkáján dolgoztak, ki-ki a maga munkájától, amelyen dolgozott. Ezt mondták Mózesnek: Többet hord a nép ajándékba, mint amennyi kell a munka elkészítésére, amelyet parancsolt az Úr, hogy csináljunk. Parancsolt azért Mózes, és hírré tették a táborban: Se férfi, se asszony ezután ne készítsen ajándékot a szent munkára. És megszűnt a nép hordani. Az egész munka elvégzésére elég volt az adomány, még fölösleg is maradt.”

Gyűjtsük ki az önkéntességre vonatkozó kifejezéseket! Számoljuk össze, hányszor fordul elő az idézett igékben:

.....

.....

.....

Az a bőkezű, önkéntes adakozás, amely a nép részéről nyilvánult, bizonyítéka volt megtérésüknek a hitehagyás után, és hálájuknak, hogy Isten megbocsátott és megújította velük kötött szövetségét.

Láthatjuk, hogy a költségek önkéntes adományokból való fedezése nagyon is jól működött. Ehhez fontos volt megjelölni a célt és megnevezni a szükségleteket. Az önkénesség elve Isten művében mindig is működő elv volt, ha a fent említett két feltétel is teljesült. A nép megértette az adakozás fontosságát, és agitáció nélkül bőségesen összejött a szükséges adomány. Végül már jelezni kellett, hogy ne küldjenek többet, mert túl sok fölösleg keletkezik. Isten így gondoskodik műve különleges szükségleteiről, egyúttal pedig bőkezűsége is tanít. Milyen öröm lehetett a népnek erre a célra adományozni, hiszen ez visszafelé is hat, maga az adományozó is „felüdül” azáltal, hogy látja: adományai jó célra jutottak. Tanulságos ez abból a szempontból, hogy ha valami Istentől való cél, akkor lehetséges összegyűjteni mindenféle agitáció nélkül.

„A szentély építéséhez nagy és költséges előkészületeket kellett tenniük, nagyon sok értékes és drága anyagot igényelt, mégis az Úr az építkezéshez csak önkéntes adományokat fogadott el. »Minden embertől, akit szíve hajt arra, szedjetez nekem ajándékokat« – ismételte meg Mózes a gyülekezetnek az isteni parancsot (2Móz 25,2). Isten ennél a munkánál a néptől mindenekelőtt odaszentelődést és

áldozatkész lelkületet várt... Izráel zúgolódásait és a bűneik miatt elszenvedett isteni ítéleteket tanulságul jegyezték fel a későbbi nemzedékek számára. Odaadásuk, lelkesedésük és áldozatkészségük pedig követésre méltó példaként áll előttünk. Mindazok, akik állhatatosan imádják Istent, és megbecsülik szent jelenlétének áldásait, hasonló áldozatkészségről tesznek majd bizonyosságot Isten házában építésében, ahol találkozhatnak Ővele. Vágyni fognak arra, hogy legértékesebb javaikat hozzák áldozatul az Úrnak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 343–344. o.)

Mindez arról is tanúskodik, hogy Isten műve építése nem szorul arra – sőt ez ellentétes is Isten rendelkezésével (vö. 1Kor 9,14) –, hogy állami, pénzügyi segítséget igényeljen, illetve fogadjon el.

2 Hogyan használta fel Isten a kiválasztott mesterembereket?

2Móz 35,30–34 ■ „Mondta Mózes Izráel fiainak: Íme az Úr név szerint hívta el Bésaléelt, Húr fiának, Urinak fiát a Júda nemzetségéből. Betöltötte őt Isten lelkével, bölcseséggel, értelemmel és tudománnyal minden mesterségben... Azontúl alkalmassá tette arra is, hogy tanítson, mind ő, mind Aholiáb, Akhiszamák fia, a Dán nemzetségéből.”

.....

.....

.....

Ahogy a korábbi tanulmányunkban tárgyaltuk, Isten név szerint kiválasztotta Bésaléelt és Aholiábot, akiknek nemcsak

talentumokat adott, hanem betöltötte őket Lelkével is, hogy megszentelje szaktudásukat és alkalmassá tegye lelkületüket is a szent munka vezetésére.

Jó példája ez annak, hogy Isten nemcsak igehirdetőknak oszt talentumokat, hanem a praktikus feladatokat ellátó személyekre is szükség van az Ő művében, nekik is elhívást küld Isten, és a szükséges talentumokkal is ellátja őket:

„A [talentumokról szóló] példázat talentumai nemcsak a Lélek különleges ajándékait jelképezik, hanem minden öröklött és szerzett talentumot, minden fizikai és lelki képességet. Mindegyiket Krisztus szolgálatába kell állítanunk. A tanítványság egész lényünk és minden értékünk odaszentelésével jár. Ezeket az ajándékokat Krisztus megtisztítva és megjobbítva adja vissza, hogy dicsőségére és embertársaink áldására használjuk fel őket.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 328. o.)

„Megszoktuk, hogy az isteni ihletet szavakban kifejezhető gondolatokra korlátozzuk. A bibliai felfogás szerint aki ércet vagy anyagot formál vagy művészi faragványokat készít vagy drágakövet csiszol, az is Istentől ihletett művet hoz létre.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és haftárák, Exodus*, 2. köt., Bp., Akadémiai Kiadó, 1984, 411. o.)

Azonban ez a két mesterember egyedül nem tudta volna ezt a nagy feladatot elvégezni. Szükséges volt kiképezniük másokat is, hogy segítők legyenek. Tudjuk, hogy vannak, akik kiválóan értik a szakmájukat, de nincs képességük és türelmük arra, hogy másokat is megtanítsanak rá. Bésaléel és Aholiáb ehhez is kaptak talentumot:

„Az igazi művésznek megvan az a képessége, hogy mások művészi ösztöneit fejlessze. Az a világosság, amely nem tud más

világosságot gyűjtani, csak gyenge fényű mécses. De a »tanítani« szónak tágabb értelme is van. A művészet feladata, hogy tanító és nemesítő hatása nemcsak más művészekre, hanem az egész emberiségre hasson.” (Joseph H. Hertz, i. m., 411–412. o.)

„Nagy kiváltságban és megtiszteltetésben részesült Izráel a szent sátor elkészítése alkalmával, de nagy volt a felelőssége is. Egy káprázatos építményt kellett felállítaniuk a pusztában, és ennek felépítése a legértékesebb anyagokat és a legtökéletesebb művészi ügyességet követelte meg egy olyan néptől, amelyik éppen akkor menekült meg az egyiptomiak rabszolgaságából, így e munka rendkívül nehéznek tűnt számukra. Azonban Isten, aki az épület tervét adta, ott állt ígérete biztosítékával, hogy együtt fog működni az építőkkal... Milyen kiváló ipariskola volt ez a pusztában, amelynek tanítói Krisztus és az angyalok voltak!” (Ellen G. White: *Nevelés*, 36–37. o.)

3 Kik vettek még részt a munkában?

2Móz 36,1–7 ■ „Elhívta Mózes Bésaléelt és Aholiábot, és mindazokat a bölcs férfiakat, akiknek elméjébe tudományt adott az Úr, és mindazokat, akiket szívük arra indított, hogy járuljanak hozzá annak a munkának végrehajtásához... A bölcs szívű férfiak mind, akik munkálkodtak, készítették a hajlékot...”

Az építkezésnél is az önkéntesség elve volt az alap. Nem kellett agitálni embereket a munkára sem. A szükséglet adott volt,

a munkásokhoz is önként lehetett csatlakozni. Ahogy az előző kérdésnél említettük, kiképzést is kaptak. Ez kiváló jellemfelesztő eszköz volt, hogy megtanulják, milyen a szabad akaratból való áldozat, és milyen áldásos hatásai vannak. Mai önző, kapitalista világunkban is egyre többen kezdik felismerni ennek fontosságát, hogy milyen pozitív hatása van testi-lelki egészségünkre az önkéntességnek. Több tanulmány is napvilágot látott ezzel kapcsolatban:

„Ésaiás [58. fejezete] leszögezi, hogy saját egészségünk akkor fog igazán javulni, ha másokon segítünk... A fenti kijelentés igaz voltát könnyen beláthatjuk, ha megvizsgáljuk az »önkéntességről« szóló tanulmányokat az orvosi irodalomban. Ezek olyanokról szólnak, akik arra tették fel életüket, hogy másokat ellenszolgáltatás nélkül segítsenek. Egy 1995-ben megjelent tanulmány olyan nyugdíjasok vizsgálatát ismerteti, akik heti több mint tíz órát dolgoztak önkéntesként. Így nagyobb értelmet találtak életükben, mint ahogyan azt az »életcélteszt« mutatta. Ha másokon segítünk, nagyobb értelme és célja lesz életünknek, amely rendkívül fontosnak bizonyul az élet stresszt kiváltó tényezőivel szemben. Egy orvosokkal foglalkozó vizsgálat azt bizonyította, hogy azok, akiknek a legemelkedettebb életcéljaik voltak, kevésbé éreztek szorongást a saját elmúlásuk miatt; az ettől való félelem sokaknál igen komoly stresszkiváltó tényező lehet.

Bebizonyosodott, hogy előnyös élettani hatásokkal jár, ha segítő szándékkal részt veszünk mások életében. Egy másik vizsgálat szerint, amelyet szívműtéten frissen átesett embereken végeztek, a magasabb szintű szociális érzékenységet mutató pácienseknél hat hónap múltán érezhetően jobbak voltak az egészségi mutatók. Ezek az orvosi irodalomban fellelhető bizonyítékok egészen nyilvánvalóvá teszik, hogy a másokért végzett szolgáltatnak hatékony stresszcsökkentő hatása van.

Eldöntött kérdés, hogy azok az egyének, akik úgy élik le életüket, hogy csak magukkal törődnek, és kevés érdeklődést tanú-

sítanak mások sorsa iránt, megvonják maguktól az egészséget javító önzetlenség lelkületét. Mindnyájunknak olyan szolgálatba kellene bekapcsolódnunk, amelyet Isten jóváhagy, és amely mások számára hasznosnak bizonyul.” (Neil Nedley: *Döntő bizonyíték*, Bp., BIK, é. n., 322–323. o.)

„Az Úr azt kívánja, hogy jó testi erőben legyünk, így iránta érzett szeretetünket testi erőnk helyes használatával is kinyilvánítsuk, és ezáltal pontosan úgy és azt a munkát végezzük, amelyet szükséges. Isten előtt nincs személyválogatás. Amikor a pusztai sáortemplomot építették a szentélyszolgálat céljára, a munka Istentől kapott irányítás alatt folyt. Isten volt a tervező. A munkásokat Ő tanította be, akik szívvel-lélekkel és teljes erejükkel végezték feladatukat. Nehéz munka várt rájuk. A jó erőben lévő mesteremberek izmait és erejét alaposan igénybe vette, akik kifejezheték Isten iránti szeretetüket a tiszteletére végzett munkájukkal.” (Ellen G. White: *Nevelés*, 314–315. o.)

4 Sikerült-e pontosan végrehajtani a feladatot? Mennyi anyagot használtak fel?

2Móz 39,32–43 ■ „Így végeztetett el a gyülekezet sátora hajlékának egész munkája, és Izráel fiai egészen úgy csináltak, amint az Úr parancsolta Mózesnek... Vitték a hajlékot Mózeshez, a sáort és annak minden eszközét... Megtekintette Mózes az egész munkát, és íme elkészítették azt, úgy készítették el, amint az Úr parancsolta, és megáldotta őket Mózes.”

2Móz 38,21–29 ■ „Ezek a hajléknak, a bizonyosság hajlékának részei, amint megszámláltattak a Mózes meghagyásából, a Léviták szolgálatára, Ithamár, Áron pap fia által... Mind az az arany, amely a munkára, a szenthelynek összes

munkáira feldolgoztatott, ez az áldozati arany, huszonkilenc talentum és hétszázharminc siklus volt, szent siklus szerint. Az ezüst pedig, a gyülekezet megszámolt tagjaitól, száz talentum és ezerhétszázhetvenöt siklus, a szent siklus szerint... Az áldozati réz pedig hetven talentum és kétezer-négyszáz siklus volt.”

.....

.....

Példaértékű, hogy miután Mózes végrehajtotta a „minőségellenőrzést”, semmi hibát nem talált. Az építők saját felelősségüknek érezték, hogy mindent pontosan és igényesen végezzenek el. Elgondolkodtató tehát a munkához való hozzáállásuk. Gyakran az önkéntes munkát nagyobb lelkesedéssel és precizitással végzi az ember, mint a bérért végzett munkát. Mekkora szükség lenne Isten művében ma is erre a buzgalomra!

„A szent hajlék építésével körülbelül fél esztendő-t töltöttek el.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 349. o.)

„Az idő rövid volt, a feladat igen nagy és igen nehéz, de a dolgozók szent lelkesedéstől és buzgalomtól áthatva örömmel végezték az elvállalt munkát. Mózes nem a szent vállalkozás kezdetén oszt áldást. Minden kezdet könnyű, de a befejezés, amilyen ritka, olyan nehéz. A hagyomány szerint a 90. zsoltár (»Ima Mózesről«) Mózesnek tulajdonítható és ebből az alkalomból készült. Figyelemre méltóak a zsoltár utolsó szavai: »Legyen az Úrnak, a mi Istenünknek jó kedve mirajtunk, és kezünk munkáját tedd állandóvá nekünk, kezünk munkáját tedd állandóvá nekünk.«” (Joseph H. Hertz, i. m., 440–441. o.)

A felhasznált anyagok súlya a következőképpen alakult: az Ószövetségben egy talentum kb. 34,2 kg-nak felel meg, egy siklus/sékel pedig kb. 11,4 g-nak (<https://hu.wikipedia.org/wiki/>

Bibliai_mértékegységek). Ennek alapján a felhasznált arany mennyisége kb. 1 tonna, az ezüsté közel 3,5 tonna, a rézé pedig közel 2,5 tonna. Ezek a számok jelzik, hogy milyen dicsőséges lehetett a szent sátor, illetve hogy mennyi önkéntes adomány folyt be a néptől. Egyeseknek azonban megbotránkoztató lehet, hogy a szent sátor, anyagait illetően nem volt puritán. Mindez hivalkodónak, vagy fényűzőnek tűnhet. Az értékes anyagok azért voltak szükségesek, mert a szent sáornak a mennyei dicsőséget kellett tükröznie.

„Ezeken a szent helyiségeken nem voltak ablakok, ahol a fény beáradt volna. A tiszta aranyból készített lámpás, amely éjjel-nappal égett, az adott világosságot mindkét helyiségnek. A hétkarú lámpás fénye visszatükröződött az arannyal bevont deszkafalakon, az épület oldalain, a szent bútorzaton, az arany és ezüst fonállal kihímezett, kerubokkal díszített, gyönyörű függönyökön, amelyek leírhatatlan dicsőségben tündököltek. Nyelv le nem írhatja azt a szépséget, gyönyörűséget és dicsőséget, amelyet visszatükröztek ezek a szent helyiségek. A szentsátorban az arany visszatükrözte a függönyök színeit, amelyek a szivárvány különböző színeihez hasonlítottak.” (Ellen G. White: *A megváltás története*, 155. o.)

Tehát az értékes anyagok nem a fényűzést szolgálták. Itt mindennek tanító jellege volt.

5 Hogyan szentelték fel a szent sátort? Miért volt erre szükség?

2Móz 40,1-17 ■ „Szólt az Úr Mózesnek, mondván: Az első hónapban, a hónap első napján, állítsd fel a gyülekezet sátorának hajlékát. Tedd oda a bizonyság ládáját, és fedd be a ládát a fedéllel... Azután vedd a kenetnek olaját és

kend meg a hajlékot és mindazt, ami benne van: így szenteld meg azt és minden edényét, hogy szent legyen... Öltöztess fel Áront a szent ruhákba, és kend fel őt, így szenteld fel, és legyen papom. Fiait is állítsd elő, és öltöztess fel őket köntösükbe. Kend fel őket, amint az ő atyjukat felkentéd, hogy legyenek papjaim, és lesz az ő megkenetésük nekik örökös papság az ő nemzetségükben. Egészen úgy cselekedett Mózes, amint az Úr parancsolta neki... Történt azért a második év első hónapjában, a hónap első napján, hogy felállították a hajlékot.”

.....

.....

Miután a szent sátor minden eleme elkészült, Mózes személyes utasításai alapján fel kellett állítani, és a felszerelési tárgyakat a megfelelő helyekre elhelyezni. De még mielőtt a szolgálatok elkezdődtek volna Mózesnek olajjal fel kellett kennie az összes tárgyat, továbbá a főpapot, Áront és a papokat is. Vajon mi lehetett a jelentősége annak, hogy nemcsak a személyeket, hanem a tárgyakat is fel kellett kenni?

A szent sátor jelképei mind-mind Jézus Krisztus megváltó szolgálatára mutattak előre, így logikus volt, hogy ezeket a jelképeket is hivatalosan és nyilvánosan felavassák, hogy ezzel is kifejezésre jusson, innentől szent jelentéssel bírnak és az emberek figyelmét a megváltásra és az eljövendő Megváltóra irányítsák a Szentlélek által. Az olaj a Szentlélek jelképe az egész Ószövetségben (lásd 1Sám 16,13; Zak 4,5–6).

„A felszentelésről és Áron felkenetéséről szóló beszámoló szorosán összefonódik a szentsátor felszentelésével, felkenetésével... Érdekes megemlíteni, hogy a felszenteléskor mind a szenthely, mind pedig a szentek szentje felkenetett, még mielőtt Áron bármelyik helyiségben megkezdhetette volna közbenjárói szolgálatát.” (M. L. Andreasen: *Az ószövetségi szentély és az evangé-*

lium, Aeternitas, h. n., 2004, 14. o.) A földi szentély a mennyei másolata volt, ezért is szükséges volt felszentelni:

„Mózes a földi szentélyt a »látott minta szerint« készítette. Pál kijelenti, hogy amikor »a sátorral és az istentiszteletre való összes edényekkel« elkészültek, azok »a mennyei dolgok ábrázolatai« voltak (Ap csel 7,44; Zsid 9,21.23). János azt mondja, hogy látta a szentélyt a mennyben. Azt a nagy eredeti szentélyt, melyben Jézus értünk közbenjár és amelynek a Mózes által épített csupán a másolata volt. A mennyei templomot, a királyok Királyának lakóhelyét, ahol »ezerszer ezren szolgáltak néki, és tízezerszer tízezeren álltak előtte« (Dn 7,10); templomot, amelyet az örökkévaló trón dicsősége tölt be, ahol a szeráfok, a trón fényes őrei elfedezik arcukat – földi építmény sem nagyságában, sem dicsőségében nem adhatta vissza tökéletesen. A földi szentély és szolgálatai mégis fontos és mély igazságokat tanítottak a mennyei szentélyt és ott az ember megváltásáért folyó nagy művet illetően... A szent sátor és később a templom szolgálatai által a nép naponként oktatást nyert Krisztus haláláról és papi szolgálatáról, és ez figyelmüket évente egyszer (a nagy engesztelési nap alkalmával) a Krisztus és Sátán között folyó nagy küzdelem záró eseményére irányította, a világegyetem bűntől és bűnöstől való végső megtisztítására.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 357–358. o.)

6 Mi jelezte, hogy velük van az Úr? Hogyan irányította őket a dicsőség felhője által, amely betöltötte felszentelése után a szent sátort, majd felszállt és ott maradt fölötté?

2Móz 40,34–38 ■ „A felhő befedezte a gyülekezet sátorát, és az Úr dicsősége betöltötte a hajlékot. Mózes nem mehe-

tett be a gyülekezet sátorába, mert a felhő rajta nyugodott, és az Úr dicsősége töltötte be a hajlékot. Amikor a felhő felszállt a hajlékról, Izráel fiai elindultak, így lett egész utazásuk alatt. Ha pedig a felhő nem szállt fel, ők sem indultak el, míg csak fel nem szállt. Mert az Úr felhője volt a hajlékon nappal, éjjel pedig tűz volt azon, Izráel egész háznépének láttára, egész utazásuk alatt.”

.....

.....

.....

Isten jelenléte látható módon is megnyilvánult, miután felszentelték a sátor-templomot. Felhő formájában volt jelen innentől fogva a szent sátor felett, kifejezve ezzel, hogy elfogadta munkájukat, és jelen van az ott folyó szolgálatokban.

„Izráel seregei nagy érdeklődéssel tolongtak a szent építmény körül. Miközben tiszteletteljes megalégedéssel szemlélték a látványt, a felhőoszlop lassan a szentély fölé emelkedett és leereszkedve teljesen beburkolta. »Az Úr dicsősége betöltötte a sátort.« Isten dicsősége töltötte be a sátrat, és egy ideig még Mózes sem léphetett be. A nép mély megindulással látta a jelet, hogy keze munkáját Isten elfogadta. Senki sem fejezte ki örömét fennhangon. Ünnepeles félelem szállt meg mindenkit. Szívük boldogsága örömkönyvekben tört fel, és a hála halk, őszinte szavait suttogták, mert Isten leereszkedett hozzájuk, hogy közöttük lakozzék.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 349. o.)

A szent hajlék felett lévő felhő által vezette Isten a népet is. Ez jelzés volt, ha indulniuk kellett, vagy megállniuk valahol a pusztai vándorlás során:

„Az Úr vezette az izraelitákat a pusztában, egész vándorlásuk alatt. Amikor a nép javát és Isten dicsőségét szolgálta, hogy tábort üssenek egy bizonyos helyen és ott időzzenek, Isten kijelentette nekik akaratát azáltal, hogy a felhő megnyugodott a szent sátor felett, és ott maradt mindaddig, amíg Isten azt akarta, hogy folytassák útjukat. Ekkor a dicsőség felhője magasan felemelkedett a szent sátor fölé, és az Úr népe továbbvándorolt.” (Ellen G. White: *A megváltás története*, 156. o.)

Július

1. kedd	Jel 16,13-14	
2. szerda	Jel 13,4	
3. csütörtök	Mt 24,23	
4. péntek	Jel 13,11	Napnyugta: 20:45
5. szombat	Mt 10,22	
6. vasárnap	2Tim 3,12	
7. hétfő	Mt 24,10	
8. kedd	Mt 10,36	
9. szerda	Eszter 4,14	
10. csütörtök	Jn 16,2	
11. péntek	Mt 24,12	Napnyugta: 20:42
12. szombat	Ezék 38,19	
13. vasárnap	Ésa 60,1-2	
14. hétfő	Ésa 49,14-15	
15. kedd	Mal 3,3	
16. szerda	Lk 21,18	
17. csütörtök	2Kor 11,14	
18. péntek	Mt 24,24	Napnyugta: 20:37
19. szombat	Jel 13,13	
20. vasárnap	Mt 7,22-23	
21. hétfő	Lk 21,11	
22. kedd	Ésa 8,16	
23. szerda	2Tim 2,19	
24. csütörtök	Zak 3,2	
25. péntek	Dán 3,7	Napnyugta: 20:30
26. szombat	Ezék 7,5-6	
27. vasárnap	Ésa 24,5	
28. hétfő	Jel 12,17	
29. kedd	Jel 18,1	
30. szerda	Jóel 2,23	
31. csütörtök	Rm 13,11-12	

Augusztus

1. péntek	2Kor 6,2	Napnyugta: 20:21
2. szombat	2Kor 10,15	
3. vasárnap	Jób 28,18	
4. hétfő	Rm 5,19	
5. kedd	Júd 24	
6. szerda	Ef 3,20	
7. csütörtök	Mt 5,48	
8. péntek	Ef 4,32	Napnyugta: 20:11
9. szombat	1Tim 5,22	
10. vasárnap	Ef 4,23-24	
11. hétfő	Zsolt 119,34	
12. kedd	1Jn 2,4-5	
13. szerda	Zsolt 119,104	
14. csütörtök	1Kor 14,40	
15. péntek	Ésa 6,5	Napnyugta: 19:59
16. szombat	1Kor 10,12	
17. vasárnap	2Kor 5,17	
18. hétfő	2Móz 20,8-11	
19. kedd	Péld 3,6	
20. szerda	Ezék 9,4	
21. csütörtök	Jel 14,5	
22. péntek	Jn 9,4	Napnyugta: 19:47
23. szombat	Jel 7,2-3	
24. vasárnap	Ezék 20,12	
25. hétfő	Ésa 58,14	
26. kedd	Ezék 20,20	
27. szerda	Dán 8,14	
28. csütörtök	Dán 7,13	
29. péntek	Zsid 10,22	Napnyugta: 19:34
30. szombat	Jel 3,3	
31. vasárnap	1Tim 5,24	

IGÉK MINDEN NAPRA

Szeptember

1. hétfő	Zsolt 119,46	
2. kedd	Mt 10,18	
3. szerda	Ámós 4,12	
4. csütörtök	Mt 10,19	
5. péntek	Ezék 34,26	Napnyugta: 19:20
6. szombat	Jel 17,14	
7. vasárnap	1Thessz 5,4	
8. hétfő	1Thessz 5,3	
9. kedd	Jer 6,14	
10. szerda	Mt 24,14	
11. csütörtök	Mik 1,2-3	
12. péntek	Jel 22,11	Napnyugta: 19:06
13. szombat	1Thessz 5,1-2	
14. vasárnap	Dán 12,1	
15. hétfő	Jel 7,3	
16. kedd	Jel 16,1	
17. szerda	Jel 13,15	
18. csütörtök	Észter 3,13	
19. péntek	Ésa 26,20	Napnyugta: 18:51
20. szombat	Ámós 8,11-12	
21. vasárnap	Jer 30,7	
22. hétfő	Zsolt 46,2	
23. kedd	Lk 18,7-8	
24. szerda	Mk 13,19	
25. csütörtök	Jel 3,10	
26. péntek	Zsolt 91,15	Napnyugta: 18:37
27. szombat	Ésa 49,25	
28. vasárnap	Jób 34,20	
29. hétfő	Jel 16,17-18	
30. kedd	Dán 12,2	